PAULETTE JILES

VEȘTI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

CORINT FICTION

PAULETTE JILES

VEȘTI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

Traducere din limba engleză de
ROXANA OLTEANU

CORINT BOOKS
2021

Prietenilor aflați la drum lung: Susan, June, April, Caroline, Nancy, Wanda, Evelyn și Rita Wightman Whippet

1

Wichita Falls, Texas, iarna anului 1870

Căpitanul Kidd a întins *Boston Morning Journal*[1] pe pupitru și a început să citească din articolul care se referea la Amendamentul al XV-lea[2]. Kidd era născut în 1798, cel de-al treilea război din viața lui se încheiase cu cinci ani în urmă, iar el spera să nu mai vadă altul, dar veștile de pretutindeni îl îmbătrâneau mai mult decât timpul. Încă bătea drumurile, chiar și prin ploile reci de primăvară. Odinioară fusese tipograf, însă războiul făcuse să îi fie luată tiparnița și tot ce avea, economia Confederației[3] se prăbușise încă dinainte de capitulare, așa că acum își câștiga traiul colindând nordul Texasului, oraș după oraș, cu ziarele și publicațiile lui băgate într-o tașcă impermeabilă și cu gulerul hainei ridicat, ca să-l apere de vremea rea. Avea un cal foarte bun și îi era teamă că ar putea să i-l fure cineva, dar până atunci nu se întâmplase nimic. Și astfel ajunsese în Wichita Falls, pe 26 februarie, își lipise afișele și se schimbase în grajd cu hainele speciale pentru citit. Se auzea ploaia zgomotoasă de afară, dar el avea o voce bună, puternică.

A îndreptat paginile ziarului.

— Amendamentul al XV-lea, a citit el, care abia a fost ratificat la 3 februarie 1870, le permite să voteze tuturor oamenilor cu drept de vot, indiferent de rasă, de culoare sau de o anterioară stare de sclavie.

A ridicat ochii din ziar. Ochelarii de citit au reflectat lumina.

Căpitanul s-a aplecat peste pupitru.

— Asta se referă la domnii de culoare. Să nu aud zeflemele sau smiorcăieli ca de fetițe! a cerut, apoi și-a întors capul, studiind numeroasele chipuri care se uitau la el. Aud că șușotiți. Încetați! Nu-mi plac șușotelile, a zis, uitându-se urât la ei. Mai departe! a continuat, desfăcând alt ziar. În cel mai recent număr din *New-York Tribune*[4] scrie că o balenieră a raportat că nava de explorare polară *Hansa* s-a izbit și s-a scufundat sub gheață, în încercarea de a ajunge la Polul Nord; s-a scufundat la 70 de grade latitudine nordică de Groenlanda. Nu scrie nimic în articol despre supraviețuitori.

A dat pagina, nerăbdător. Chipul proaspăt bărbierit al căpitanului era conturat din linii colțuroase, părul îi era complet alb și încă avea peste un metru și optzeci de centimetri înălțime. Părul îi strălucea în unica rază de lumină care venea de la felinar. Purta în spate, la centură, un revolver Slocum cu țeavă scurtă. Era un model cu cinci gloanțe, care niciodată nu-i plăcuse prea mult, dar, oricum, rareori îl folosise.

Pe deasupra tuturor capetelor descoperite i-a zărit pe Britt Johnson și pe oamenii lui, Paint Crawford și Dennis Cureton, stând lângă peretele din spate. Erau negri liberi. Britt era căruțaș, iar ceilalți doi erau ajutoarele lui. Își țineau pălăriile în mâini și toți își sprijineau de zid câte un picior încălțat în cizmă. Sala era plină. Era un spațiu amplu, folosit pentru depozitarea lânii, pentru întruniri ale comunității și pentru oameni ca el. Mulțimea era alcătuită mai mult din bărbați, majoritatea albi. Luminile felinarelor erau puternice, dar atmosfera era întunecată. Căpitanul Kidd mergea din oraș în oraș prin nordul Texasului, cu ziarele lui, și citea cu glas tare noutățile zilei în fața

unor astfel de adunări din săli sau biserici, pentru o centimă de căciulă. Călătorea singur și nu avea un ajutor care să-i strângă centimele, dar nu îl înșelau mulți, iar dacă se găsea vreunul să o facă, cineva îl prindea, îl apuca de revere și îl zgâlțâia, spunându-i: „Trebuie să plătești și tu centima aia nenorocită, să știi, așa cum face toată lumea!”

După care centima zornăia în cutia goală de vopsea.

A ridicat privirea și l-a văzut pe Britt Johnson îndreptându-și arătătorul spre el. Căpitanul Kidd a înclinat din cap și și-a încheiat citirea cu un scurt articol din *Philadelphia Inquirer*[5] despre fizicianul britanic James Maxwell[6] și teoriile lui referitoare la interferențele electromagnetice din eter, care au lungimi de undă mai mari decât ale radiațiilor infraroșii. Asta ca să-i plictisească pe oameni, să-i calmeze și să îi facă nerăbdători să plece - să plece în liniște. Ajunsese să nu mai suporte zarva și emoțiile altora. Viața i se părea scurtă și amară, cumva degradată, dar începuse să simtă asta doar de puțin timp. o plictiseală lâncedă îi cuprinsese ființa precum un gaz de cărbune și nu știa ce altceva să facă decât să caute liniștea și singurătatea. În ultima vreme, abia aștepta să își încheie mai repede fiecare citire.

Căpitanul a împăturit ziarele și le-a pus în tașcă. S-a aplecat spre stânga și a suflat în felinar. Când a trecut prin mulțime, oamenii i-au strâns mâna. Un bărbat cu părul deschis la culoare stătea și se uita la el. Cu el erau doi indieni[7], sau pe jumătate indieni, despre care căpitanul știa că sunt din tribul Caddo[8] și că nu aveau reputație bună. Bărbatul cu păr blond s-a răsucit în scaun să se uite la Britt. Apoi au venit alții să-i mulțumească

pentru veștile citite și l-au întrebat ce fac copiii lui, acum mari. Kidd a dat din cap, a spus „Binișor, binișor” și s-a dus în spate la Britt și la oamenii lui, să vadă ce vor de la el.

Căpitanul Kidd se gândise că trebuia să fie vorba despre Amendamentul al XV-lea, dar se înșelase.

— Să trăiești, domnule căpitan Kidd, vrei să vii cu mine? a început Britt.

Și-a îndreptat spatele, apoi și-a pus pălăria pe cap, și la fel au făcut și Dennis și Paint.

— Am o problemă în căruța mea, a explicat el.

Părea să aibă vreo zece ani, era îmbrăcată ca indienii călăreți, cu o rochie din piele de căprioară, cu patru rânduri de colți de cerb cusuți în față. Avea o pătură groasă pe umeri. Părul îi era de culoarea zahărului de arțar. Avea două fâșii de blană prinse într-o șuviță, iar legată între ele cu ață subțire era o pană din aripa unei acvile de munte. Era foarte calmă, purtându-și pana și mărgelele de sticlă ca pe niște giuvaiere prețioase. Ochii îi erau albaștri, iar tenul ei avea strălucirea aceea ciudată care apare când pielea albă e arsă de soare. Chipul îi era complet lipsit de expresie.

— Înțeleg, a spus căpitanul Kidd. Înțeleg.

Avea gulerul hainei negre ridicat, să îl apere de ploaie și de frig, și un fular gros de lână în jurul gâtului. Aerul îi ieșea în vălătuci din nas. Și-a mușcat buza de jos, în stânga, și a chibzuit la ce anume vedea în acel moment la lumina felinarului cu gaz pe care Britt îl ținea ridicat. Era straniu, dar i se făcea pielea de găină.

— Sunt uimit, a zis el. Copila pare nefirească, dar cumva și

drăcească.

Britt își trăsese căruța sub acoperișul grajdului. Nu încăpea cu totul. Partea din față, cu scândura vizitiului, era afară, în bătaia ploii, înconjurată de stropi luminoși de apă. Partea din spate era la adăpost, iar ei stăteau acolo și se holbau la fată, așa cum te-ai uita la un animal ciudat prins în capcană, un animal necunoscut, despre care nu știi absolut nimic și care poate fi periculos. Fata ședea pe un vraf de cămăși militare. În lumina felinarului, ochii ei luceau ca sticla albastră. Îi urmărea cu privirea, le urmărea fiecare mișcare, fiecare ridicare a mâinii. Ochii i se mișcau, dar capul îi rămânea neclintit.

— Da, domnule, a reluat Britt. A sărit de două ori din căruță de la Fort Sili până aici. Din câte știe agentul Hammond, e Johanna Leonberger, prinsă la vârsta de șase ani, cu patru ani în urmă, de lângă Castroville. Mai jos puțin de San Antonio.

— Știu unde e, a zis căpitanul Kidd.

— Da, domnule. Agentul avea toate amănuntele. Dacă ea e, are aproape zece ani.

Britt Johnson era un bărbat înalt și puternic, dar se uita la fetiță cu nesiguranță și cu neîncredere. Era precaut în privința ei.

„Numele meu este Cicada[9]. Pe tata îl cheamă Apă Șerpuită. Pe mama o cheamă Trei Pete. Vreau să mă duc acasă.”

Dar ei nu puteau s-o audă, fiindcă nu rostise cuvintele cu voce tare. Vorbele din limba tribului Kiowa[10], cu toată tonalitatea lor muzicală, bâzâiau în capul ei ca niște albine.

— Se știe cine sunt părinții ei? a întrebat căpitanul Kidd.

— Da, domnule, se știe. Sau măcar cât își dă el seama după data la care a fost luată. Agentul, despre el vorbesc. Părinții și

sora ei mai mică au fost omorâți în raid. El avea o hârtie de la rudele ei, Wilhelm și Anna Leonberger, o mătușă și un unchi. Și mi-a dat o monedă de aur de cincizeci de dolari s-o duc la Castroville. I-a trimis-o familia printr-un maior din San Antonio, care a fost transferat în nord. Trebuia să o dea cuiva ca s-o ducă acasă. Eu i-am garantat că o scot de pe teritoriul indian și o trec de Red River[11]. Nu a fost ușor. Era să ne înecăm. Ieri a fost asta.

— S-a mai ridicat cu o jumătate de metru de ieri, a zis căpitanul.

— Știu.

Britt stătea cu un picior sprijinit pe oiștea căruței. Felinarul ardea cu flacără pâlpâitoare, luminând spatele căruței și interiorul ei, ca și cum ar fi dezvăluit o formă ciudată dintr-un mormânt.

Căpitanul Kidd și-a scos pălăria și a scuturat-o de apă. Britt Johnson salvase cel puțin patru captivi din mâinile pieilor-roșii[12]. De la comanși, de la Kiowa, și o dată de la indienii Cheyenne, din nordul Kansasului. Chiar și soția și cei doi copii ai lui fuseseră luați captivi cu șase ani în urmă, în 1864, iar el plecase după ei și îi adusese înapoi. Nimeni nu știa cum reușise. Părea că avea un soi de protecție divină când mergea singur pe Red Rolling Plains[13], un loc care părea să invite moartea și pericolele. Britt își luase asupra lui sarcina de a salva oameni, el, un om de culoare, isteț, puternic și agil ca un caprimulg pe cerul nopții. Dar Britt nu avea de gând să o ducă pe fetița aceasta la părinții ei, nici măcar pentru cincizeci de dolari în aur.

— De ce nu te duci tu? Ai făcut deja atâta drum. Cincizeci de dolari în aur înseamnă o sumă considerabilă.

— M-am gândit că o să găsesc aici pe cineva căruia să i-o dau,

a răspuns Britt. E un drum de trei săptămâni până acolo. După aia, trei săptămâni înapoi. N-am nicio marfă de dus într-acolo.

În spatele lui, Paint și Dennis au încuviințat din cap. Își încrucișaseră brațele la piept, sub pelerinele lor din pânză cerată. Șiroaiele lungi de apă se scurgeau pe podeaua grajdului și reflectau lumina felinarului ca niște pete lucioase, iar acoperișul se cutremura sub bătaia picăturilor de ploaie mari cât bănuții.

— N-am face o centimă șase săptămâni în cap, a spus Dennis Crawford, cel slab precum un păianjen.

— Doar dacă am avea de adus ceva înapoi aici, a completat Paint.

— Taci din gură, Paint! Știi tu pe cineva acolo?

— Bine, bine, a mormăit Paint. Am auzit ce-ai spus.

— Asta e. Nu pot să mă las de cărăușie atâta timp. Am marfă de livrat. Și, pe de altă parte, dacă mă prind că o duc pe fata asta, pot să am necazuri, a zis Britt, uitându-se drept în ochii căpitanului. E o fată albă, a adăugat. Du-o tu.

Căpitanul Kidd și-a pipăit buzunarul de la piept, căutând tutunul. Nu l-a găsit. Britt a rulat o țigară și i-a dat-o, apoi a scăpărat un chibrit în mâna lui mare. Căpitanul Kidd nu pierduse niciun copil în război, și asta pentru că avea numai fete. Două. Știa cum sunt fetele. Nu știa cum sunt indienii, dar știa cum sunt fetele, iar ce se vedea pe chipul acelei fete era dispreț.

— Caută o familie care merge acolo, Britt. Pe cineva care să-i arate milă și căldură și s-o învețe cum să se poarte.

— Bună idee, a spus Britt. M-am gândit deja la asta.

— Si?

Căpitanul a suflat un fum. Ochii fetiței nu l-au urmărit. Nimic

nu putea să-i mute privirea de la fețele bărbaților, de la mâinile lor. Avea o grămadă de pistrui pe pomeți și degetele ei erau boante ca niște năsucuri cârne, cu unghii scurte, cu mizerie sub ele.

— N-am găsit pe nimeni. E greu să găsești pe cineva căruia să-i încredințezi o astfel de misiune.

Căpitanul Kidd a dat din cap.

— Dar îmi amintesc că ai mai dus până acum fete, nu? Pe fata aia, Blainey, tu ai dus-o.

— N-a fost un drum așa de lung. Pe urmă, nu-i știu pe oamenii de acolo. Tu îi știi.

— Da, am înțeles.

Căpitanul Kidd stătuse ani de zile în San Antonio; fusese căsătorit într-o veche familie din San Antonio și știa cum e acolo, îi cunoștea pe oameni. În nordul și în vestul Texasului erau mulți negri liberi, erau căruțași și iscoade, iar acum, după război, toți din Divizia 10 Cavalerie[14] erau negri. Dar oamenilor de rând nu li se întipărise încă în minte ideea că puteau exista negri liberi. Fondantul era toată problema. Fondant: material folosit în sudură, care ajută la îmbinarea a două suprafețe, substanță instabilă care ia foc.

— Ai putea să apelezi la armată, s-o ducă ei. Știu că se ocupă de captivi, a propus căpitanul.

— Nu se mai ocupă, a explicat Britt.

— Ce-ai fi făcut dacă nu mă găseai pe mine?

— Nu știu.

— Abia am venit din Bowie. Puteam să mă duc în sud, la Jackson.

— Ți-am văzut afișele când am tras aici, a mărturisit Britt. Așa

a fost să fie.

— Încă ceva, a spus căpitanul Kidd. Poate că ar trebui să se întoarcă la indieni. Ce trib a luat-o?

— Kiowa.

Britt fuma și el. Bătea din piciorul cu care se sprijinea pe oiște. A scos un fum albăstrui pe nări și s-a uitat lung la fată. Aceasta s-a uitat și ea la el. Erau ca doi dușmani de moarte

care nu-și pot lua ochii unul de la altul. Ploaia nesfârșită cădea în bulbuci pe stradă și toate acoperișurile din Wichita Falls se pierdeau într-o negură de apă.

— Așa, și?

— Indienii Kiowa nu o vor. S-au trezit și ei, în sfârșit, că, dacă ai un captiv alb, te termină cavaleria. Agentul le-a ordonat să aducă toți captivii, altfel le taie rația și trimite peste ei Diviziile 12 și 9. Au adus-o și au vândut-o pe cinșpe' pături cu patru vărgi de la Hudson's Bay și un set de farfurii din argint. Le bat și fac din ele brățări. Banda lui Aperian Crow a adus-o. Mama ei și-a tăiat mâinile bucăți, o auzeai cum țipă de la un kilometru, a spus Britt.

— Mama ei indiană.

— Da, a confirmat Britt.

— Erai acolo?

Britt a încuviințat din cap.

— Mă întreb dacă-și amintește ceva. De când avea șase ani, mă refer.

— Nu, a spus Britt. Nimic.

Fata tot nu se mișca. Îți trebuie multă putere să rămâi neclintit atâta vreme. Stătea cu spatele drept pe vraful de cămăși împachetate în pânză de sac, pe care era ștanțat „Fort Belknap”[15].

În jurul ei se aflau lăzi din lemn cu lavoare smălțuite, copite și limbi afumate de cerb în untură, o mașină de cusut într-o ladă și saci cu zahăr de câte douăzeci și cinci de kilograme. Fața ei rotundă părea plată în lumina felinarului, fără nicio umbră și fără urmă de dulceață. Părea cioplită în piatră.

— Nu vorbește deloc engleză?

— Nicio vorbă, a confirmat Britt.

— Atunci de unde știi că nu-si aduce aminte nimic?

— Băiatul meu vorbește kiowa. A fost captiv la ei un an.

— Da, așa e.

Căpitanul Kidd și-a mișcat umerii sub greutatea mantalei groase. Era neagră, la fel ca vestonul, jiletca, pantalonii, pălăria și cizmele lui boante. Cămașa lui fusese ultima dată fiartă, albită și călcată la Bowie; era o cămașă albă,

frumoasă, din bumbac alb, cu o liră de mătase brodată pe ea. Rezistase până atunci. Era unul dintre mărunțișurile care îl întristaseră.

— Băiatul tău a vorbit cu ea.

— Da, a întărit Britt. Cât a vrut ea să vorbească.

— El e cu tine?

— Da. Mai bine pe drum, cu mine, decât acasă. Îi place la drum. Sunt schimbați când se întorc. Băiatul meu aproape că nu voia să vină la mine.

— Chiar așa? s-a mirat căpitanul.

— Da, domnule. Se pregătea să devină războinic. Învățase limba. E o limbă grea.

— Cât a stat la ei?

— Mai puțin de un an.

— Britt! Cum se poate una ca asta?

— Nu știu.

Britt a tras din țigară, s-a întors să se sprijine de partea din spate a căruței și s-a uitat către colțul întunecos al grajdului, cu zgomotele pe care le făceau caii și catârii care tot mâncau și mâncau, cu dinții lor mișcându-se precum pietrele de moară, cu pufnetele pe care le scoteau când praful de fân le intra în nări, cu mișcarea picioarelor lor mari și grele. Cu mirosul plăcut al harnașamentelor de piele unsă și al grăunțelor.

— Chiar nu știu. Dar s-a întors schimbat.

— În ce fel?

— Îl stingheresc acoperișurile. Îl stingheresc locurile închise. Nu poate să stea liniștit, să învețe literele. Îi e foarte frică, iar apoi devine dintr-odată înfumurat, a explicat Britt și a aruncat țigara, călcând pe ea. Deci, asta-i treaba, indienii Kiowa nu o vor înapoi.

Căpitanul Kidd știa că Britt, pe lângă alte motive, avea încredere că el o va duce la neamul ei, fiindcă era om bătrân.

— Bine, a spus el.

— Știam că o s-o duci, a zis Britt.

— Da, a confirmat căpitanul. Bun.

Pielea lui Britt avea culoarea șeilor, dar acum era mai palidă ca de obicei, pentru că iarna ploioasă nu lăsase soarele să-i vadă fața luni întregi. A băgat mâna în buzunarul mantalei lui ponosite și a scos moneda. Era de un galben lucios, o monedă spaniolă de opt scuzi, din aur de douăzeci și două de carate, cu toate marginile încă zimțate, nu răzuite. o grămadă de bani; toți oamenii din Texas își numărau bănuții și centimele și se bucurau că le au, de când finanțele statului se prăbușiseră, iar banii, noi sau vechi, se găseau greu. Mai ales aici, în nordul Texasului, pe

malurile lui Red River, la marginea teritoriului indian.

— Asta i-a trimis familia fetei agentului. Pe părinții ei îi chema Jan și Greta. Au fost omorâți când au capturat-o indienii. Ia banii! Și fii atent cu ea, l-a avertizat Britt.

Sub privirile lor, fata a alunecat printre lăzile cu marfă și baloturile de haine, de parcă ar fi leșinat, și și-a tras pătura groasă peste cap. Se săturase să tot fie privită.

— o să stea aici peste noapte. N-are unde să se ducă. Nare cum să găsească vreo armă, din ce știu eu, a zis Britt, luând felinarul și îndepărtându-se. Ai mare grijă!

2

Femeile din orășelul Virginia Falls i-au dat o rochie cu dungi albastre și galbene, rufărie, ciorapi de lână, o cămașă de noapte cu dantelă la gât și niște încălțări, mai mult sau mai puțin potrivite, dar n-au reușit să o îmbrace. Nu le venea să se repeadă la o fetiță mică și firavă, cu cicatrici pe frunte și cu o privire fixă ca de păpușă de porțelan. Nu voiau să se lupte cu un copil și, în plus, avea și păduchi.

Până la urmă, căpitanul a dus-o la stabilimentul lui Lottie. Femeile de acolo erau îndrăznețe și oarecum bărbătoase, bătuseră drumurile însoțind armata. Multe făcuseră și pușcărie. Nu se sfiau deloc să folosească forța. Le-a luat vreo două ore s-o bage în baie, s-o spele și să scape de rochia specifică tribului Kiowa. Una dintre femei a aruncat pe fereastră mărgelele de sticlă și rochia din piele cu prețioșii ei colți de cerb. I-au scos penele din părul plin de păduchi.

I-au ținut capul sub un șuvoi de apă fierbinte, turnat din urcior, și i-au frecat pielea de pe cap și de pe trup cu săpun albastru. S-a luptat cu ele; pentru zece ani ai ei, era agilă, zveltă, uimitor de puternică și alunecoasă de la săpun. Apa și clăbucul se scurgeau pe pereți. La sfârșit, vana era răsturnată, iar apa se scurgea printre scânduri în salonul de primire, pătând tapetul roșu de catifea, în timp ce ochii inexpresivi, ca de sticlă, ai fetei le fixau pe femei de pe podeaua unde se ghemuise. Părul i se lipise de cap ca niște lațe ude. S-au luptat cu ea și i-au pus rufăria, rochia, ciorapii și încălțările.

Au împins-o afară pe ușă și noroc bun! Ciorapii erau uzi și răsuciți. Ploaia inunda străzile, formând lacuri lungi și subțiri în șanțurile lăsate de roțile căruțelor. Căpitanul a ținut-o strâns de mâna țeapănă, ca de lemn, când s-au întors la grajd. Nu își ridicase poalele rochiei, fiindcă, se părea, nu știa cum sau nu știa că așa trebuia. Ori nu îi păsa. Când au ajuns în grajd, poalele rochiei aveau în ele aproape un kilogram de noroi; ea și-a plecat capul și, când a scos un sunet gâtuit, căpitanul și-a dat seama că încerca să-și înăbușe plânsul.

Căpitanul cumpărase o șaretă de la grajd. Dăduse pe ea moneda spaniolă și avusese noroc s-o găsească. Era, de fapt, o trăsură de plimbare, pictată în negru și verde lucios, iar pe laturi scria cu litere aurii *Apele tămăduitoare de la izvoarele minerale din estul Texasului.* Căpitanul nu avea idee cum ajunsese această căruță tocmai din Houston în orășelul de pe malul lui Red River. Cu siguranță, trăsura aceea avea o poveste care acum avea să rămână necunoscută, nespusă. Era un atelaj șubred, cu două rânduri de bănci așezate de-a lungul pereților, astfel încât oamenii care se duceau la apele minerale tămăduitoare să stea și să se uite unii la alții. Avea niște stâlpi care susțineau coviltirul și prelatele din lateral. Era o protecție firavă în fața vremii rele, dar altceva nu avea.

Urma să vândă trăsura la Castroville sau la San Antonio, dacă ajungea acolo, dar până atunci avea să fie un lux să meargă cu un atelaj care avea banchetă cu arcuri, cu care să treacă peste gropi și denivelări. Iapa dereșă de povară putea s-o tragă, iar calul lui murg, înșeuat, putea să vină după ei.

În felul acesta, avea cum să supravegheze și fata. Și-ar fi dorit să știe care era numele ei în limba tribului Kiowa. Avea să-i

spună Johanna, ca și cum ar conta. Ea nu cunoștea cuvântul „Johanna", din Deuteronom[16].

Căpitanul Kidd s-a schimbat cu o pereche de blugi și o cămașă simplă, dublată la piept, și haina de doc. Și-a pus vechea pălărie de drum, cu boruri inegale. Și-a aranjat cu grijă costumul negru de citit în geanta din pânză groasă și și-a pus pălăria neagră, specială pentru citit, într-o cutie de tablă. O conservă de pălărie, cum o numeau cowboy-i. Tinerii pot să se îmbrace cu haine ponosite, dar un bătrân care nu umblă îngrijit e luat drept vagabond, iar când citea, el trebuia să pară autoritar și înțelept.

Și-a strâns ziarele, lama ascuțită și bucata de săpun pentru bărbierit, cutiuța cu prafuri, dopuri și capsule și încărcătorul cu pulbere. Pe podeaua trăsurii de la *Apele tămăduitoare* a aruncat pușca și cele cumpărate: cutii cu unt, pastramă de vită, bacon, două piei de oaie, o mică trusă medicală, un butoiaș cu făină, sticle de apă, un felinar pentru lumânări, lumânări și un mic arzător. Apoi tașca plină cu ziarele lui și cu harta drumurilor din Texas, pe care o folosea rareori. La sfârșit, și-a pus cizmele de călărie, șaua și păturile. A urcat-o pe fată în căruță și i-a făcut semn cu mâinile să stea acolo. Apoi s-a dus să-l caute pe Britt.

Erau în fața băcăniei. Dennis și Paint încercau să aranjeze marfa în căruțe. Băiatul lui Britt era acolo, cu ei; muncea cu sârg și cu repeziciune și părea neliniștit, uitându-se mereu la tatăl lui. Dennis supraveghea încărcătura. Urma să traverseze partea de nord din Upper Wichita și nu voiau să li se răstoarne căruțele. Atelajele lor aveau câte două perechi de armăsari. Niște cai admirabili.

— Britt, știi cumva care sunt drumurile libere? l-a întrebat

căpitanul.

Britt se suise pe capră, într-o căruță, cu băiatul lângă el, iar Dennis ținea hățurile în cealaltă. Paint stătea și el lângă Dennis și fuma cu mare încântare o țigară. Încă ploua ușor peste nordul Texasului, lipsit de culoare la sfârșitul primăverii, din norii joși și tulburi.

— Ia-o pe drumul de lângă Red River, spre est, către orașul Spanish Fort, căpitane. Se spune că încă nu e inundat, iar de acolo, de la Spanish Fort, drumul din sud- est, către Weatherford și Dallas, e bun. Mergi cât poți de repede până la Spanish Fort și îndepărtează-te cât mai mult de Red River, fiindcă tot mai crește. De la Weatherford și Dallas, întrebi cum ajungi la Meridian Road, spre sud.

— Prea bine, a spus căpitanul. Îți rămân îndatorat.

S-a gândit apoi la singurătatea lui. La viața lui subțire și fragilă ca o ață și la gazul de cărbune.

— Deci Meridian Road, spre sud.

Britt avea ținuta militară și privirea atentă a omului care petrecuse luni multe și grele în expediții de cercetași. S-a aplecat de pe capră și a întins mâna.

— Și, domnule, dă-mi să mă uit la Slocumul pe care îl ai.

Căpitanul Kidd a dat la o parte poalele mantalei jerpelite de pânză pe care o avea de drum, a dus mâna la pantaloni și a scos revolverul. I l-a întins lui Britt cu patul spre el. Apa picura din mâna lui fără mănușă.

Britt l-a întors spre el, studiindu-l.

— Căpitane, eu am primit unul ca ăsta de Crăciun, când aveam zece ani, a zis și a pus Slocumul lângă el, apoi și-a scos revolverul Smith & Wesson și i l-a întins bătrânului. Îți sunt

dator că ai luat-o pe smintită. Ce mai ai la tine? s-a interesat Britt.

— O pușcă de douăzeci[17].

Căpitanul Kidd a încercat să-și stăpânească zâmbetul. Un om mai tânăr, care avea cele mai noi arme, avea grijă de un bătrân ramolit.

— Să te păzești pe dreapta!

— Eu sunt stângaci.

— Cu atât mai bine.

Căpitanul Kidd a dat mâna cu Britt și s-a uitat după ei cum pleacă. Cele două căruțe lungi și înguste erau încărcate cu marfă, iar armăsarii și-au încordat grumazul, au scos aburi pe nări și s-au opintit până când hamurile s-au întins. Roțile au pornit să se miște prin noroiul roșcat al drumului, la început încet, învârtindu-și ușor spițele una după alta. Dennis le-a strigat armăsarilor cu vocea lui ascuțită și subțire: „Dă-i bătaie! Dă-i bătaie!" Britt stătea pe capră, cu spatele drept, cu hățurile în mâini, cu pălăria lui mare mustind de apă, și își striga armăsarii pe nume, îndemnându-i, după care cele două căruțe au pornit la pas.

Căpitanul a desfăcut hățurile lungi, legate de stâlpul caprei, și, la început, mica lui iapă s-a supărat, s-a împotrivit și a început să tropăie pe loc în hamurile care nu îi plăceau, dar până la urmă s-a lăsat în față și a tras.

— Așa, nu sunt eu bun cu tine, Fancy? Nu-ți dau să mănânci, nu-ți pun potcoave? Haide, fetițo! i-a strigat căpitanul.

Câțiva oameni stăteau pitiți în spatele ușorului ușilor și se uitau după ei. Unii clătinau din cap la vederea bătrânului și a fetiței de zece ani, înnebunită de groază, cu rochia ei nouă

pătată de stropi de noroi din Red River și cu poalele pline de nămol roșu ca fierul. Dar mai erau și alții, cu chipuri mai ascunse și cu priviri pline de interes și de poftă; bărbatul cu părul deschis la culoare, cu gâtul înfășurat într-un batic cu modele albastre și cu fumul de tabac ieșindu-i prin nări.

Britt și cele două căruțe ale lui porniseră spre sud, pe Childress Street, în jos, de-a lungul râului Little Wichita, iar căpitanul și fata captivă apucaseră spre est, către Spanish Fort. În mișcarea lor, roțile aruncau noroi și apă care stropeau pereții trăsurii. Căpitanul și Johanna aveau să treacă prin Cross Timbers[18] până la Spanish Fort, după care trebuia să pornească spre sud, până la Dallas, și, în final, după încă vreo șase sute cincizeci de kilometri, să ajungă în *brasada,* în San Antonio, ținutul acela plin de tufe scunde, de râuri cu ape line, drepte și pline de aluviuni, de stejari mari și verzi prin văi și de oameni care se lasă cu greu la vorbă.

Bărbatul cu părul deschis la culoare a aruncat chiștocul într-o băltoacă. Cu el erau cei doi Caddo, care plecaseră de pe teritoriile indienilor și care, în drumul lor ocolit, se băgaseră în tot felul de necazuri și aflaseră o mulțime de lucruri stranii despre oameni, ce ar face sau ce ar spune cineva atunci când este silit. Nu era o chestiune folositoare, dar pe ei tot îi interesa.

3

Căpitanul își începuse drumul impetuos către cariera militară cu miliția din Georgia, în războiul din 1812, care se întinsese până în 1815. Abia împlinise șaisprezece ani. Miliția lui plecase în vest, la bătălia de la Horseshoe Bend, în Alabama, sub comanda lui Jackson[19]. Jefferson Kyle Kidd nu era la momentul acela decât un soldat care ridicase mâna să-l voteze pe un om pe nume Thompson, pentru a fi căpitan. Stăteau pe o grămadă de șine de cale ferată, în preziua plecării, în zona pădurilor din Georgia. După ce își adunaseră proviziile, armele, muniția și puținele obiecte personale și după ce găsiseră cai, își dăduseră seama că era nevoie să facă alegeri pentru ofițeri. Că, de fapt, aveau nevoie de ofițeri. Că unul trebuia să spună „da, să trăiți” și „nu, să trăiți”, să salute și să aibă ținută militară. Doi dintre ofițerii pe care îi aleseseră cu un an în urmă nu se mai aflau printre ei, iar trei plecaseră în Tennessee. Nu știau prea bine care era rolul sergenților și al caporalilor, așa că se hotărâseră să se descurce fără ei. El însuși crescuse în regiunile deluroase ale Georgiei, vorbise și gândise așa toată viața lui, iar obiceiurile și intonația avea să și le păstreze mereu. A ridicat mâna pentru Thompson.

La 27 martie 1814, în timpul bătăliei, a fost lovit pe exteriorul șoldului drept, iar lovitura i-a lăsat bucăți de piele arsă, pânză zdrențuită și sânge roșu-aprins. El și băieții din Georgia erau cu trupele lui Coffee la sud de cot[20]. Dărâmaseră buștenii unei căsuțe pentru a face fortificații. La început, nici măcar nu și-a dat seama că fusese împușcat. Stătea pe burtă lângă doi băieți

din comitatul lui și trăgeau pe deasupra buștenilor, acolo unde un cazan mare căzuse de pe vatră. Una după alta, rafalele trase dinspre Creek[21] și Choctaw[22], de peste râu, loveau cazanul și îl făceau să sune ca un clopot, așa că era greu să îl audă pe Thompson, care venea târâș spre ei, la adăpost.

Până la urmă, Sherman Foster i-a strigat:

— Jeff, Jeff, e căpitanul Thompson acolo!

Red Sticks[23], indienii Muskogee Creek, de peste Tallapoosa, trăgeau cu precizie. Luaseră la țintă casa, cazanul și, înțelesese abia mai târziu, pe Thompson. Toți indienii Red Sticks nu aveau decât puști neghintuite, dar gloanțele acelea mari, de calibru .72, puteau să te omoare la fel de bine ca o pușcă ghintuită. Pe celălalt mal al râului, țevile puștilor lor păreau lungi ca niște oiști de căruță. A înfășurat mecanismul de tragere al flintei lui într-o batistă și l-a pus jos, în nisip. Și-a scos peste cap centura cu cornul pentru praf de pușcă și măsura pentru praf de pușcă. A desfăcut cutia cu cartușe și a ieșit târâș de acolo ca să îl ia pe căpitan. Deși era abia sfârșitul lui martie, soarele de Alabama încingea și ardea totul cu lumina lui. Chiar și râul semăna cu un soi de metal topit. Fumul de la puștile lor rămânea în aer. Nu adia deloc vântul. Acum Thompson nu mai spunea nimic. De ce ieșise acolo, din spatele baricadei? Totul în jur avea culoarea biscuiților, culoarea galbenă a luminii soarelui și a umbrelor de sulf lăsate de fumul de praf de pușcă.

S-a strecurat printre doi bușteni căzuți și, când i-a apucat mâna întinsă a lui Thompson, nisipul a erupt în jurul lui, de parcă ar fi fost montate sub el mici încărcături explozive. Focul era neîntrerupt. A apucat strâns brațul însângerat al lui Thompson și mâneca sfâșiată a cămășii și l-a tras înapoi la

adăpostul buștenilor. L-a târât peste o oglindă spartă, peste un calendar și niște linguri. Pintenii de la cizma lui Thompson s-au agățat de calendar, iar paginile lui s-au desfăcut - martie, aprilie și mai.

Când a ajuns cu el la adăpost, căpitanul trăgea să moară. Era ceva ciudat să întorci un om cu fata în sus și să cauți semne de viată. Ceva invizibil. Fusese lovit în adâncitura din josul gâtului. „Unde ai fost toată ziua, Randall, băiatul meu?

O, mamă, fă-mi repede patul, căci mă doare inima și tare aș vrea să mă culc[24]. Auzise cântecul acela toată viața lui, iar acum înțelegea ce însemna. I-a rupt vestonul lui Thompson, apoi cămașa; a văzut cum se scurgea viața din el, se scurgea.

— Ești lovit! a exclamat Sherman. Uită-te la tine, ești lovit! i-a strigat acesta.

— Da?

Jefferson Kyle Kidd, de exact șaisprezece ani împliniți cu o săptămână în urmă, s-a lăsat pe spate în praful galben și s-a uitat la propriul trup, la pantalonii maro din pânză țesută în casă, la cizmele cu bot pătrățos, la picioarele lui deșirate și la pata roșie care se mărea pe șoldul drept. Țesătura pantalonului îi intrase în carne.

— N-am nimic, a zis el. Nu e nimic.

Mai târziu, i-au scos pantalonii și i-au înfășurat cu pansament osul șoldului și părțile intime, lucru care a fost rușinos, dar s-a vindecat bine.

A fost ales sergent, pentru că li s-a spus că trebuie să aibă un sergent. Sherman a avansat locotenent, iar Hezekiah Pitt a fost făcut căpitan, în locul lui Thompson. Și, uite așa, avea un grad despre care nu știa nimic.

După bătălie, a stat într-un cort cu câțiva ofițeri de la Divizia 39 Infanterie, ca să-i întrebe care sunt îndatoririle sergentului, și și-a făcut o listă. Voia neapărat să se descurce și să facă totul așa cum trebuie. Au râs de el; sergent ales, și n-avea nici douăzeci de ani. Așa era la miliție. Râdeau de felul în care vorbea. Erau bărbați din Maine și din New York și pronunțau *noiss, reaftah* sau *keaf*. Aproape că își lipea fața de listă, ca ei să nu-i vadă expresia nedumerită, și până la urmă și-a dat seama că acele cuvinte însemnau *nurse, rafter* și *calf*[25].

Și-a trecut pe o listă ordonată toate obligațiile unui sergent, pentru că informația scrisă e cea care contează în lumea asta, de la rapoartele de după acțiune, la hărțile cercetașilor și până la lista îndatoririlor pe care le au funcționarii unei companii. Pe urmă, milițiile din Georgia și Tennessee și armata au pornit spre Pensacola. Erau într-o zonă pe care oamenii o numeau Alabama, iar guvernul Statelor Unite o numea Teritoriul Mississippi[26].

Pentru că se descurcase bine în bătălia de la Horseshoe Bend, a fost promovat la Departamentul mareșalului provost[27]. Aveau nevoie de el. Era ditamai lunganul alb. Până la Pensacola era drum lung. S-au îndreptat spre sud, lăsând în urmă dealurile Alabamei, și au coborât spre șesurile cu iarbă înaltă, prin pustiurile cu palmieri pitici, care îi zgâriau șoldul rănit, și totul era plin de tufe verzi de măceș, ce aveau spini pe ramuri; tot timpul petrecut pe drum, muzicantul companiei a cântat *Stone Grinds All* și *Little Drops of Brandy,* cu fluierul lui irlandez de tablă, fără suflu, în cheia re, iar și iar. La Pensacola, armata l-a pus să însoțească prizonieri. Nu i-a plăcut deloc.

A învățat toate metodele de interogare și toate codurile secrete prin care comunicau prizonierii britanici între ei și cum

să îl țină ca într-o menghină pe un prizonier care se zbate. A învățat la ce folosesc cătușele și lanțurile de la picioare și cum ai grijă de închisorile din nisipurile fierbinți ale Golfului Florida. În câteva luni, a reușit să-și convingă superiorii să-l lase să părăsească unitatea și conducerea autoritară a comandantului ei și să intre în corpul mesagerilor. Alergătorii.

Atunci, în sfârșit, făcea ce îi plăcea: ducea informații personal, traversând pustiurile sudului; mesaje, ordine, hărți, rapoarte. Armata lui Jackson nu avea alte posibilități de comunicare, nu era ca marina. Căpitanul Kidd avea deja peste un metru și optzeci de centimetri înălțime și musculatură de alergător. Avea plămâni buni și cunoștea ținutul. Era din Ball Ground, Georgia, din munții Blue Ridge, și pentru el era floare la ureche să meargă la trap.

La acea vreme, părul îi era de un șaten-închis, legat într-o coadă, și nimic nu îi făcea mai mare plăcere decât să călătorească liber și neapăsat de alte obligații, singur, purtând cu el un mesaj, ducând informații de la o unitate la alta, fără să aibă grija conținutului, indiferent ce scria acolo sau care erau ordinele transmise. A alergat până în tabăra din Tennessee a soldaților lui Jackson, cu ale lor banduliere albe. L-a salutat pe aghiotantul comandantului, care se afla într-un cort, a luat instrucțiunile, și-a îndesat mesajul în geantă și dus a fost.

O bucurie înălțătoare, de a alerga. Avea impresia că ducea un mic drapel fluturând, decorat cu un soi de blazon regal, pe care erau scrise mesaje de mare importanță, încredințate lui. I se dăduse insigna corpului de mesageri, făcută dintr-un metal argintiu. o ungea cu grăsime de la bacon și o pudra cu praf, ca să nu lucească și să-l dea cumva de gol când alerga printre dealuri,

prin nisipul cu palmieri-evantai de pe coastă. Îi dăduseră un pistol cu cremene, dar era greu, iar cocoșul i se agăța mereu de ceva, așa că îi scotea încărcătura și îl ducea în raniță.

S-a ferit de focul artileriei și al muschetelor la Fort Bower, în Mobile, și înapoi, trecând linia Georgiei spre Cumberland Island, cu mesajele băgate într-un săculeț din piele, atât pe jos, cât și călare pe micii cai din Florida, cărora li se spunea „tackies”[28]. Doi ani de alergare spre țintă prin ținuturile Georgiei și Alabamei, singur, cu informațiile în mână. Odată a adormit, epuizat, într-un șopron pentru cenușă, lângă o casă, iar când s-a trezit, s-a pomenit că se afla într-o curte plină de britanici. A stat locului până la orele fierbinți ale prânzului, iar ei au plecat. Dacă îl găseau acolo, îl împușcau în șopron.

Mereu își amintea de anii aceia cu un soi de uimire. Ca atunci când cineva primește viața și sarcina pentru care este menit. Oricât ar fi de ciudată, oricât ar fi de neobișnuită. Când s-a sfârșit, nu s-a mirat. Era prea frumos, prea perfect, ca să dureze.

Pe urmă ar fi vrut să se ducă în vest, la așezările spaniole, dar avea o mamă văduvă și surori mai mici de care trebuia să aibă grijă. Nu era omul care să se căsătorească fără să cântărească bine situația. De două ori a cântărit prea mult, iar tinerele i-au înapoiat scrisorile și s-au căsătorit cu alți bărbați. Când și-a terminat ucenicia la un tipograf din Macon, mama sa murise și surorile lui se căsătoriseră, în sfârșit. Odată ce Santa Anna[29] a nimicit San Antonio și le-a ars trupurile lui Travis și ale oamenilor lui la Alamo, după care a fost înfrânt la San Jacinto, Kidd a plecat în Texas.

Al doilea război a fost cel al președintelui Tyler[30] cu Mexicul. La vremea aceea, Jefferson Kidd avea aproape cincizeci de ani și

ducea de mult o viață așezată în San Antonio, unde își găsise, în cele din urmă, soție. Își construise tiparnița în Plaza de la Las Islas, căreia i se mai spunea și Main Plaza[31], la parterul unei clădiri noi și moderne, care îi aparținea unui avocat pe nume Branholme. Își găsise corpuri de literă cu tilde, accente ascuțite și semne de exclamare și de întrebare răsturnate. Învățase spaniola, ca să poată tipări circularele și foile volante de care era nevoie, multe pentru parohia catedralei. Gazeta din San Antonio îi dădea mult de lucru, la fel piața de cereale și saloanele.

De multe ori, în lungile drumuri pe care le făcea prin Texas cu ziarele lui în tașcă, și cu tașca în sacul prins la șa, căpitanul cădea pe gânduri, amintindu-și de soția lui. Prima zi când a văzut-o pe Maria Luisa Betancort y Real. Așa și-a dat seama căpitanul că lucrurile închipuite sunt adesea la fel de reale precum cele pe care poți să le atingi. Cât despre a face cunoștință cu ea, să o vadă și să o întâlnească erau două lucruri diferite. Ea provenea dintr-o veche familie spaniolă; a fost nevoie de o întreagă ceremonie ca să se prezinte. Există un mecanism de repetare în mintea umană, care acționează independent de voința individului. Amintirile aduceau cu ele golul provocat de pierdere, de pierdere iremediabilă, așa că își spunea că nu se va mai lăsa pradă amintirilor, dar nu putea. Ea alerga atunci pe Soledad, după lăptarul cu calul lui șarg. Lăptarul, Policarpo, trecuse pe lângă casa familiei ei fără să oprească. „Poli! Poli!” Pierduse un pantof fugind după el. Avea ochii cenușii. De culoarea ploii. Și părul cârlionțat. Locuința ei era *casa de dueña* a familiei Betancort, la intersecția străzilor Soledad și Dolorosa. La colțul dintre „Singurătate” și „Durere”.

Căpitanul a ieșit din tipografia lui și l-a apucat pe șarg de

hățuri. „Poli, stai”, a spus el. „Te cheamă o *señorita”* Așa că își amintea oricum, în ciuda voinței lui, fiecare mărgică de pe eșarfa ei, mâna ei pe brațul lui, când încerca să-și țină echilibrul ca să-și bage din nou piciorul mic în pantof, și apoi laptele cald turnat în cofița ei. Laptele mirosea a vacă, avea aroma aceea de vanilie a verbinei pe care o mănâncă vacile pe malurile lui Calamares Creek. Ochii ei cenușii.

Așa că a ajuns bărbat cu soție și cu două fiice. Îi plăcea munca de tipograf, i se părea un lucru bun să trimită informații în lume. Indiferent de conținut. Avea o tiparniță Stanhope și un atelier cu ferestre înalte de aproape trei metri, care lăsau să intre toată lumina de care avea nevoie pentru rame, poansoane și matrițe. În timpul Războiului mexican[32], i s-a spus că era nevoie de el, în ciuda vârstei sale. Trebuia să organizeze liniile de comunicații pentru trupele lui Taylor[33]. I s-a dat o tiparniță mică, de mână, cu care să imprime ordinele de zi. Nu mai văzuse niciodată o tiparniță așa de mică. Scria ordinele lui Taylor și i le înmâna căpitanului Walker, de la Texas Rangers[34], iar călăreții lui Walker galopau cu mesajele între Port Isabel, din golf, și tabăra militară aflată la nord de Matamoros, pe Rio Grande.

La un moment dat, un aghiotant de-ai lui Walker a venit cu ideea să trimită baloane cu aer cald care să spioneze liniile lui Arista[35] și să arunce materiale de propagandă. Până la urmă, cineva a atras atenția că un glonț bine țintit putea să doboare balonul. Alții au completat că majoritatea recruților mexicani nu știu să citească. Un locotenent-colonel a pus punct gâlcevii. Să nu subestimezi niciodată inventivitatea armatei americane.

Taylor l-a făcut căpitan prin brevet în Divizia 2, ca să poată organiza curierii și să obțină cele trebuincioase: hârtie, tuș, cai.

Serviciul militar prestat în războiul din 1812 îl recomanda pentru acest grad. Chiar de atunci i se spunea căpitanul Kidd.

Și așa a ajuns la Resaca de la Palma când una dintre ghiulelele lui Arista, de cinci kilograme, a trecut prin cortul militar și a făcut praf o masă, la trei metri de el. Gazul din felinare a sărit în picături mari și transparente pe pânza cortului. Un maior rămăsese nemișcat, cu o schijă de lemn din masă înfiptă în gât. „Gulerul ăsta e prea strâns", a spus el, după care a leșinat. Cu toate acestea, a supraviețuit.

A auzit *centinela alerto*[36], când soldații au trecut de liniile lui Arista și i-a văzut întorcându-se chiuind cu prada: masa de argint a generalului mexican, biroul lui și drapelul batalionului Tampico[37]. Ce rost are să câștigi o bătălie, dacă nu vii și cu pradă? Îi bați și le iei lucrurile - principii militare de bază.

Era cu trupele lui Taylor la Buena Vista, pe crestele munților, deasupra orașului Monterrey. Se trăsese asupra lor tot drumul de la Rio Grande, fie pușcașii armatei mexicane, fie apașii, era greu de spus cine. Căpitanului i se dăduse o pușcă cu cremene Springfield, model 1830, dar el crescuse cu ele și le cunoștea bine. A stat în coșul căruței și a tras înspre fumul de praf de pușcă și, spera el, a doborât nu doar un pușcaș ascuns. Era la mijlocul lui februarie, în 1847. În aerul rarefiat al munților din apropierea orașului mexican, cu fumul focurilor de tabără ridicându-se drept spre cer, soldații tineri voiau să afle totul despre bătălia de la Horseshoe Bend. Voiau să își compare faptele cu cele ale înaintașilor lor. Voiau să știe dacă se ridicau la înălțimea lor, dacă ce îndurau ei era la fel de greu, dacă dușmanii lor erau la fel de vicleni și de bravi.

Băieții de la Texas Rangers stăteau rezemați de chesoane și

ascultau. Erau soldați tineri și cu sânge rece, nechibzuiți și aparent neînfricați. Mexicanii îi urau și le spuneau *„rinches”*[38], dar, dacă ar fi putut să desfășoare și ei o companie de cavalerie așa de pricepută și de periculoasă, ar fi făcut-o, numai că nu puteau, așa că asta era.

Căpitanul nu mai întâlnise niciodată așa soldați și nici așa unitate. Îl ascultau cu respectul datorat unui om în vârstă. Așa că, în noaptea aceea rece, sub stelele de pe cerul înalt al Mexicului, le-a povestit ce a putut. Sau ce a crezut el de cuviință să spună. Indienii Creek și Choctaw foloseau arme de calibru mic, le-a zis el. Le-a mai povestit că unitatea lui de miliție din Georgia își adusese propriile arme și gloanțe Minié[39], că în drum spre Pensacola căruțele lor se înfundau în nisip până la butuc. Că a avut un căpitan care a fost ucis în a doua zi de bătălie și că el a reușit să se târască afară din adăpost și să-l aducă acolo, însă a murit. Că Jackson era un bărbat neînfricat, a continuat el repede, care se lupta ca un nebun. Întrebarea plutea în aer: „Ai fost rănit?”

— Și, da, am fost împușcat în șold, le-a spus el. Nu mi-a atins osul. N-am știut decât mai târziu. Indienii Red Sticks rămăseseră fără muniție și încărcau puștile alea cu tot felul de lucruri. Cred că am fost lovit cu o lingură.

A făcut o pauză. Genunchii pantalonilor scoteau aburi de la căldura focului și mâinile lui erau pătate de tuș. La vremea aceea avea un nou revolver Colt, pe care îl simțea atârnând greu la centură. Soldații fumau și așteptau tăcuți, în umbra pălăriilor. Barba lor era mătăsoasă, fiindcă erau tineri, dar când te uitai la fețele lor, ți se părea că sunt cumva îmbătrânite nefiresc.

Căutau un strop de înțelepciune, un sfat.

— Poți să fii rănit și să nu-ți dai seama, a continuat el. La fel și cel de lângă tine. Să aveți grijă unul de altul.

Ei au dat din cap, cu ochii la foc, gândindu-se la asta. S-au gândit că luptau acum într-un ținut ciudat, împotriva unei armate ciudate, o armată rigidă, europeană și strictă, în care desculții soldați metiși erau obligați să poarte și acum guler[40] la gât. Adversarul lor era José Mariano Martin Buenaventura Ignacio Nepomuceno García de Arista Nuez, un republican convins, în dezacord cu propriul personal militar. De fapt, armata mexicană era divizată în facțiuni de aristocrați puternici și de generali cu idei liberale.

Pe urmă, mai târziu, când era singur și focul făcut cu crengi din tufișuri începea să se stingă, i-a venit ideea că ar trebui să-si asume sarcina de a transmite toate aceste date interesante, ba chiar *cruciale,* care apăreau în rapoartele iscoadelor și în publicațiile obișnuite. De exemplu, luptele interne de la vârful armatei mexicane. Dacă oamenii ar cunoaște cu adevărat cum merge lumea, poate n-ar mai apela la arme, el ar fi un culegător de informații din locuri îndepărtate, iar lumea ar putea fi mai pașnică. Se gândise atunci foarte serios. Iluzia aceea dăinuise de la patruzeci și nouă de ani la șaizeci și cinci.

Pe urmă ajunsese să creadă că, în fond, oamenii au nevoie nu doar de informație, ci și de povești despre locuri îndepărtate și misterioase, spuse sub forma informației neprelucrate. Și el, ca un alergător, neclintit, însă, în șorțul lui pătat de tipograf, să le aducă aceste informații. Atunci, ascultătorii puteau să evadeze pentru o scurtă vreme într-un loc revigorant, ca niște ape tămăduitoare.

4

Fata se plimba pe lângă căruță, cântând. *„Ausay gya kii, gyao boi toi.”* „Pregătește-te pentru iarna grea, pregătește-te de vremuri grele.” Se plimba pe lângă cal cu picioarele ei goale, cu tălpile ei mici, tari ca lemnul. Ca la toți oamenii care nu poartă încălțăminte, degetele ei mari de la picioare erau drepte. *„Ausay gya kii”,* cânta ea.

Din câte știa ea, se îndrepta către o nenorocire, către un tărâm pustiit și măcinat de foamete. Nicăieri pe dealurile domoale nu erau bivoli sau pitulici care să umple valea de cântec. Pe tărâmul acela nu era niciun indian Kiowa, nu erau nici mama, nici tata. Era singură-singurică, înfășurată într-un veșmânt ciudat, o rochie făcută din pânză, cu dungi albastre și galbene și strâmtă la mijloc. O legaseră într-un veșmânt, despre care nu putea să-și închipuie decât că era vrăjit, ca să-i închidă inima și răsuflarea într-un fel de colivie și s-o țină așa pentru totdeauna, ca un pumn strâns care nu se va desface niciodată.

Și-a pus mâna pe marginea căruței, cântând în timp ce mergea, pentru că era mai bine decât să plângă. Pământul era plin de stejarii scunzi și răsuciți din valea lui Red River, crengile lor fiind așa de negre de la ploaie. Pământul se întindea de o parte și de alta, ca și cum ar fi fost eliberat din strânsoarea orașelor. I se părea de mirare că se opreau așa, în orașe. Își ducea încălțările pe după gât, legate de șireturi, și călca pe stratul moale de frunze ude cu picioarele goale. O să afle unde se duc, iar apoi fie o să fugă, fie nu o să mai mănânce nimic, ca să moară.

Nu merită să trăiești singur printre străini. Printre oameni care ar fi în stare să te omoare, care ți i-au omorât pe cei dragi. Agentul îi spusese că o să se ducă la neamul ei. Din câte își dădea ea seama, nu glumise.

Căpitanul stătea pe capra căruței, cu gulerul mantalei ridicat și cu borul pălăriei ponosite tras pe ochi. O burniță ușoară cădea peste întinderea de stejari posomorâți, care nu aveau dreaptă nici măcar o creangă de zece centimetri. Drumul urca și cobora pe colinele denivelate și scunde de pe malul stâng al lui Red River. Calul lui de călărie, Pasha, era legat în spatele căruței, de un inel din fier, și mergea la pas, fericit să nu aibă călăreț. Calul de povară, Fancy, era acum între hulube; îi scosese hamul și mergea destul de bine. Fata se uita cu dor într-o parte și în alta a drumului larg, la smocurile de iarbă care abia înverziseră la începutul lui februarie. În stânga lor se întindea Red River, o fâșie lată de apă de culoarea cărămizii. Căpitanul a oprit căruța.

I-a făcut semn fetei să se apropie. Ea a rămas lângă cal și s-a prins cu mâna de ham. S-a uitat la el și nu s-a apropiat.

— Uite! i-a spus el.

A scos revolverul Smith & Wesson. A desfăcut butoiașul cu gloanțe și l-a extras, arătându-i încărcătura. Cu o răsucire a mâinii, l-a pus la loc.

— În caz că avem probleme.

S-a uitat în jur într-o manieră teatrală, s-a prefăcut îngrijorat, a îndreptat revolverul spre copaci și a imitat sunetul glonțului. A pus revolverul înapoi în coșul căruței, în stânga lui, cu un gest larg și grăitor.

Ea stătea țeapănă, nemișcată. Numai ochii i se mișcau.

— Și, uite aici, a continuat el, scoțând pușca veche, apoi a

băgat mâna în cufărul căruței și a luat de acolo un pumn de cartușe. În caz de atac, cartușele astea absolut nepotrivite vor face măcar zgomot puternic, dacă de altceva nu sunt bune.

Fata s-a uitat atentă la căpitan, nedumerită, când acesta a ridicat pușca, apoi fața i s-a luminat. El ținuse cu mâna stângă revolverul și pușca. Kidd a întors țeava puștii în toate direcțiile, uitându-se atent, cu ochii mijiți, prin cătare.

A pus totul înapoi. Nu i-a zâmbit. Știa că nu era cazul. Ea a rămas nemișcată, ca o frunză căzută. El a stat, înalt și deșirat, pe capră, și s-a uitat la ea cu o privire calmă, până când fata, în sfârșit, a dat repede din cap. I-a lăsat impresia că înțelesese, dar că nu era dispusă să accepte că ei doi pot fi de aceeași parte, împotriva altcuiva.

Au pornit mai departe. El se gândea la ciudățenia ei. Ce o făcea atât de stranie? Nu avea nimic din expresiile și gesturile albilor. Fețele albilor sunt expresive și deschise. Ei sunt spontani. Gesticulează, se mișcă, se sprijină de obiecte, întorc capul și își aruncă pălăria. Tăcerea ei desăvârșită o făcea să pară bizar de absentă. Avea purtarea tuturor indienilor pe care îi văzuse el, iar aceștia aveau un soi de nemișcare, dar ea era o fată de zece ani, cu părul blond-închis în șuvițe, cu ochii albaștri și cu pistrui.

— Tu, a zis el, arătând spre ea.

Ea a făcut o mișcare ușoară într-o parte, de parcă s-ar fi ferit. Părul ei despletit, de culoarea biscuiților, i-a fluturat. Indienii Kiowa nu arată niciodată cu degetul. Niciodată. Arată cu țeava puștii și cu bețele de șaman, cu care aruncă demoni otrăvitori în trupul unui dușman. Altfel, nu. Însă căpitanul nu avea de unde să știe asta.

— Tu, Jo-han-na, a spus el. Tu, Johanna.

Ea stătea ușor adusă în față, de parcă poziția aceea ar fi ajutat-o să înțeleagă. Se ținea strâns de hamul iepei dereșe. Mirosul puternic de cal și trupul animalului erau singurele lucruri familiare din devastatoarea schimbare a vieții ei.

— Căpitanul, a zis Kidd, arătând spre sine.

Ea s-a dat într-o parte, să se uite la el, și după vreun minut și-a dat seama că arătatul cu degetul s-ar putea să nu facă rău. Nu ar arunca cu demoni în el însuși. Cu siguranță, nu.

Căpitanul a mai încercat o dată. A stat liniștit, cu hățurile în mâna dreaptă, în vreme ce cu stânga a arătat din nou spre ea.

— Johanna, a reluat el, răbdător.

A făcut un gest încurajator. A așteptat.

Ea a dat drumul hamului și a ridicat mâinile, cu palmele întinse. Căpitanul a strâns hățurile micii iepe. Fata și-a chemat spiritul protector, cel care îi spusese că trebuia să poarte în păr două fâșii de blană și o pană din aripa unei acvile de munte, ca semn că el va fi mereu lângă ea. Ei i le luaseră. Le aruncaseră pe fereastră. Dar poate că spiritul ei protector încă o auzea. Bătrânul voia ca ea să pronunțe un nume fermecat. Poate că nu i-ar face rău.

— Chohenna, a rostit ea.

Când a vorbit, i s-au văzut dinții de jos, albi.

El a arătat spre sine.

— Căpitanul, a zis.

— Kep-dun.

El a arătat din nou spre ea.

Ea a înlemnit o clipă, de frică, dar și-a adunat curajul și a spus:

— Chohenna.

Apoi el a arătat iar spre sine.

— Kep-dun, a zis fata.

— Foarte bine. Acum, mergem mai departe.

Au traversat în goană râul Little Wichita la doar vreun kilometru de locul în care se vărsa în Red River. Căpitanul a ridicat-o pe Johanna în căruță, a desfăcut funia care îl ținea legat pe Pasha și l-a lăsat liber. A scos cuțitul de armată, un cuțit de măcelar, l-a înfipt în teacă și teaca a băgat-o în centură, pentru cazul în care ar fi fost nevoie să o elibereze pe Fancy din ham. Au început să meargă la trap la vreo trei sute de metri de râu și au intrat în apă la galop. Johanna se ținea de băncile lungi, iar valurile de stropi loveau în literele aurii din cuvintele *Apele tămăduitoare de la izvoarele minerale din estul Texasului.* Apoi curentul apei i-a încetinit și a pus stăpânire pe mica iapă și pe căruță. Pe malul celălalt s-au ridicat ciorile, cârâind. Apele spumegau în jurul lor, iar resturile de frunze și crengi alergau pe șuvoaie în linii șerpuitoare. Scurtă vreme, căruța a plutit în derivă. Iapa dereșă a pufnit, s-a dus la fund, s-a ridicat iar și a început să bată apele învolburate cu copitele. Apoi a ajuns pe fundul tare al râului și au ieșit pe celălalt mal cu apa curgând șuvoi din căruță. Pasha era un cal curajos din fire, s-a aruncat în apă după ei fără șovăire, s-a luptat și a ieșit pe mal la câțiva metri mai jos de ei, smucind triumfător din cap. S-a scuturat într-o ploaie de stropi, a venit repede la ei și a fost din nou legat la căruță. În timp ce mergeau, căpitanul a înclinat capul și a ascultat zăngănitul care se auzea fără întrerupere. Era o fisură în cercul de fier al roții. Nu putea face nimic acum; spera să găsească vreun fierar la Spanish Fort.

În noaptea aceea, căpitanul i-a arătat cum mergea micul

cuptor din fontă pe care îl cumpărase odată cu căruța. Pentru că făcea mai puțin fum decât un foc de tabără. Era de mărimea unei lăzi mari de muniție, cu un coș mic, de vreo jumătate de metru, destul cât să nu le vină fumul în față. A coborât partea din spate a căruței și a bătut ușurel cu palma în cuptor, așa cum arăta el, pătrat, negru și amenințător.

Ea nu avea idee la ce folosea.

— Cuptor. Foc, a spus el, apoi a potrivit țevile.

Fata stătea în picioare în fața lui, cu rochia ei în dungi albastre și galbene, cu picioarele goale, cu părul lucios, de culoarea caramelei, căzându-i pe umeri, ud de apă. Cu o mișcare rapidă, și-a adus brațul drept în față și a pocnit din degete ca într-un mănunchi de unghii și bătături.

— Aha, a rostit căpitanul. Semn. Semnul focului.

Cunoștea puțin limbajul semnelor folosit de indienii de pe șesuri, așa că a făcut și el semnul pentru „da”.

Era încurajator. Cel puțin aveau niște metode prin care să-si vorbească.

I-a arătat cum funcționează cuptorul - capacul, cât o palmă, cilindrul metalic. A atârnat o perdeluță a căruței de la o creangă mică și răsucită de stejar până la o latură a micii lor trăsuri, ca să încropească un adăpost pentru ploaie. Ea îi urmărea toate mișcările. Poate că îi era teamă sau poate că știa că trebuia să învețe cum funcționează toate lucrurile acestea.

Caii erau mulțumiți, având în traiste câte o porție zdravănă de boabe de porumb. Fata stătea lângă iapa cea mică și o mângâia pe coapsă. A scos un sunet abia auzit, de compătimire. Iapa era tânără și puternică, dar avea piciorul drept din față puțin strâmb, copita era întoarsă ușor spre interior, și din acest motiv

o luase ieftin căpitanul. Fata observase imediat acest lucru și o mângâia delicat, în timp ce iapa și Pasha stăteau unul lângă altul și își mâncau porumbul, făcând un zgomot ca de râșniță.

Căpitanul a găsit vreascuri uscate într-o tufă de iarba- ursului și si-a scos chibritul din buzunarul interior al mantalei. Dinadins se mișca încet. A făcut focul. Johanna privea cu un aer prudent, suspicios. S-a aplecat spre micul cuptor să se uite printre gratii și a văzut cum aerul care intră pe acolo face ca lemnele să ardă cu mai multă intensitate. A atins ușor, cu precauție, plita, apoi și-a retras mâna rapid.

— *Pi tso ha!*

— Da, a spus el. Ce o însemna asta. Arde, presupun.

A făcut cafea, turte de mălai și bacon prăjit. Fata a stat mult timp sub prelată, cu mâncarea în mâini. În cele din urmă, a început să cânte, aplecată peste ea, ca și cum ar fi venerat-o, ca și cum baconul ar fi fost o ființă vie, iar turta de mălai un dar de la Zeița Porumbului[41]. Nu era foc de tabără, ca să facă umbre, dar luna era în creștere și părea că mergea invers pe cer, printre norii care alergau, se adunau laolaltă, apoi se despărțeau și se adunau iar.

Căpitanul și-a șters farfuria cu turta. Fata putea să fugă. Totuși, nu avea unde. Indienii Kiowa erau de cealaltă parte a râului, iar râul era umflat și ducea cu el o mare de apă ruginie și înspumată, lată de aproape un kilometru, care purta la vale copaci întregi. Putea pune mâna pe revolver sau pe pușcă - și căpitanul s-ar putea trezi pe lumea cealaltă.

Kidd s-a întins cu capul pe șaua lui spaniolă, pe care o întorsese pe dos, sprijinindu-se pe partea moale. A scos din tașcă *Chicago Tribune*[42] și l-a răsfoit la lumina lumânării din felinar.

Fata stătea întinsă, înfășurată într-o pelerină mexicană, căreia i se spunea *jorongo,* cu romburi roșii și negre, și se uita la el cu ochii ei albaștri, mari și lipsiți de expresie.

El a răsfoit paginile și a spus:

— S-a făcut o fabrică mare de conserve la Chicago. Uimitor, nu? Bagă vitele printr-o parte, și ies prin cealaltă parte în conservă.

Ea nu își lua o clipă ochii de la el. Căpitanul își dădea seama că aștepta să se întâmple ceva violent. Era un bărbat îmbătrânit nu doar de ani, ci și de războaie. În cele din urmă, i-a zâmbit și și-a luat pipa. Mai mult ca oricând, simțea până în măduva oaselor lui fragile că este datoria oricui vrea să fie om adevărat să îi apere pe copii și să ucidă pentru ei, dacă era nevoie. Un bărbat care are fiice înțelege asta mai bine. În privința acestei sălbăticiuni de copil, era perfect de acord că trebuia apărată, numai că și-ar fi dorit să se fi găsit altcineva s-o facă.

— Ești o mare belea pe capul omului, i-a zis el. Amândoi o să fim fericiți când o să ajungi la rudele tale și o să le faci lor viata un chin.

Chipul ei nu s-a schimbat câtuși de puțin. Și-a șters încet nasul cu mâneca.

El a întors pagina.

— Asta e scriere. E tipăritură. Aici ni se spun toate lucrurile din lume pe care trebuie să le știm. Și pe care trebuie să vrem să le știm, a adăugat, privind-o. Sunt niște locuri în lume care se numesc Anglia și Europa și In-di-a.

A suflat fumul pe nas. Probabil n-ar trebui să fumeze. Fumul putea fi mirosit de la câțiva kilometri.

— In-di-a, a șoptit ea și a început să-și lipească degetele

mâinilor, unul câte unul.

Căpitanul s-a lăsat pe spate în păturile lui și s-a rugat pentru Britt, care era mereu în pericol, în călătoriile lui. Pentru siguranța fetelor, a ginerelui și a nepoților lui, care sar fi putut să plece în curând la un drum periculos, din Georgia, la cererea lui. Asta ar însemna să treacă și prin Mississippi. Pentru siguranța lui și a Johannei, și ei aflați pe un drum periculos.

Atâția oameni, atâtea pericole.

Și-a pus pălăria peste față și, după un timp, a adormit.

5

A doua zi au mers mai departe spre Spanish Fort.

Drumul șerpuia pe malul sudic, prin marea vale a lui Red River. La sud, aproape la un kilometru distanță, se aflau ridicătura de pământ și falezele. În vremuri de demult, râul trecuse pe acolo și distrusese pământul; de-a lungul secolelor, se mișcase precum un șarpe roșu, dintr-un capăt al văii în celălalt. Ploaia se oprise, deocamdată.

Căpitanul nu era mulțumit că fata mergea pe jos, dar nu voia nici să călărească, nici să se încalțe. Se uita la râu. Știa foarte bine că pe malul celălalt era teritoriul indian. Mama ei era acolo, erau tatăl ei, frații și surorile, poate, tot neamul ei, clanul ei din trib, poate chiar și un tânăr căruia îi fusese promisă. Trunchiurile negre ale stejarilor vii erau răsucite și subțiri precum o perie pentru hornuri. Un loc bun pentru o ambuscadă. Căpitanul și-ar fi dorit să fi avut un câine. Trebuia să fi luat un câine de la cineva.

Fata s-a oprit și a întins mâna. Se uita în față.

El a tras de hățurile lungi, iar Fancy s-a oprit. În spate, Pasha a ciulit urechile și a scos un nechezat lung, răsunător. Căpitanul Kidd a scos revolverul și i-a verificat încă o dată încărcătura. Era goală. L-a așezat lângă el în căruță, lângă scândurile caprei, pe stânga, și a pus peste el bucata de bacon învelită în pânză. Și-a adus aminte că toate cartușele de .38 erau ascunse în butoiașul cu făină.

După câteva momente, a auzit tropote ca de zece cai și

zăngănit de harnașament. Copitele lor potcovite tropăiau pe pietre. o companie de infanteriști călare din armata americană a apărut pe drum, la vreo cinci sute de metri distanță.

A sărit de pe capră și a apucat-o pe fată de braț. I-a făcut în față semnul pentru „bine”. Se aflau pe una dintre puținele zone de teren drept și neted, printre toți stejarii aceia groși, iar soldații se apropiau de el și de Johanna într-un grup compact de uniforme albastre și piele lucioasă, bine lustruită, ieșind dintre copaci ca niște soldați-fantomă. Căpitanul s-a întors spre ea și i-a făcut semnul pentru „prieten”. Fața ei căpătase culoarea aluatului. Buzele îi tremurau. A dus-o lângă roata căruței și a ridicat-o ca să poată pune piciorul gol pe spiță, iar ea a sărit în coșul căruței, lăsându-se în jos într-o învârtejire de fuste și de păr despletit. Și-a tras peste cap pătura groasă de *lână, jorongo*. El a urcat după ea, s-a așezat pe capră și a dezlegat hățurile de pe par.

— E în regulă, Johanna. Johanna?

El știa că fata credea că o s-o dea pe mâna armatei. Că, probabil, era o întâlnire aranjată.

Bărbatul din frunte era locotenent; epoletul de pe umăr, cu două linii, lucea în lumina slabă. Așadar, era o unitate care patrula regulat malul sudic al lui Red River, căutând vreun semn dacă trecuse cineva râul, deși, cu apele acelea umflate, era puțin probabil. Toți aveau revolvere lungi, Navy Colt, cu cinci focuri, care semănau cu niște pulpe de porc în teaca lor, și carabine Colt de calibru .56, o armă obișnuită în acel ținut sălbatic.

Locotenentul a strigat spre coloană să stea, după care s-a apropiat și i-a salutat:

— Bună ziua!

Oamenii din spatele lui și-au scos picioarele din scări, să- și mai dezmorțească genunchii, iar unii au profitat de ocazie ca să bea din bidoane. În spatele lor, turma de catâri a început să ragă spre caii lui cu răgete lungi și demente, ca niște țignale de tren.

— Bună ziua! a spus căpitanul.

Locotenentul s-a uitat la căruță și a văzut-o pe fată jos, chiar în spatele căpitanului, stând nemișcată, cu o expresie

înfricoșată, ba chiar îngrozită. Se apropiase de revolverul

căpitanului cât putuse. Întinsese mâna și apucase de pat, acolo unde stătea ascuns, sub bucata de bacon, iar mâna și brațul îi erau acoperite de pătura roșie de lână.

— Domnișoara pare tare tulburată, a remarcat locotenentul, în vocea lui distingându-se uimire și suspiciune.

— A fost captivă. o duc la rudele ei din Castroville, Bexar County, l-a lămurit căpitanul și i-a întins hârtiile de la agent.

— Aș vrea să mă uit puțin la ea, a zis locotenentul.

A studiat hârtiile. Scrisul agentului era foarte bun, foarte clar. A citit cu ușurință descrierea fetei, înălțimea ei aproximativă și înfățișarea. Apoi a ridicat capul. Din liniile de pe epoleți au curs picături de apă. Râul vuia întruna în stânga lor. Puteau să-l vadă printre copaci.

— Da, o să încerc, a spus căpitanul.

Și-a potrivit mai bine pălăria pe cap, a pășit în coșul căruței, a apucat pătura roșie de lână groasă și a tras-o de pe capul fetei.

— Johanna, a rostit el. Johanna.

A bătut-o pe umăr.

— Măi, să fie! a zis locotenentul, uluit de chipul ei inexpresiv și sălbatic. Ai fi zis că trebuie să fie fericită că se duce, în sfârșit, acasă.

Căpitanul stătea între Johanna și locotenent.

— Au luat-o de la șase ani. Se crede Kiowa.

— înțeleg. Păi, sper să-i explici cum stau lucrurile.

S-a lăsat într-o parte, să se uite pe după căpitan, i-a aruncat fetei o privire cercetătoare, apoi s-a aplecat în șa, ca să-i înapoieze hârtiile căpitanului.

— Tu ești cel care citește veștile.

— Da, eu sunt.

— Am fost și eu la Fort Belknap când ai citit.

— Mă bucur să aud.

— Presupun că n-ai un jurământ de loialitate să-mi arăți.

— Nu, n-am.

— întrucât ești într-un fel de misiune oficială, vei avea nevoie. Dacă te-ai oferit să ajuți Armata Confederată într-un fel oarecare, ai nevoie de jurământul de loialitate.

— Nu m-am oferit.

— Băieții tăi au fost în război?

— Nu am băieți.

— Ești înarmat?

— Nu am decât o pușcă de douăzeci.

— Arată-mi-o!

Căpitanul Kidd a luat pușca veche, i-a scos cuiul și a prins cartușul care a ieșit. Alice mici pentru vânat păsări. A rămas în coșul căruței și i-a întins-o. Johanna reușise cumva să se bage aproape cu totul sub capră și își aruncase din nou peste cap pătura mexicană, roșie, de lână groasă. A tras revolverul mai aproape de ea, cu ochii pe scândurile căruței, și a ascultat fiecare nuanță, fiecare ton din vocile bărbaților. Căpitanul nu îi va lăsa să o ia, era limpede. Bărbatul din armată avea vocea aspră, dar

acum era mai joasă și mai prietenoasă.

— Cu ce trage? a întrebat locotenentul.

— Cu alice de numărul șapte[43].

— Nu poți face prea multe cu ea. Cred că este totul în regulă, a zis locotenentul și i-a dat-o înapoi. Nu ai vreo flintă sau vreun pistol?

— Ei, pe naiba, nu! a spus căpitanul, punând la loc pușca în coșul căruței. Aș putea să dau peste niște indieni comanși care să mi-o ia, a rostit și și-a scos tutunul, umplându-și pipa. Ar putea să mă împuște pe mine cu ea!

A scăpărat apoi chibritul.

Nu avea rost să pomenească despre guvernul corupt care se ocupa de reconstrucția Texasului sau de legea nesăbuită care interzicea portul pistolului, chiar și aici, la frontieră.

Johanna a ascultat cum vocea căpitanului căpăta un ton iritat. Era jignit de soldați. Ochii ei s-au luminat.

— Da, foarte amuzant, a spus locotenentul.

Și-a plimbat privirea peste toate lucrurile din căruță; proviziile și păturile, cuptorul mic din fontă, tașca în care erau ziarele, sacul cu porumb, săculețul cu centime și alte monede, lada cu cartușe și gloanțe, micul butoiaș cu făină. A aruncat o privire spre bucata de bacon de lângă capră, pe partea stângă. Locotenentul s-a uitat la butoiașul cu făină și a întrebat:

— Ce e în aia?

— Făină.

— Foarte bine. Cred că vor anula legea aia în curând. Știu că oamenii au nevoie de pistoale ca să se apere.

— Sigur nu, a spus căpitanul.

Locotenentul nu l-a luat în seamă.

— Și unde te duci?

— La Weatherford, Dallas, apoi spre sud, către Castroville și San Antonio.

— Foarte bine. Drum lung. La revedere, domnule! Îți doresc călătorie bună!

— Nenorociții! a mormăit căpitanul. Poți să ieși acum, Johanna! Poți să reapari precum florile în mai. Nu îți vor pune lanțuri la picioare, să te arunce în temniță.

A tras din pipă și a scuturat hățurile. Pipa era din caolin sculptat în formă de cap de om; în aerul jilav, fumul rămânea nemișcat, iar ei se îndepărtau de el, lăsându-l plutind în aer.

— Johanna?

— Kep-dun, a auzit din spatele lui.

— Nu-mi înfige un cuțit în spate. Nu mă face să aud zăngănitul de temut al cocoșului de pistol ridicat. Hai să trăim mai departe cât de bine putem.

— Kep-dun!

Fata a sărit cu ușurință peste capră și s-a așezat lângă el. Ținea revolverul într-o mână, iar mâna între genunchi. I-a făcut mai multe semne, din care el l-a înțeles pe unul care însemna „bine” și pe altul care însemna „dă drumul” sau „liber”. Ceva de genul acesta. I-a zâmbit pentru prima oară. Niciun semn pentru „mulțumesc”. Nu exista niciun cuvânt în kiowa care să însemne „mulțumesc”. Trebuia să-ți dai seama că cineva era recunoscător fiindcă știai că ai făcut ceva bun, demn de laudă, și nu era nevoie să-ți mai bați capul cu asta. Limba kiowa este tonală, înalță și coboară verbele complexe, iar rostirea în sine ar trebui să fie suficientă pentru a exprima recunoștința de a fi fost salvat de oamenii în haine albastre, cu revolverele lor militare lungi, ca

niște pulpe de porc pe coapsa lor, purtând toți vestoane și pantaloni exact la fel, lucru în sine nefiresc. El îi înfruntase și o salvase. Și-a înclinat capul într-o parte să se uite la el, cu o expresie luminoasă pe fața ei micuță și rotundă.

— Da, dă-i drumul, a spus el. Liber.

A luat cu grijă pistolul de .38 din mâna ei, i-a pus piedica, l-a adus în partea stângă a caprei și a așezat din nou peste el bucata de bacon. „A știut să-i scoată piedica", s-a gândit el. I-a întors zâmbetul, mai degrabă o grimasă împietrită.

Ea s-a luptat cu metrii aceia de fuste, cu care nu era obișnuită, s-a instalat pe capră și s-a uitat cu un zâmbet abia schițat la peisajul umed, în tonuri de sepia, care era valea lui Red River. Era mai mult o ridicare a sprâncenelor ei blond-deschise, decât un zâmbet. A spus ceva în kiowa, pe un ton vesel. „Numele meu este Ay-ti-Podle, Cicada, al cărui cântec înseamnă că sunt fructe coapte în apropiere." A făcut un gest către armăsarul mare din urmă și și-a dat părul pe spate. Era ca și cum ar fi vrut să-l includă și pe Pasha în veselia proaspăt descoperită.

— Ah, Cho-henna, a spus el.

S-a întors să se uite la fată. Dacă ofițerul ar fi vrut să pună mâna pe ea, nu avea nicio îndoială că ea ar fi ridicat pistolul și l-ar fi împușcat.

— Rudele tale vor fi atât de bucuroase să-și recapete mieluțelul drag.

— Kep-dun! a zis ea, veselă, și l-a bătut ușurel peste mâna osoasă.

— Cho-henna!

Spanish Fort se afla la un kilometru și jumătate de râu, în interiorul unei meandre largi. Red River era granița dintre

teritoriul indian și teritoriul care nu era indian. Străbătuseră o regiune întortocheată, cu coline scunde și ascuțite, care aveau în vârf bolovani de piatră ca niște monumente, ca niște ziduri. În drum spre Spanish Fort au trecut pe lângă ele la pas și le-au privit ca pe niște castele îndepărtate. Din nord, pe cerul de martie își făceau apariția nori de furtună, dinspre câmpii.

Au ajuns în orașul Spanish Fort după-amiaza târziu. I se mai spunea și Gara Red River și, cu cele două nume ale lui, era aglomerat. La un moment dat fuseseră aici niște fortificații defensive, poate spaniole, poate nu, dar nu mai existau. Căpitanul ținea strâns hățurile și se ferea de vehicule. La început, Johanna a stat în spate, înfofolită cu acel *jorongo* mexican; îl ținea strâns în jurul ei și ai fi zis că era un cuptor de var vopsit în roșu-aprins și negru.

Trăsura de excursie a căpitanului scotea sunete ascuțite când spițele de la a cincea roată, de sub picioarele lui, se învârteau. Și-au încurcat roțile pentru scurt timp cu o căruță de marfă și a fost nevoie să intervină vizitiul, căpitanul și câțiva trecători ca să-și tragă căruțele înapoi și să le elibereze. Pasha a stat în funia care îl lega, dar nu a rupt-o. Când a fost gata, căpitanul era murdar până la genunchi de noroi roșu, care se întărise pe șireturile ghetelor lui vechi. Străzile erau pline de fum de lemne, pentru că la ora aceea se pregătea masa în casele și în stabilimentele din oraș.

A întors capul să se uite în sus la casele cu etaj și la oamenii din acele case, care, după el, nu făceau decât să se certe și să trântească ferestrele în bătaia vântului. Soldați călare mergeau pe stradă câte doi. Vântul se repezea cu toată puterea asupra lor dinspre nord-vest, le zbura pălăriile oamenilor și rupea

frânghiile pentru rufe.

Zgomotele orașului îi zgâriau urechile căpitanului, dar,

pentru ea, cum o fi fost? S-a întors s-o bată ușor pe spate, atingând pătura groasă de lână roșie. Ea a ridicat capul spre el, cu spaimă în ochi.

Era un hambar mare în celălalt capăt al orașului, care servea drept șopron, însă era plin de toate felurile de atelaje pe patru roți pe care ți le puteai imagina. Nu departe era tabăra cavaleriei americane, așa că a intrat într-un pâlc de stejari vii de lângă oraș. Acolo a ridicat prelata de sus și încă o prelată din lateral, iar cealaltă prelată a întins-o peste partea din spate a căruței, făcând un fel de cort. A deshămat-o pe Fancy, apoi i-a priponit, și pe ea, și pe Pasha, și i-a lăsat să pască. A stat o clipă să se uite la Pasha, cu grumazul lui gros și arcuit și cu ochii lui mari. Era cuminte și liniștit. Si-a adus aminte când îl văzuse într-un lot de douăzeci de cai, care urmau să fie vânduți la Dallas. Își ferise imediat privirea, pentru că, dacă negustorul ar fi văzut expresia de pe fața lui, prețul ar fi sărit la o sută de dolari.

În cele din urmă, căpitanul s-a dus să caute în sacul cu făină. A scos cutia cu cartușe de .38 și a pus-o sub capră.

— Totul e în regulă, i-a spus Johannei, scuturându-și făină de pe mâini. Uite, draga mea, fă ceva! încearcă să aprinzi cuptorul ăsta.

— Da, Kep-dun, da-da!

A țâșnit printre stejari, tot desculță, să adune lemne de foc. Tunetele bubuiau deasupra capetelor lor cu un zgomot ca de artilerie, liniile orbitoare de foc umpleau fiecare părticică de cer. Spanish Fort era plin cu căruțe de marfă și magazii de provizii, de turme de cornute care se plimbau de colo-colo la marginea

orașului, așteptând să traverseze râul, și de oameni îngrijorați care se întrebau sub prelate când va scădea râul. Care încercau să se gândească cum ar putea să treacă peste Red River, înainte ca animalele să consume toată iarba de aici și să moară de foame.

6

Căpitanul Kidd a lăsat-o să pună vreascuri în cuptorul din fontă, ca de jucărie, și s-a întors în oraș, ținându-și borurile pălăriei cu mâna. L-a găsit pe omul care avea în grijă sala Masonic Lodge[44] și a aranjat s-o închirieze pentru seara aceea. Apoi s-a dus prin oraș să-și pună afișele. Dacă nu i-ar fi fost încredințată fata, nu ar fi fost nevoit să stea în căruță, putea să-și ia o cameră cu lampă de gaz și cu perdele, putea să facă o baie și să mănânce într-un local.

Dumnezeu de sus putea ști ce ar face ea dacă ar vedea mâncare pe o farfurie. În ceața subțire, și-a prins fiecare afiș în patru cuie. Știa de multă vreme că, dacă punea mai puține cuie, afișele ar fi fost luate de vânt și ar fi ajuns în mâna unor oameni care aveau nevoie de hârtie ca să-si scrie lista de cumpărături sau în alt scop.

A dat peste un scripcar pe care îl cunoștea de mult. Simon Boudlin ședea dincolo de fereastra unei prăvălii în care se confecționau pălării pentru femei, dar se vindea și carne. Simon stătea la geam, cu bărbia în pumn și vioara sub braț, de parcă era pus în vitrină. Se uita la lumea care trecea pe stradă. Era un bărbat scund, dar se purta de parcă ar fi avut un metru și optzeci de centimetri; avea umerii drepți, lăți și perfect pătrați și șoldurile înguste. Părul lui des era o claie de ghemotoace castanii și era pistruiat precum un ou de prepeliță. Simon a ridicat arcușul, ținându-l de broască, și a bătut în geam. Căpitanul Kidd l-a văzut și a intrat.

— Simon!

— Căpitane!

— Cânți diseară? Pentru că eu citesc.

— Unde?

— La Masonic Lodge.

Căpitanul s-a așezat lângă Simon pe alt scaun de lângă vitrină și a pus jos ciocanul pentru cuie și afișele. Și-a șters pălăria veche cu mâneca hainei.

— Nu. Am cântat deja. Nu am concurență.

A zâmbit. Avea doi dinți ciobiți în partea stângă, dar nu se vedea decât atunci când zâmbea și i se formau de o parte și de alta a gurii două încrețituri adânci. Lucra uneori pentru un rotar, iar odată fusese lovit de o roată care scăpase din strung, când o scoteau din butuc, și roata îl plesnise peste falcă.

— De ce ești aici?

Nu era vorbăreț, dacă nu avea ce spune. Era un ascultător atent și își înclina capul precum un pițigoi, cum făcea și atunci. Picăturile de ploaie se prelingeau sclipind pe geam, iar dincolo de fereastră oamenii treceau pe drum cu capetele plecate.

— Mă îndrept spre Dallas și apoi spre sud, a spus căpitanul. Vin din Wichita Falls.

— Înseamnă că ai traversat Little Wichita.

— Da, și cred că pe acolo a trecut și Britt Johnson împreună cu oamenii lui. Ei s-au dus direct spre sud. Deci, n-ai nimic de făcut?

Simon a clătinat din cap.

— Tocmai am cântat pentru profesorul de la școala de dans din Fort Worth. Au școala de dans acolo, în spate, a zis, arătând cu arcușul. Băiatul care trebuia să le cânte la chitară și-a pus

coarde de la pianul de la biserică și a cântat cu o octavă prea sus; și-a rupt toate coardele, a explicat Simon, plecându-și capul și râzând. Pac, pac, pac, una după alta, ai fi zis că o să își dea seama, a zis și și-a trecut mâna peste față, ca să-și stăpânească râsul stârnit de nenorocirea chitaristului. Bine, bine, am pățit-o și eu cândva, cu ceva timp în urmă. Deci așa! Au venit și m-au luat pe mine de la rotar ca să le cânt. Ai înțeles.

A luat o ață răsucită de pe cracul pantalonului.

— Păi, atunci, ascultă!

Căpitanul Kidd s-a mutat de pe un picior pe altul și s-a gândit dacă nu cumva Johanna o tulise în pădure. S-a uitat la cizme. La pantaloni. Noroi până la gleznă. Niște femei cumpărau carne tocată și un bărbat o zdrobea într-o mașină cu gură mare, într-o baltă de sânge închegat. În cealaltă parte a magazinului, o fată și prietena ei încercau pălării. Din spatele magazinului se distingeau vocile subțiri ale altor fete și vocile unor tineri, care se auzeau uneori în surdină, iar alteori puternic, trecând peste tejghea. Tinerii au ieșit ducându-și în mână pantofii de dans. Căpitanul a ridicat pălăria înspre ei.

— Ascultă! a început el, chinuindu-se să găsească în cap propoziții, fraze și cuvinte care să explice situația.

— Ascult, ascult, a confirmat scripcarul. z\

Bătea ușor cu vârful arcușului pe podea, între picioare. Îi umbla prin cap vreun cântec.

— Problema este că duc o fată care a fost captivă la indienii Kiowa la rudele ei, în sud, la San Antonio, și ea e la căruță, acolo, în pădurice a de stejari din spatele hambarului, face mâncare în căruță.

Simon s-a uitat prin geamul ud la atelajele care treceau, la

bărbații și femeile care mergeau grăbiți pe pasarela nouă din lemn.

— Glumești, a încercat scripcarul. Asta înseamnă vreo șase sute de kilometri.

— Nu, nu glumesc.

— Câți ani are?

— Zece. Dar, Simon, e pricepută când vine vorba de lupte și conflicte, așa mi se pare.

Simon s-a uitat la un cowboy care a trecut pe drum, cu pălăria trasă împotriva ploii, care era tot mai deasă, și cu cizmele lucioase de la apă.

— Ei sunt mereu în război, a remarcat scripcarul și a dat din cap.

— Se poate. A uitat complet obiceiurile și purtarea albilor și am nevoie de cineva care să rămână cu ochii pe ea cât citesc eu. Tu și prietena ta bună, domnișoara Dillon, mi-ați face o mare favoare dacă ați sta cu ea cât citesc. Mă tem că o să fugă dacă o las singură.

Simon a dat din cap încet, ca o scândură care se îndoaie sub picior. S-a gândit.

— Ea vrea să se întoarcă la ei, a spus el.

— Așa se pare.

— Cunosc pe cineva care a fost așa, a povestit Simon. Îi spuneau Olandezul Kiowa. Avea părul blond-blond. Nu știa nimeni unde fusese capturat ori când. Nici el nu știa. Cântam la un bal aici, la Belknap, când l-au adus. A scăpat din mâinile băieților din armată care îl aduceau și este chiar și acum fugit.

— Cred că am auzit de el, a zis căpitanul, bătând darabana cu degetele pe genunchi. Știi, e înspăimântător cum se răzgândesc

așa, brusc. Dar mi-am luat angajamentul ăsta și trebuie să încerc.

Simon a ridicat vioara și a trecut arcușul peste coarde. Degetele lui, tari și îngroșate de la munca de tâmplărie, cu vârfurile boante, au început să alerge pe strune și a răsunat o melodie: *Virginia Belle*. „Ne-a lăsat când ne-a lăsat, dulcea Virginia Belle." Apoi s-a oprit și a spus:

— Iartă-mă, nu mă pot stăpâni. Deci, da. o să mă duc s-o iau pe Doris.

A stat o clipă să se gândească unde ar putea fi Doris. Probabil avea grijă de o doamnă pe nume Emerson, care zăcea cu febră. L-a luat căscatul și a dus spatele viorii la gură, așa cum unul care nu era scripcar ar fi dus mâna.

— Căpitane, mă tem că ți-ai luat o mare povară pe umeri, a zis și a bătut cu arcușul în gheată.

— Pentru un om bătrân, vrei să spui.

Simon s-a ridicat, apoi s-a aplecat spre cutia viorii, a înfășurat instrumentul într-o bucată de mătase lucioasă și l-a așezat în căptușeala de catifea. Poc, poc, au făcut încuietorile. Și-a îndreptat apoi spatele.

— Da, pentru un om bătrân, așa am vrut să spun.

Căpitanul, Simon și Doris mergeau cu toții grăbiți prin ploaie spre pădurricea de stejari. Sub coroana de frunze ruginii și prelata de sus și din lateral, căruța era destul de uscată. Fata pregătise pentru ei cina - turte de mălai, bacon și cafea - și stătea cu picioarele încrucișate între banchetele lungi, precum un yoghin hindus, cu mâncarea întinsă în față. La lumina felinarului, literele de aur din *Apele tămăduitoare* străluceau puternic.

S-au aplecat și au trecut pe sub prelata din lateral.

Doris și-a scos pălăria de paie plină de apă și a spus:

— Bună!

Johanna s-a uitat la căpitan, de parcă ar fi vrut să-l întrebe dacă vedea și el arătarea aceea de femeie, apoi și-a întors privirea spre Doris, fără să rostească un cuvânt.

Doris adusese cu ea o bocceluță. A desfăcut-o și i-a întins- o fetei cu un zâmbet luminos. Era o păpușă cu capul de porțelan și cu ochii negri, pictați. Avea o rochie în pătrățele maronii și verzi, un șal, iar pantofii erau pictați cu negru pe picioarele de porțelan. Johanna a scos de sub pătură o mână murdară și a luat păpușa de un picior. A îmbrățișat-o o clipă. Era precum păpușa aceea sfântă, *taina*[45], care era scoasă din învelitoare doar la Dansul Soarelui[46]. S-a uitat cercetător în ochii ei. Apoi a rezemat-o de o bancă din lateral, a întins spre ea ambele mâini și a spus ceva în kiowa.

— Hmmm, a făcut Simon.

Bărbatul stătea în picioare sub prelata întinsă și își scutura părul de apă. Își lăsase vioara la loc sigur, în odăița lui de deasupra rotăriei. Purta un vechi veston de infanterist, de la 1840, cu guler înalt. Vestonul era plin de petice, unele suprapuse.

— Ascultă-mă pe mine! Cred că *vorbește* cu ea.

Scripcarul și-a întins mâinile la căldura micului cuptor, strângându-și și desfăcându-și degetele, ca să și le dezmorțească.

Doris a găsit farfuriile de tablă în cutia de gătit.

— Parcă ar fi un spiriduș. Ca o zână dintr-o poveste cu *sidhe*[47]. Nu fac parte nici dintr-o lume, nici din alta, a zis Doris și a întins farfuriile pe unde a putut, în spatele căruței și pe lăzi.

Simon s-a uitat îndelung la lumina ochilor lui, arborând o expresie solemnă.

— Doris, a spus el, latura ta irlandeză iese la iveală în cele mai ciudate momente.

— Nu te holba la fată, i-a cerut Doris. Așa e ea.

— Crede că este un idol, a presupus Simon.

Căpitanul se aplecase în căruță, căutând prin sacul de pânză groasă, și îi asculta.

— Da, se poate, a zis Doris.

Femeia a pus mâncare în farfurii și a așezat lângă ele ce tacâmuri a putut găsi; două furculițe, un cuțit solid și un polonic, apoi a ridicat capul să se uite la fată; atât de singură, de două ori capturată și purtată de valurile lumii. Ochii lui Doris au început să ardă deodată de lacrimi și ea și-a dus dosul mâinii la pleoape.

— Dar nu cred. Păpușa e ca ea, nereală și ne-nereală. Mă fac înțeleasă, sper. Poți s-o îmbraci cu ce haine vrei, și ea va rămâne la fel de străină ca înainte, pentru că a trecut prin două faceri.

Doris a așezat o farfurie în fata fetei. Părul lui Doris avea negrul acela irlandez, cu sclipiri albastre în el, o culoare rară, cu adevărat neagră. Era o femeie micuță, iar încheieturile mâinilor îi erau noduroase de la muncă grea.

— Când trecem prin prima facere ne întoarcem sufletul, sperăm noi, spre lumină, afară din lumea animalelor. Domnul fie cu noi! Când trecem prin a doua, toate împlinirile primei creații se distrug și uneori se fac fărâme. Noi ne facem fărâme. Ea se întreabă: „Unde este piatra aceea a facerii mele?”

Căpitanul și-a scos instrumentele de bărbierit. S-a dus în capătul celălalt al căruței, a agățat oglinda într-un cui și s-a ras.

— Domnișoară Dillon, de unde știi toate astea?

— *An Gorta Mor*[48]*,* a răspuns ea. Pe timpul foametei, copiii și-au văzut părinții murind și apoi s-au dus să trăiască cu oamenii din cealaltă parte. Când s-au întors, se simțeau neîmpliniți. Ei veșnic se prăbușesc.

Și-a scuturat poalele rochiei ude și s-a uitat la Johanna, care mânca bacon, folosindu-se, cu grijă, de mână.

— Ei, nu știu cum aș putea să o ajut.

Căpitanul a revenit, și-a pus înapoi instrumentele de bărbierit și s-a așezat pe butoiașul cu făină. Și-a aplecat trupul lung și bătrân, cu un ușor trosnet al spinării, și s-a uitat pe ziare. Trebuia să-și câștige traiul. Asta era fascinant, dar mai întâi avea nevoie să audă monedele căzând în cutia de vopsea; pe urmă, putea să asculte și mistere cu copii neîmpliniți, care-și poartă durerile și sufletele zdrențuite.

— Și ziarele nu scriu nimic despre asta sau despre săraci, a spus Doris. Sunt multe lucruri care lipsesc din ziarele tale. Nimeni nu vede. Dumnezeu vede.

Căpitanul și-a mâncat cina, a pus cuțitul și furculița cruciș pe farfurie și farfuria pe coada căruței.

— Da, sunt convins. Vede. În orice caz, trebuie să se întoarcă la familia ei. Este în grija mea până la Castroville.

— Cine e familia ei?

— Niște germani.

— Ah! a exclamat Doris și și-a lipit o clipă palmele de față, apoi le-a lăsat să cadă în poală. Deci acum copilul trebuie să știe trei limbi, a rostit, apoi și-a șters mâinile pe sacul cu făină. Las-o cu noi, căpitane. O ducem noi.

Simon s-a oprit din mâncat. Și-a supt buza de jos și a ridicat sprâncenele, cu un aer uimit.

— Seamănă cu surioara mea care a murit, a spus Doris.

— Hmm, Doris, draga mea. Deci luna viitoare o să fim căsătoriți și cu un copil.

— Preotul le-a văzut pe toate, a zis Doris și a ridicat din umerii ei înguști.

Căpitanul s-a gândit: „Fata aduce necazuri și discuții pe unde se duce, pe unde nimerește. Nimeni nu o vrea pentru ea însăși. Un copil vitreg pe care să-l pui să spele rufe."

— Domnișoară Dillon, ești foarte generoasă, dar trebuie să o duc înapoi la rudele ei, așa cum am spus că voi face, misiune pentru care am și primit o monedă de aur de cincizeci de dolari.

Pe chipul lui Simon se citea ușurarea.

Fata s-a ghemuit în căruță, lângă capră, și s-a ascuns bine în *jorongo*.

7

Căpitanul Kidd se îmbrăcase cu hainele de citit în spatele sălii Masonic Lodge: o tunică bunicică, neagră, lungă până la genunchi, cu un singur rând de nasturi, o vestă asortată, o cămașă albă din mătase și bumbac, brodată cu o liră de mătase de aceeași culoare - adică puțin îngălbenită. Avea un plastron nou, din mătase neagră, și o pălărie rotundă și scundă. Și-a îndesat hainele murdare de drum în sacul de pânză groasă, a ieșit și a urcat pe podium. Și-a așezat felinarul în stânga, pe o ladă de lemn (scria pe ea „Bere Kilmeyer 50 st."), ca să lumineze pe ziarele lui.

A salutat mulțimea, ascultând clinchetul monedelor de zece și de cinci cenți, de doi cenți, de un penny și câteodată de un sfert de dolar în cutia de vopsea - dacă era o monedă de un sfert de dolar, oamenii își luau singuri restul. Era lume destul de multă. Ceața mai cobora și acum, aruncând picături din norii care alergau pe cer peste Spanish Fort. A desfăcut *London Daily News*. Urma să le ofere niște paragrafe din știri importante, după care avea să le citească despre locuri de vis din ținuturi îndepărtate. Așa își aranja toate lecturile. Mergea bine. Raza felinarului cădea pieziș pe fața lui, desenându-i două luni strălucitoare de lumină pe pomeții obrajilor, prin lentilele ochelarilor de citit. A parcurs un articol despre războiul franco-prusac. Se vorbea acolo despre francezii delicați, parfumați cu apă de toaletă, care fuseseră atacați în forță la Wissembourg de uriașii nemți blonzi, grași și puternici de la cârnații lor. Sfârșitul

era ușor de prezis. Oamenii ascultau captivați. Vești tocmai din Franța! Nu știa nimeni nimic despre războiul franco-prusac, dar toți erau la fel de fascinați de informația care traversase Atlanticul până la ei, aici, în nordul Texasului, în micul oraș de pe malul lui Red River, cu apele lui umflate. Nu aveau idee cum ajunsese acolo, prin ce ținuturi ciudate venise, cine o adusese. Ori de ce.

Căpitanul Kidd citea cu grijă și cu precizie. Ochelarii lui erau rotunzi, cu rame de aur, peste ochii lui pătrunzători, întotdeauna își punea micul ceas de aur pe podium, ca să-și cronometreze lecturile. Părea înțelept, vârstnic și autoritar, de aceea lecturile lui erau populare și cădeau centimele în cutia de tablă. Când îi citeau afișul, oamenii părăseau cârciumile, ieșeau din diverse stabilimente fără nume, alergau prin ploaie din casele lor încălzite de focul din sobă, își închideau vitele și înnoptau lângă apele umflate ale râului, ca să asculte veștile din lumea de departe.

Iar acum îi purta spre locuri îndepărtate, cu oameni ciudați. Înăuntrul formelor mitice ale gândirii și al construcțiilor de basm. Le-a citit din *Philadelphia Inquirer* despre doctorul Schliemann[49], care caută Troia cea bătută de vânturi pe undeva, prin Turcia. Le-a citit despre firele de telegraf întinse cu succes din Britania până în India, dintr-un articol din *Calcutta Times*[50], preluat de jurnalul londonez *The Daily Telegraph*[51], un progres tehnologic care părea aproape de negândit. Când a ridicat ochii, căpitanul a avut impresia că îl vede iar pe omul acela blond, sau cel puțin strălucirea părului blond-cenușiu, în lumina felinarului. Gândul i-a intrat în minte și apoi i-a ieșit când s-a luptat cu cele patru foi mari din *Boston Daily Journal.* Ca să

termine, le-a citit despre nava *Hansa,* care s-a strivit de ghețari în încercarea de a ajunge la Polul Nord, și despre supraviețuitorii salvați de o balenieră. Asta se dovedea cea mai interesantă știre, după cum observa el din micile gesturi ale oamenilor din public: se aplecau și îl ațintеau cu privirea, așteptând să audă despre ținuturi nedescoperite din regatele de gheață, despre animale fabuloase, despre pericole înfruntate și despre oameni ai zăpezilor, îmbrăcați în blănuri.

Simon a venit la ușa din spate a sălii Masonic Lodge exact când își punea ziarele în tașcă.

— Domnule, a dispărut fata!

Nimic nu-i îmboldește mai mult pe oameni ca vestea dispariției unui copil. Căpitanul a aruncat totul în tașcă, ziarele, ochelarii, felinarul cu fitilul care fumega și cutia de bani; și-a îndesat pălăria de mătase pe cap și a fugit spre ușă, direct în ploaie.

Adormiseră amândoi, și el, și Doris, stând pe ladă și pe butoiașul cu făină, sprijiniți de roata din spate a căruței, în fața unui foc plăcut. Ceva îl făcuse pe Simon să se trezească, și astfel observase că fata nu mai era acolo.

Plecase pe jos. Nici păpușa nu mai era.

E mai simplu să dai de urma cuiva care merge desculț, decât încălțat. Degetele de la picioare lasă în pământ patru urme distincte, iar degetul mare una mai adâncă. Lumina felinarului i-a arătat urmele pe drumul de noroi roșu și alunecos care ieșea din Spanish Fort, în est, către râu. Către Red River, care era bucuros că scăpase din malurile care îl îngrădeau și care devenise o mare interioară vijelioasă. Îl auzeau de la opt sute de metri. Ploaia se întețise, fulgerele loveau în nord-vest și altă

furtună se apropia de ei prin noapte. Felinarul lumina puzderia de picături care cădeau, de culoarea oțelului și a gheții. Fata urmase șleaul lăsat de căruțe, care ducea spre râu. Urmele mergeau printre stejari, printre copacii strâmbi, cu frunze uscate, și în curând aveau să ajungă la marginea apei.

Căpitanul mergea aplecat, prin ploaie. Încheieturile îl dureau. Trebuia să găsească pe cineva mai tânăr să o ducă în sud și să se descurce cu situația asta. Cineva agil, răbdător și puternic.

El și Simon, scripcarul, înaintau voinicește.

— A dispărut, iar eu sunt de vină! a exclamat Simon și s-a plesnit peste coapsă, producând un clipocit. Căpitane, îmi pare așa de rău!

Trebuia să strige, ca să acopere zgomotul ploii. Își ținea pălăria de boruri și alerga pe lângă căpitan.

— Nu e nimic! i-a strigat căpitanul. N-aveai ce face!

Se bucura că-l avea pe Simon lângă el, mai mult ca pe oricine. În ciuda staturii lui, scripcarul era foarte puternic, bun luptător și bun țintaș. Alergau prin ploaie ca prin desișul pădurii. Înaintau cu greu. Se împiedicau de cioturi tăiate, unde cineva făcuse cărare, și se încurcau în ramurile de viță sălbatică. Au dat peste Pasha și peste Fancy, care pășteau, și caii au pufnit la ei. Pe măsură ce mergea, căpitanul se simțea tot mai slăbit. Un om de vârsta lui trebuia să fie mai gras, acum trebuia să se afle într-o cameră de hotel din Spanish Fort, după o masă bună, rezemat de pervaz, cu un rotocol de fum ieșindu-i pe nări, să se uite la luminile palide pe fereastră și să-și numere banii. Nu era corect.

S-au oprit când au văzut sclipirea apei. Acolo, la marginea ei, pe o piatră roșie mai înaltă, la nu mai mult de treizeci de metri în față, stătea Johanna, udă ca o cârpă de vase, cu **zs** rochia

îngreunată de ploaie. Strângea păpușa la piept. În lumina orbitoare a fulgerelor căpitanul vedea, de partea cealaltă a apelor înspumate, un grup de indieni. Călătoreau. Probabil inundațiile îi izgoniseră din tabăra lor. Red River se umfla întruna. Arbori întregi de pecan pluteau și se rostogoleau prin apă ca niște roți de moară. Indienii se opriseră să se uite pe celălalt mal, poate la luminile îndepărtate din Spanish Fort, iar Johanna striga la ei în kiowa, dar ei nu o auzeau. Era prea departe și râul era prea zgomotos.

— Johanna! a strigat căpitanul. Johanna!

Ea a pus păpușa jos și a strigat la indieni cu mâinile pâlnie la gură. Oare ce își închipuia că s-ar putea întâmpla? Că vor veni după ea? Striga după mama ei, după tatăl, surorile și frații ei, după viața din câmpii, când călătoreau acolo unde îi purtau bivolii, striga după oamenii ei, care urmează cursul apei, care trăiesc în orice condiții, care sunt curajoși în fața dușmanilor, care pot să trăiască fără mâncare, sau apă, sau bani, sau încălțăminte, sau pălării, și cărora nu le pasă că nu au saltele, scaune sau felinare cu gaz. Stăteau și se uitau la ea de peste râu, precum creaturile din *sidhe,* uzi și lucioși în lumina fulgerelor care sclipeau deasupra capului. Stăteau printre parii lungi pentru corturile *tipi*[52]*,* încărcați pe cai, copiii udați până la piele se uitau la ea din săniile[53] lor, îmbrăcați în veșminte din piele de bivol, bărbații în față și din lateral ținându-și armele învelite în orice fel de materiale, ca să se păstreze uscate. Unul dintre ei a strigat peste apă. Fulgerele îi făceau să apară vizibili în cele mai mici amănunte, ca într-o gravură, după care dispăreau și apăreau din nou.

Johanna a țipat iar. „M-au luat captivă, salvați-mă, luați- mă

înapoi!” Voia să întoarcă spatele lumii moderne, cu telegraful ei, cu căile ferate și cu elaboratele construcții politice, îngrămădite una peste alta. Să se ducă toate… toate. Și dacă ar trăi mereu pe drumuri pe fața pământului, rugându-se soarelui și ierbii, adesea murdară, păduchioasă, udă și înfrigurată precum cei de partea cealaltă a râului, ei nu i-ar păsa.

Unul dintre războinicii de pe celălalt mal a scos o armă lungă și a ridicat-o. Un pat de pușcă a sclipit albăstrui în lumina fulgerelor. A țintit și a tras. o țeavă de pușcă a sclipit, lungă cât o perie de horn, și apoi un glonț a izbit piatra de lângă ei, aruncând în aer bucăți roșii de rocă. Strigătul fetei a ajuns la ei ca un bufnet înfundat. Nu o auziseră; nu știau cine e. Un glonț de avertizare; „ferește-te”.

Scripcarul și căpitanul s-au aruncat la pământ, cu mâinile întinse în ierburile înalte.

— Asta a fost o carabină Sharps! a urlat scripcarul.

Fata încă țipa, nu se mișcase. Apoi s-a aplecat să pună păpușa în fund, pe piatră, cu fața spre teritoriul indian.

— Calibru .50, a spus căpitanul. Dacă a tras o dată, o să mai tragă.

A sărit și a apucat-o pe fata de zece ani de spatele rochiei, a tras-o și a luat-o la fugă. Apoi scripcarul a apucat-o de celălalt braț și așa au târât-o înapoi la soarta ei. La căruță, la lumea necesară a oamenilor albi, care nu păreau nici ei s-o vrea. Alt glonț uriaș, de 34 de grame, a străpuns aerul deasupra capetelor lor. Chiar și prin vuietul ploii au auzit acel *niau-au-au,* și glonțul a lovit un stejar, rupându-i o creangă mare cât un burlan.

La căruța cu *Apele tămăduitoare,* căpitanul a stat până târziu în întunericul ploios, și-a numărat banii și s-a gândit la

numeroasele drumuri până la San Antonio și Castroville. Fata adormise. El si-a schimbat încet hainele. Îl dureau toate încheieturile. S-a gândit cum ea nu plânsese niciodată. Pipa și măsura de rom pe care i-o lăsaseră Doris și Simon l-au mai liniștit. Avea nevoie de ele. A cumpănit în tăcere toată această povară. Trebuie că-și pierduse mințile. Demență senilă. Dar promisese. „o voi face", și-a spus el. „o voi duce înapoi la rudele ei, chiar de-ar fi să nu mai armez vreodată pușca." A răsfoit ziarul din Boston și a rămas pe gânduri, cu ochii ațintiți la reclamele pentru tratamente și păr fals.

Au pornit din nou spre sud. Căpitanul uitase să caute un fierar pentru obada care crăpase, dar roțile se umflaseră de apă și probabil că acum o lipeau bine de roată. Lanțurile zăngăneau, copitele cailor împroșcau bucățele de noroi și întinderile deluroase cu pădure rămâneau încet în urmă, de o parte și de alta. Era o zi mai blândă, cu un abur alb care se ridica din văile umede. Trebuia să repare roata la Dallas și nu prea avea bani. După ce plătise sala Masonic Lodge și cumpărase alte provizii și grăunțe pentru cai, nu-i mai rămăsese prea mult.

De când plecaseră din oraș, fata stătea pe capră, lângă el, și cânta pentru sine, mișcându-și o mână prin aer. Cu încăpățânarea celor zece ani ai ei, se resemnase cu ideea că nu putea traversa Red River, ca să se întoarcă la oamenii ei, așa că acum cânta și făcea mișcări de dans.

— Deci, așa, Johanna, a spus el, după ce se calmase, căci trebuia să aibă răbdare. Mătușica? Unchiul? Îi vei vedea pe amândoi în curând.

Ea se uita drept în față, cu privirea aceea goală, care însemna

răscolirea minții, căutarea prin vechile amintiri.

A încercat în germană.

— *Tante* Anna. *Onkle* Wilhelm.

Ea s-a întors spre el și a spus:

— *Ja.*

Era mirare în vocea ei. Apoi a părut că se lupta cu ceva încurcat din mintea ei, ceva înnodat, care nu se desfăcea.

Și-a ridicat mâinile pătate din poală și și-a deschis palmele, uitându-se la ele. A strâns degetele. Nu vedea nimic, de fapt. Chipul ei nu mai era al unui copil, ci al cuiva care trecuse prin lucruri care nu puteau fi descrise în cuvinte și care erau peste putință de înțeles, de aceea rămăsese așa, suspendată, într-un moment de mutenie. Mâinile ei se desfăceau și se strângeau, se desfăceau și se strângeau.

Apoi a vorbit. „Mama, tata." A ridicat capul spre el.

— *Todt*[54], a spus ea.

Treceau printr-o pădure de stejari, în zăngănitul constant pe care îl făcea roata de fier în rostogolirea ei; hățurile lui Fancy zornăiau. Picioarele ei strâmbe se ridicau în aer. Dedesubt, coaja tare a ghindelor trosnea.

Căpitanul s-a uitat în jos, la fată, în ochii ei nevinovați, și la redescoperita durere din ei. Amintiri teribile, apărute pe neașteptate. Și-a mușcat colțul stâng al buzei de jos și s-a căit că i-a amintit de asta. I-a fixat mai bine pătura în jurul gâtului și i-a zâmbit.

— Nu-ți face griji, draga mea. Hai să încercăm o lecție de engleză, mai bine!

Ea a dat din cap cu gravitate, strângând și dând drumul unui volan de la mânecă.

— Mână, a spus căpitanul și a ridicat mâna.

— Munǎ, a repetat ea.

— Cal, a continuat el, arătând spre Fancy, care tropăia în fata lor.

— Cau.

Căpitanul nu știa o boabă de kiowa, dar știa că nu au litera „r”[55].

— Foarte bine! a exclamat el pe un ton vesel.

— Foalte bine!

Dar acum vocea ei era joasă și descurajată. Își lăsase păpușa *taina* să vegheze malul râului pentru ea. Pe asta o făcuse. Acum trebuia să înceapă alt drum lung și greu, spre altundeva. Foalte bine.

Au traversat cu bine Creek, apoi Denton Creek, și două zile mai târziu au ajuns, în sfârșit, în micul orășel Dallas, spre ora patru a unei după-amiezi reci. Fata era mai uimită și mai înfricoșată decât fusese la Spanish Fort, zăpăcită de zgomote și de căruțe. Erau acolo multe clădiri cu etaj, din cărămidă și piatră. A sărit în căruță și s-a lipit de bancă, între butoiașul cu făină și sacul din pânză groasă al căpitanului. Au intrat în oraș pe drumul din nord, care trecea pe lângă mai multe fierării cu șoproane mari, luminate de flăcări roșii, pline de oameni și cai, de fum de tutun și de zgomotele făcute de fierul forțat să țină laolaltă lucrurile acestei lumi, cui lângă cui. Johanna se uita la ele cu mare neliniște. Căpitanul se bucura că le vedea. o să aducă mâine căruța. Mai întâi, desigur, va trebui să întrebe cât costa o bandă de fier și mâna de lucru.

În oraș, pe Trinity Street, era plin de bărbați albi, purtând haine strânse pe corp, și de femei îmbrăcate în rochii ca niște

construcții arhitecturale din pânză și oase de balenă. Johanna s-a uitat cu un oarecare interes la două femei de culoare cu coșuri de piață din care se iteau capete de găini speriate. În sfârșit, căpitanul a ajuns la grajdul lui Gannet și acolo s-au dat jos.

Grăjdarul a apucat-o pe Fancy de hățuri și i-a strigat, de parcă mica iapă obosită ar fi vrut să se repeadă în fundul grajdului:

— Stai așa!

— Ține-o bine! a spus căpitanul. o să facă urât!

Fancy a lăsat capul jos și și-a scos limba sub strânsoarea dârlogilor, apoi a căscat.

— Nu se știe, a zis omul. N-am cum să-mi dau seama, cal nou, nu l-am mai văzut.

A sughițat.

— Da, a rostit căpitanul. Cred că nu vezi cai noi decât de trei-patru ori pe zi.

Bărbatul a deshămat mica iapă și i-a scos harnașamentul. Căpitanul simțea alcoolul din respirația lui.

Doamna Gannet a ieșit din magazia de hrană cu trei saci înfloriați în mână. Boneta îi stătea pe spate și șnururile îi atârnau pe umeri. „Se ține încă bine", și-a spus căpitanul. „Talie de fetiță."

— Căpitane Kidd! a strigat ea.

I-a zâmbit și a venit lângă el, a pus o mână pe scândurile căruței de la *Apele tămăduitoare* și s-a uitat la fata care o privea din pătura de lână roșie, cu ochi ca de crap. S-a întors spre căpitan cu o privire interogativă. În timp ce i-a povestit, el a stat cu mâna pe roata mare din spate, mai

înalt cu un cap decât doamna Gannet. Chiar și în vreme ce îi

relata totul, se întreba dacă ea s-o fi ocupând singură de grajd.

Era murdar și pătat de noroi de la Red River și trebuia să se ducă să cumpere ziare așa cum era. Nu avea cum altfel.

— San Antonio! a exclamat doamna Gannet. Dumnezeule mare! E tare departe, căpitane. Și o să fii singur pe drumuri. Se aude că iar se fac raiduri prin țară.

S-a întors spre grăjdar, să vadă ce făcea. Căpitanul știa că din pricina raidurilor rămăsese ea văduvă. Cu un an în urmă, pe domnul Gannet îl găsiseră făcut bucăți pe drumul spre Weatherford, și niciuna dintre bucăți nu avea haine pe ea.

— Așteaptă un convoi, nu vrei?

— Da, da, a spus el. Să vedem. O să mă descurc, a asigurat-o, dar i-a remarcat privirea neîncrezătoare. Sunt înarmat. Am un revolver și o pușcă. Și acum trebuie să mă duc să caut ultimele ziare și un hotel. Pot s-o las cu tine câteva ore? Nu cred că o să plece să rătăcească prin Dallas. La Spanish Fort avea unde să se ducă. La râu. Aici e chiar în inima teritoriului inamic, ca să zic așa, a explicat, apoi și-a trecut mâna cu vene albăstrii peste țepii argintii ai bărbii de două zile. Arăt groaznic, doamnă Gannet!

Ea a râs și l-a îndemnat pe căpitan să se ducă în treaba lui, că putea avea ea grijă de fată. Dacă voia, căpitanul putea să se schimbe în magazia de grăunțe, iar ea avea să trimită hainele de drum doamnei Carnahan și să o întrebe și dacă avea vreo rochie mai veche pentru fată și poate alte lucruri necesare. Fata avea nevoie să-si schimbe hainele. El a întins mâna după tașcă și s-a uitat la ea. Văduvă, nu mai mult de patruzeci și cinci de ani. Dureros de tânără. Avea ochii de culoarea frunzei de alun și un zâmbet plăcut.

— Îți sunt foarte recunoscător, i-a spus căpitanul și și-a ridicat pălăria în fața ei, apoi a pus-o la loc. Aranjăm cu banii mâine,

când plecăm.

S-a întors spre Johanna și a fost surprins când palma ei a apărut din *jorongo* și l-a apucat de mână. Era foarte speriată și probabil se gândea că o s-o dea cât de curând cine știe cărui străin. I-a zâmbit și i-a pus o clipă mâna pe frunte, în loc s-o mângâie pe obraz, întrucât își ținea chipul ascuns în pătura de lână roșie.

— E în regulă, a liniștit-o el. E în regulă.

Și-a scos ceasul de buzunar. Apoi l-a băgat la loc. Johanna nu știa cum era cu timpul. N-avea rost să-i promită că se va întoarce peste o oră. Așa că i-a spus doar:

— Stai aici! Rămâi aici!

8

Căpitanul s-a schimbat, i-a lăsat hainele de drum doamnei Gannet și a ieșit din nou pe stradă. Și-a luat tașca sub braț, apoi a închiriat două camere la un hotel de pe Stemmons Ferry Road; era o casă din scândură, cu pereți subțiri și saci de grăunțe înfloraţi pe post de perdele, dar nu știa sigur cât va câștiga din citit. Baia costa cincizeci de cenți, un preț scandalos de mare, dar l-a plătit și a stat cincisprezece minute în apa fierbinte, după care s-a bărbierit.

L-a găsit pe proprietarul de la Broadway Playhouse la Bluebonnet Saloon, luându-și băutura de dimineață, și a închiriat mica sală de teatru pentru seară. A scris pe hârtie și l-a pus să semneze, în caz că se îmbăta prea tare și uita.

A pornit mai departe pe Trinity Street, până la Thurber's News and Printing Establishment[56], unde a fost întâmpinat și fermecat de mirosul de tuș și de zgomotele tiparniței, care se auzeau din spate. Era o tiparniță Chandler & Price, cu zaț, care scotea încet pagini după pagini de anunțuri și reclame. Peste tot erau matrițe, unelte pentru legare și o mașină de perforare. Un afiș pe perete zicea:

ACESTA E UN ATELIER DE TIPĂRIRE

RĂSPÂNTIE DE CIVILIZAȚII
Refugiul tuturor artelor, în fața ravagiilor timpului
ARMURA ADEVĂRULUI NEÎNFRICAT ÎMPOTRIVA

ZVONURILOR SPUSE ÎN ȘOAPTĂ, TRÂMBIȚA
NECONTENITĂ A NEGOȚULUI.
Din acest loc, cuvintele pot să-și ia zborul
NU CA SĂ PIARĂ ÎN VALURILE SUNETELOR, NU CA SĂ SE
SCHIMBE ÎN MÂNA SCRIITORULUI,
CI CA SĂ RĂMÂNĂ ÎN TIMP DOVEDITE ÎN REALITATE.
Prietene, te afli pe un tărâm sfânt!

ACESTA ESTE UN ATELIER DE TIPĂRIRE

Căpitanul a inspirat adânc, pentru a-și înăbuși neașteptatul junghi de invidie, după care s-a simțit mai mult sau mai puțin bine. Thurber l-a salutat și l-a întrebat de sănătate, de lecturile lui, de călătorii și de pericolul indian din nord. Nu credea că era periculos să călătorești? Căpitanul l-a privit țintă pe Thurber, cu ochii lui negri, și a spus că nu, nu credea, asigurându-l că el, Jefferson Kyle Kidd, încă nu era sechestrat într-un scaun de baie[57] sau într-un pat de invalid și că, atunci când avea să fie, urma să îl anunțe pe Thurber printr-o carte poștală.

— Vă mulțumesc, domnule, pentru grija purtată.

Căpitanul s-a plimbat prin atelier cu pași mari și s-a uitat la teascuri și la matrițe. Thurber și-a împreunat mâinile la spate și și-a dat ochii peste cap spre cei doi ucenici ai lui. Apoi căpitanul a cumpărat o coală de scrisoare și un plic și ultimele numere din *Philadelphia Inquirer, Chicago Tribune, London Times*[58]*, New-York Herald* și *El Clarion,* un ziar din orașul Mexico. Are să stea liniștit în camera de hotel, sub un acoperiș decent, și are să caute articole interesante din ziarele în limba engleză, după care are să traducă și niște articole din *El Clarion*.

Apoi a pornit pe Trinity Street, spre birourile de la *Dallas Weekly Courier,* mult mai înviorat, după ce se răţoise la Thurber, ca să stea cu operatorul lor de cod Morse şi să ia ultimele ştiri de la Associated Press[59]. Taxa era rezonabilă. Cablul din Arkansas şi punctele din est încă funcţionau. Indienii comanşi şi Kiowa se învăţaseră să taie cablul şi apoi să-l repare cu păr de cal, ca să nu poată transmite şi să nu-si dea nimeni seama că fusese tăiat. Ştiau foarte bine că ordinele armatei veneau prin cablurile de telegraf.

A scos teancul mare de hârtii tipărite şi afişe din taşcă şi, acolo, la *Courier,* a scris cu tuş ultimul rând.

CELE MAI NOI VESTI SI ARTICOLE
DIN ZIARELE IMPORTANTE
ALE LUMII CIVILIZATE
CĂPITANUL JEFFERSON KYLE KIDD
VA CITI O SINTEZĂ
DIN ZIARE SELECTATE LA ORA 20.00
LA BROADWAY PLAYHOUSE

S-a plimbat pe străzile Dallasului, punându-şi pe drum afişele. Aceste orăşele din nordul Texasului erau mereu avide de noutăţi şi de un prezentator care să le citească. Era mult mai plăcut decât să stai acasă şi să citeşti ziarele, având doar o soţie în fata căreia să scoţi exclamaţii de indignare sau de uimire. Pe urmă, mai erau, desigur, şi cei care nu ştiau deloc să citească sau care citeau cu greutate.

Se îngrijora tot mai mult, cu fiecare stradă pe care mergea, cu fiecare cui pe care îl bătea. Îşi făcea griji pentru drumul lung care

îl aștepta, pentru puterea lui de a o apăra pe fată de pericole. Își spunea, cu ciudă: „Mi-am crescut fetele. Am făcut asta deja.” La vârsta la care ajunsese, cu puținii ani pe care îi mai avea în față, începuse să privească omenirea cu indiferența unui condamnat. „Cui îi pasă de moda voastră, de războaiele și de cauzele voastre? Eu mă voi duce în curând și am văzut multe mode care au venit și care au trecut și multe cauze apărate cu atâta înflăcărare, ca apoi să fie uitate.” Dar acum era altceva, iar el era din nou atras de vâltoarea existenței, pentru că avea, încă o dată, o viață în mâinile lui. Lucrurile începeau să conteze. Ciudata depresie și răceală spirituală pe care le simțise în Wichita Falls dispăruseră. Totuși, încă se împotrivea. Era om bătrân. Era un bătrân țâfnos. „Am crescut deja două.” Un glas celest îi spunea: „Ei, fă-o încă o dată.” Căpitanul trebuia să admită că era propria lui voce, care întotdeauna semăna puțin cu a tatălui său, judecătorul, ce îi povestea de multe ori fiului său legile Coroanei din coloniala Carolină de Nord, era vocea lui profesorală, blândă și un pic plăcută datorită băuturii.

Vântul rece de primăvară sufla de pe un acoperiș pe altul, repezindu-se pe stradă și învârtindu-le femeilor poalele rochiei. Căpitanul își vedea răsuflarea. Și-a înfășurat mai bine fularul ponosit în jurul gâtului și și-a îndesat pălăria bună, neagră, peste părul alb. Vremea din Texas era schimbătoare ca luna. Cumpărase friptură, pâine și o mâncare de dovlecel cu aspect jalnic, pe care le ducea la grajd, puse una peste alta într-o găleată de tablă.

— Kep-dun! i-a auzit el vocea, ca un strigăt bucuros.

— Da, Johanna.

Doamna Gannet s-a uitat peste marginea unei boxe, cu ochii ei luminoși, de culoarea alunei, și cu un zâmbet larg. El nu vedea decât creștetul capului Johannei. Doamna Gannet i-a spus că totul a fost în regulă, că fata s-a mai liniștit datorită cailor și că acum le învăța numele.

Căpitanul s-a simțit ușurat. Pantalonii lui de drum și două cămăși vechi, proaspăt spălate, erau atârnate la uscat pe scândurile căruței, iar ciorapii și lucrurile despre care nu e frumos să vorbești fuseseră fierte, iar acum erau puse pe osie, dedesubt, încă aburinde de la apa caldă. Cel de-al doilea rând de haine vechi pentru fată era împachetat în lada de muniție.

A desfăcut gamela cu cina pe coada căruței. Doamna Gannet s-a dus în camera ei. Căpitanul a urmărit-o cu privirea. O șuviță din părul ei castaniu-închis ieșise din bonetă, iar faldurile rochiei i se mișcau foarte plăcut, fără să salte.

Apoi s-a întors spre Johanna.

— Cina, a rostit el, clar.

— Ţina!

Fata i-a zâmbit, arătându-și toți dinții de jos, apoi și-a adunat poalele rochiei, ca să urce pe spițele roții în căruță.

S-au așezat pe băncile lungi, iar el s-a uitat cum Johanna a luat cuțitul cel mare să-și taie o bucată de carne friptă și a aruncat-o dintr-o mână în alta, țipând „Ah! Ah!”, iar când s-a răcit, a băgat-o cu pricepere în gură. Sosul de friptură a țâșnit în toate părțile. Căpitanul s-a oprit cu furculița spre gură și s-a uitat la ea. Fata și-a tăiat altă bucată și a început s-o plimbe în mâini: degetele ei erau mânjite de grăsime și se murdărise de sos roșu până la încheietură.

— Stai!

A lăsat furculița jos, i-a șters mâinile cu șervetele primite odată cu mâncarea, apoi i-a pus o furculiță în mână. I-a prins degetele mici, cu furculiță cu tot, în mâna lui osoasă, cu vene pronunțate, a înfipt colții furculiței în bucata de carne, apoi a ridicat furculița spre gura ei.

Ea s-a uitat la el cu privirea aceea goală, sticloasă, care voia să spună, după cum înțelesese el în acest răstimp, că nici nu pricepea, nici nu îi plăcea ce vedea. A luat furculița și a înfipt-o în carne așa cum înfige cineva un târnăcop în gheață. A rupt o bucată de friptură și a mâncat-o dintre dinții furculiței.

— Nu, draga mea, a spus el.

Și-a pus mâna peste a ei, i-a așezat corect furculița și a ridicat-o din nou spre gura ei. Apoi a stat pe banca lui și s-a uitat cum se chinuia copila cu furculița, cu cuțitul, a văzut toată stupiditatea situației, motivul necunoscut pentru care oamenii mănâncă în acest mod, motivele de neînțeles, inexplicabile, pentru care ei nu au un limbaj comun. Ea a mai încercat o dată, apoi s-a întors și a aruncat furculița într-o ladă.

Umerii căpitanului s-au lăsat puțin în jos, pe sub haina neagră, elegantă. S-a simțit brusc copleșit de compasiune pentru ea. Smulsă de lângă părinți, adoptată într-o cultură necunoscută, alături de alți părinți, apoi vândută pe câteva pături și niște argintărie veche, numai ca să fie iar trimisă de la un străin la altul, îmbrăcată cu veșminte ciudate, înconjurată de oameni care vorbesc o limbă necunoscută și care fac parte dintr-o cultură necunoscută, la numai zece ani, și acum nici nu putea să-și mănânce mâncarea fără să folosească un instrument straniu.

În cele din urmă, și-a luat sacul în mână, și-a pus tașca sub

braț și i-a făcut semn Johannei cu degetul să se apropie. A văzut că ea se uita în jos, la mâinile murdare, și că avea lacrimi pe obraz.

— O să încercăm să te ducem într-o cameră de hotel, i-a spus el, cu voce fermă. Iar tu va trebui să stai acolo, fără să spargi geamurile, cât îmi pregătesc eu lectura.

A apucat-o de mânuța unsuroasă și au ieșit pe stradă.

9

Căpitanul a plecat și a încuiat ușa camerei de hotel în urma lui. A rămas puțin pe hol. A auzit-o cum începea să cânte o incantație în kiowa. Putea să însemne orice. Putea să însemne că s-a resemnat, putea să însemne că se va spânzura cu șnurul draperiei, că va da foc camerei sau că se va culca.

Măcar nu avea arme.

A lăsat cheia la biroul recepției și a spus:

— A fost captivă la indienii Kiowa. O duc înapoi la ai ei.

— Dar, căpitane! Te-ai fi gândit că o să fie bucuroasă!

Tânărul de la birou avea niște ochi bulbucați și tinea în mână o mustață falsă. o tundea cu o forfecuță ascuțită de unghii.

— Te-ai fi gândit că o să sară în sus de bucurie și că o să bată din palme! a reluat el. Cântecul ăsta sună de parcă fata e gata să-și bage cuțitul în inimă! E de operă!

— Știu, a spus căpitanul.

— Unde se duce?

— La San Antonio.

— Adică o să te chinui așa cu ea până la San Antonio? Doamne, iartă-mă și păzește-mă!

— Tinere, încetează cu exclamațiile! Habar n-am ce o să fac.

Băiatul de la birou a expirat, prelung și încet, cu ochii închiși. Juca de multe ori mici roluri la teatru, în general roluri de paj și de mesager.

— Du-te și adu-o pe doamna Gannet să stea cu ea! Nu putem să ascultăm asta toată noaptea.

Căpitanul a remarcat că doamna Gannet avea păr mult și des, împletit în codițe sofisticate, înfășurate în jurul capului, își scosese boneta de pe cap și o bătea de o balustradă de la boxă, ca să o scuture de praf. Îi explica grăjdarului cum să scoată niște nituri dintr-un căpăstru.

— Da, cucoană, a spus el, apoi s-a întors, și-a încrucișat picioarele și a căzut. Fir-al al dracului să fie!

Picioarele, podeaua, dintr-odată. I se împleticea limba.

— Peter! Vorbești urât. Ridică-te!

— Drăcovenii! a exclamat el, cu ciudă. Sub fân. Se împiedică întruna oamenii.

— Ei, atunci ia-le de acolo, i-a cerut ea, cu blândețe. Da, căpitane? s-a întors doamna Gannet cu fața la el, încercând să zâmbească totuși.

Căpitanul stătea serios, cu mâinile strânse în față. A rugat-o să rămână cu Johanna în seara aceea, dar nu a pomenit, desigur, de celălalt motiv, și anume că ar fi fost încântător, da, minunat, gândul că ea dormea în camera de alături. I-a oferit un dolar drept compensație.

— Căpitane, *te rog,* a zis ea. Sunt încântată că te pot ajuta.

Seara aceea era prima după o săptămână când se va putea odihni, spera el, fără grijă, fără încordare și teamă. Teamă că fata va fugi, că se va rătăci și va muri de foame, că va încerca să treacă înot Red River, ca să ajungă la familia ei din tribul Kiowa. În primele două nopți îi fusese teamă că va încerca să-l omoare. Sau să se omoare.

Doamna Gannet a venit pregătită să-și petreacă noaptea acolo, cu cămașa de noapte și alte lucruri puse într-un soi de săculeț cu catarame de alamă, care semăna cu o desagă din

material verde. El a deschis ușa camerei în care Johanna stătea pe jos, turcește, și se legăna. Doamna Gannet a scos din buzunarul hainei o bucățică de nuga fină și delicată și ia întins-o. Johanna s-a uitat la ea cu privirea goală. Căpitanul a văzut-o făcând semnul pentru otravă.

— Mănâncă tu jumătate, doamnă Gannet.

Ea a înțeles imediat, a mușcat o jumătate din nuga și a zis cu convingere:

— Mmmm!

Johanna a întins mâna și a luat cealaltă jumătate, cu o mișcare lentă și glacială, a mușcat din prăjitura cu gust de vanilie, zahăr și albuș, a simțit crănțănitul ușor al cojii de nuga în gură. A mâncat-o fără să surâdă. Căpitanul știa că doamna Gannet o pregătise în după-amiaza aceea pentru Johanna. Era foarte greu să prepari nuga. A ieșit din cameră încet, cu spatele, și a auzit pocnetul încuietorii.

Pereții hotelului erau făcuți din placaj ieftin, se distingea orice zgomot din camera de alături; și-ar fi dorit să nu fie așa. S-a așezat să sublinieze din articole, vârful peniței făcând pe hârtia aspră a ziarului un zgomot ca de șoareci care rod de zor. A suflat peste cerneală, apoi a pus ziarele deoparte și a luat coala de hârtie să le scrie fetelor, în Georgia. În cameră mirosea a lemn proaspăt, nelăcuit, și a săpun, de la cuverturile și cearșafurile de pe pat.

Dragile mele fiice, Olympia și Elizabeth, a început să scrie.

— Kep-dun! a strigat Johanna, bătând în perete.

Plângea.

A bătut și el.

— Cho-henna! i-a răspuns.

Le trimit salutări și iubirea mea necontenită lui Emory și nepoților. Eu sunt bine și îmi fac în continuare drumurile cu veștile zilei și, ca întotdeauna, sunt bine primit în orașe în care sunt destui oameni, căci odată cu înaintarea în veac, populația crește, așa că vin multe persoane să asculte povești din locuri îndepărtate, dar și apropiate. Stau bine cu sănătatea, ca întotdeauna, și sper că Emory își poate folosi mâna stângă - abia aștept să văd cum scrie. E adevărat ce spune Elizabeth despre angajarea unui om cu o singură mână, dar asta când e vorba de muncă manuală și, în orice caz, trebuie să se găsească puțină considerație pentru cineva care și-a pierdut un membru în război. Imediat ce își va putea folosi mâna stângă, sunt convins că se va gândi la o slujbă de culegător de litere, socotitor etc. Olympia este, sunt sigur, o stâncă de sprijin pentru voi toți.

Soțul Olympiei, Mason, fusese ucis la Adairsville, în timpul retragerii lui Johnson[60] către Atlanta. Bărbatul era prea mare să fie om și prea mic să fie locomotivă. Fusese împușcat din turnul conacului Bardsley și, când căzuse de la etajul al doilea și se izbise de pământ, probabil făcuse o groapă suficient de mare, încât să îngropi acolo un porc. Fata mai mică a căpitanului, Olympia, era, de fapt, o femeie neajutorată și delicată, care nu fusese în stare niciodată să smulgă din pământ un nap fără să verse o lacrimă pentru biata și sărmana legumă. Se agita, gemea și încerca permanent să arate cât era de sensibilă. Mason fusese bărbatul ideal pentru ea, dar pe urmă yankeii îl omorâseră.

Olympia locuia acum cu Elizabeth și Emory în ceea ce mai rămăsese din ferma lor din New Hope Church, Georgia, și în mod cert era chiar o povară pentru ei. Și-a dus o mână la frunte. „Fata mea cea mică e, în realitate, o greutate pe umerii lor.”

S-a auzit un bubuit în perete.

— Kep-dun! Kep-dun!

S-a ridicat și a bătut și el.

— Cho-henna! Du-te la culcare!

Căpitanul a perceput o voce blândă de cealaltă parte a zidului. Așa cum vorbește cineva cu un cal agitat: ferm, cu voce joasă. Porunci care aveau un fel de blândețe. Mai devreme își dăduse seama că doamna Gannet și fata se duseseră pe hol, la baie. Un mic fior de teamă, când auzise apa de la toaletă. Se știa tot în hotelul acesta. Regreta că nu cheltuise mai mulți bani să ia niște camere într-un hotel mare, cu ziduri de piatră, unde discreția era asigurată.

... soții voștri au fost amândoi în vechile regimente ale statului Georgia și au fost loiali față de camarazii lor, și asta a fost soarta și voința Preaputernicului, să vă aducă pe toți înapoi, în Georgia, să luptați în război și în mijlocul vâlvătăii, dar, gândindu-ne la ce s-a întâmplat cu alte familii, trebuie să aducem mulțumiri pentru cei dragi, care sunt încă lângă noi. Știu că este foarte greu să călătorești în prezent, însă, când veți ajunge aici, lucrurile vor sta mai bine.

S-a oprit, a revenit și a șters cu un colț rupt de hârtie tot, de la „și” până la „vâlvătăii”, apoi a tăiat cu o linie, a ținut foaia în lumină și a văzut că nu se putea citi. Bun. Fără amintiri urâte sau

lucruri care stârnesc plânsul.

Senatul și Camera Reprezentanților din statul Texas au adoptat o lege care interzice populației purtarea de arme ușoare, adică pistoale, dar în prezent...

A început să scrie despre raidurile făcute de indienii comanși și Kiowa peste Red River, dar și-a dat din nou seama că veștile lui puteau stârni îngrijorare și teamă, iar el voia ca fetele, Emory și copiii să vină în Texas. Suferiseră destul. Drumul lor spre Texas avea să fie greu, pentru că majoritatea podurilor din sud fuseseră aruncate în aer sau arse în timpul războiului, iar șinele de cale ferată și vagoanele fuseseră nimicite. Nu erau bani publici pentru a le reface. Nu era numai Sherman[61]. Mai fusese și generalul Forrest[62], care aruncase în aer aproape toate căile ferate dintre Tennessee și Mississippi, ca să-i împiedice pe yankei să le folosească. În orice caz, toate erau distruse. Mâncarea și hainele se găseau greu și acum. Aveau să fie nevoiți să ceară permise de trecere de la armata unionistă ca să călătorească pe drumurile desfundate și pline de gropi, probabil cu două căruțe și un singur bărbat pentru două femei și doi copii, iar bărbatul acela fără o mână. Aveau să fie nevoiți să traverseze râul Mississippi pe la Vicksburg, dacă ar fi feribot. Aveau să fie nevoiți să aibă la ei bani de mâncare și de nutreț, când drumurile erau pline de bandiți.

... dar în prezent ne descurcăm fără arme, iar puștile nu sunt interzise, așa că din când în când mă delectez cu câte o prepeliță sau cu o rață. Lebedele și cocorii se întorc și se opresc pe Red River

în drumul lor. Acum, scumpele mele, destul cu vorbăria, trebuie să trec la partea importantă a relației mele cu voi, adică la faptul că eu mă gândesc că vă veți simți mai bine aici, în Texas, decât în statele ruinate și devastate din est, și vă rog să vă gândiți la pământul de la răposata voastră mamă. Dacă vă veți întoarce toți, eu voi fi din nou fericit în compania fetelor mele, a ginerelui și a nepoților mei, și, cum Elizabeth a fost întotdeauna îndrăgostită de mersul legilor, ar putea să înceapă cercetarea legală, și să îi ofere descoperirile unui avocat care se pricepe la litigii privind dreptul de proprietate.

Da, știu că proprietatea spaniolă a fost mult timp o himeră în familia noastră, dar ea e într-adevăr acolo și merită să fie cercetată. Ai putea să începi prin a-i scrie lui señor *Amistad De Lara, comisar funciar și arhivar la arhiva istorică spaniolă colonială, de la tribunalul districtual Bexar, și ai grijă să scrii corect numele de fată al mamei tale,* señorita *Maria Luisa Betancort y Real, iar pământul moștenit este* una liga y un labor, *adică, și sper să-ți amintești limba spaniolă, pășune și pământ cultivabil, care a fost separat legal de pământul Misiunii Concepcion, adică* Nuestra Señora de la Purísima Concepcion de Acuña[63] *(să scrii corect și să nu uiți accentele), pentru că* señor *De Lara este foarte pretențios. Avem și acum* casa de dueña *din San Antonio, pentru că a fost locuită permanent de urmașii familiei Betancort, care stau și acum acolo, sunt îmbătrâniți ca niște mumii și se vaită că nu găsesc pâine albă și trebuie să trăiască doar cu* tortilla.

Bunicul mamei voastre, Henri Hipolito Betancort y Goraz, a cumpărat liga *și* labor *de la misiune, dar legile Coroanei Spaniei spuneau că toate titlurile trebuie să fie înregistrate în orașul*

Mexico, un drum de cel puțin două luni, așa că n-a fost niciodată înregistrat acolo, de aceea sunt probleme cu obținerea titlului. Ca să nu mai menționez că, după 1812, birourile de registru funciar din orașul Mexico au căzut în mâinile Republicii Mexic, despre care se știe că era coruptă, și, am auzit, extrem de neglijentă cu sistemul de înregistrare. Așadar, un titlu destul de nesigur am primit în Republica Texas și apoi în Statele Unite, după care în Confederație și acum din nou în Statele Unite. Sunt o grămadă de acte care mucegăiesc în biroul lui señor *De Lara. Îți va plăcea la nebunie, Elizabeth. Tu ai fost născută să buchisești, draga mea.*

Cred că labor *este pe râul San Antonio, la opt kilometri de Concepcion, iar* liga *este pe dealul Balcones, și cu totul are vreo trei sute de acri englezești, mai mult sau mai puțin. Familia Valenzuela creștea oi și capre acolo, dar ultima oară când am auzit despre ei, plecaseră din zonă.*

— Kep-dun!

A auzit un plânset înăbușit. Și-a aplecat capul peste hârtii. Credea că indienii nu plâng niciodată. Îi distrăgea atenția de la aceste probleme legate de pământ. Îi sfâșia inima.

A închis ochii, a lăsat tocul jos și a încercat să se liniștească. Atât de multe lucruri căzuseră în uitare de când șapte sute de mii de tineri din sud muriseră în război. Dintr-o populație de câteva milioane. Trebuia să aranjeze astfel ca familia lui să fie din nou împreună, trebuia să deschidă un litigiu, trebuia să-și câștige traiul cu lecturile, trebuia să ducă fata asta la rudele ei, care, fără îndoială, vor fi îngrozite de felul în care ajunsese. O clipă a fost complet debusolat, de ce acceptase să o ducă la Castroville?

Pentru Britt. Un negru eliberat. De aceea.

În camera de alături s-a spart ceva. Alte vorbe liniștitoare ale doamnei Gannet, imperturbabila.

N-avea rost să încerce să mai scrie.

Al vostru tată iubitor, Jefferson Kyle Kidd.

A auzit niște proteste zgomotoase în kiowa, când fata era trasă pe hol spre camera de baie. N-ai cum să gândești cu o captivă kiowa-germană de zece ani, care aruncă cu săpun și cu vase de ceramică. După un timp, s-au întors și au urmat alte plânsete. Apoi doamna Gannet a început să cânte.

Și-a înclinat capul și a ascultat. Avea o voce frumoasă, clară, de soprană. A cântat *Iisuse, ține-mă aproape de cruce*[64] și apoi *Sufletului meu îi e bine*[65]. A luat încet coala de hârtie și a început s-o împăturească. „Când pacea ca un râu a umplut drumul meu…" Foarte bine. La șaptezeci și unu de ani, merita o pace ca un râu, dar, după cum păreau lucrurile, nu avea să o obțină prea curând. În spatele ferestrei, orașul Dallas se înălța cu noile lui case din lemn, iar în aer se auzeau scârțâit de roți și strigăte de oameni de la pontonul feribotului. Ce o fi crezând fata despre aceste maluri construite de mâna omului și despre drumurile perfect drepte? Plânsetul încetase. Doamna Gannet cânta *Negru e culoarea*[66]. Nu era simplu să interpretezi melodia fără acompaniament. Un vechi cântec popular în stil dorian. Fata asculta. Era mult mai apropiat de stilul indian de a cânta. Variațiile neașteptate și bizarele intervale celtice. S-a întrebat de ce nu îi acordase atenție doamnei Gannet anul trecut, și apoi și-a amintit. Pentru că fetele lui credeau că trebuia să rămână

veșnic fidel memoriei mamei lor și pentru că, dacă ar fi aflat Olympia și Elizabeth, ar fi făcut amândouă crize de plâns.

Cel puțin era liniște de cealaltă parte a peretelui de scândură. A stins lampa cu gaz. Aproape opt. A venit ora spectacolului.

10

Un val jos de nori albi și strălucitori anunța alte ploi.

Erau locuri bune la Broadway. Asta însemna că oamenii stăteau mai comod și, din acest motiv, aveau să fie mai răbdători și să asculte mai mult timp. Căpitanul își adusese felinarul, ca de obicei. L-a pus pe un postament din stânga lui, invers față de cititorii dreptaci, și i-a îndreptat lumina spre tipăritura măruntă, cenușie. Și-a așezat micul ceas de aur pe partea de sus a pupitrului. În fața ușilor duble se aflau doi soldați din armata americană, așa cum erau întotdeauna la adunările publice. Texasul era sub comandă militară.

Asta se putea sfârși în câteva luni, dacă Washingtonul avea să numească delegația texană. La ultimele alegeri pentru guvernatorul texan, lupta nu se dăduse între vechii democrați sudiști și republicanii susținători ai uniunii. Nu, deloc. Vechiul partid democrat sudist era terminat în Texas. Lupta se dădea între două facțiuni ale republicanilor. Cea condusă de Davis[67] era radicală și solicita puteri dictatoriale. Cea condusă de Hamilton[68], nu prea. Amândouă furau statul pe rupte. Nu avea niciun rost să apelezi la vreun om din Congres ca să lămurească problema titlurilor de proprietate din stat. Erau toți prea ocupați să-și umple buzunarele. Rezolvarea problemei cu titlul de proprietate îi va lua lui Elizabeth ani de zile. Îi va plăcea foarte mult.

Se adunase multă lume, iar căpitanul auzea cum răsunau monedele în cutia lui de tablă de la intrare. A întâmpinat

publicul, ca întotdeauna, cu o mulțumire adresată proprietarului sălii Broadway și cu un comentariu referitor la starea drumurilor de la Wichita Falls la Spanish Fort și de acolo până aici. Apoi a scuturat ziarul *London Times*. Așa le spunea oamenilor să pătrundă într-un alt tărâm al minții. Locuri îndepărtate și misterioase, aduse la ei de lucruri pe care nu le înțelegeau, dar care îi fermecau.

A citit despre tentativa guvernului colonial britanic de a număra oamenii pe care îi avea sub conducere, un recensământ, pe scurt, și despre ridicarea triburilor hinduse împotriva celor care făceau recensământul, pentru că femeile măritate nu aveau voie să rostească cu glas tare numele soțului. (A dat din cap; „Toți sunt în afara rațiunii în acele țări îndepărtate".) A citit despre o mare furtună din Londra, care a dărâmat turnulețele de pe hornuri („Ce sunt alea turnulețe pe hornuri?" era întrebarea pe care o citea pe chipurile lor) și apoi despre noile fabrici de conserve din Chicago, care puteau prelucra oricât de multă carne de vită, dacă primeau animalele. În mulțime erau oameni care se gândeau la posibilitatea de a pleca în Missouri cu vitele, dacă ar fi putut să scape de triburile sălbatice, iar aceștia ascultau cu mult interes. Căpitanul le-a citit despre exodul de irlandezi la New York[69], mulțimi de oameni săraci care veniseră la bordul vaporului cu aburi *Aurora,* despre calea ferată care trecea peste câmpurile noului stat Nebraska și despre încă o erupție a vulcanului Popocatépetl, lângă orașul Mexico. Orice, numai politică texană, nu.

— De ce nu citești din ziarul de stat al guvernatorului Davis? a strigat cineva.

Căpitanul și-a împăturit ziarele.

— Domnule, știi bine de ce.

S-a aplecat peste pupitru. Părul lui alb lucea și ochelarii cu rame de aur sclipeau în lumina felinarului. Era întruchiparea bătrânului înțelept și rațional.

— Pentru că ar începe aici o bătaie în câteva minute, dacă nu cumva un schimb de focuri. Oamenii și-au pierdut puterea de a discuta orice eveniment politic din Texas într-o manieră rezonabilă. Nu mai există dezbatere, doar forță. De fapt, uitați-vă la soldații din fața ușii, a zis și și-a trântit ziarele în tașcă. Eu adun vești din locuri îndepărtate, cât despre ziarul din Austin și *Herald,* puteți să le citiți singuri, a spus căpitanul, apoi a tras clapa de la tașcă și a strâns bine catarama. Și luptați-vă între voi în timpul vostru liber, nu când citesc eu!

A auzit câteva „Așa e!" dintre capetele ude și lucioase ale bărbaților care își țineau pălăriile în mâini și din partea unor femei cu pălării turtite și cu bonete.

A suflat în flacăra felinarului, l-a luat, a înșfăcat și tașca și a coborât de pe scenă. Printre oamenii care începuseră să iasă l-a zărit pe bărbatul cu păr blond-deschis și pe cei doi indieni Caddo, pe care îi văzuse în Wichita Falls, și poate și la Spanish Fort. Știa că sunt indieni Caddo după părul tăiat drept, chiar în dreptul obrazului, și după cămășile bleumarin cu floricele mici și galbene. Indienilor Caddo le plăceau stambele pestrițe. Bărbatul blond stătea relaxat într-un scaun de la teatru, cu glezna cocoțată pe un picior și cu pălăria pusă pe genunchi. Se uita la căpitan.

Când căpitanul a coborât de la pupitru, oamenii s-au ridicat în picioare; unii l-au urmat. El a strâns mâinile întinse spre el și a primit mulțumirile și laudele. Toți miroseau a lână udă și a

camfor. o femeie măruntă, care strănuta, i-a spus „Mulțumim, căpitane”, iar strângerea mâinii ei i-a oferit o clipă de plăcere, văzându-i obrajii aprinși. Poate că o scosese din grijile și preocupările ei pentru o vreme, din ceea ce căpitanul numea „gânduri grele”. Și un bărbat cu un aer grav și o insignă argintie în formă de trifoi, de la Corpul II Artilerie, al uniunii, comandat de Hancock[70]. Căpitanul i-a scuturat mâna ferm. Indiferent de ce parte ai fost, dacă ai reușit să supraviețuiești la Gettysburg, meritai să fii felicitat. Poate că pentru o scurtă vreme condusese mintea bărbatului înspre tărâmuri imaginare - locuri îndepărtate, munți înzăpeziți și înghețați, hornuri care stau să cadă, vulcani tropicali.

Administratorul de la Broadway a venit la căpitan cu partea lui de bani. Strânsese aproape douăzeci de dolari în monede de argint bun, american. A băgat săculețul cu bani în buzunarul de la haină. Un bărbat mergea prin sală și stingea lumânările candelabrelor cu o mucarniță cu coadă lungă. În sala teatrului Broadway Playhouse se făcea tot mai întuneric.

— Căpitane, a rostit bărbatul blond, care s-a ridicat în picioare. Numele meu este Almay.

— Iar aceștia sunt prietenii dumitale, a completat căpitanul Kidd.

— Da, a răspuns bărbatul și și-a pus pălăria.

— M-ai urmărit de la Wichita Falls. Cred că te-am văzut la Spanish Fort.

— Am treburi pe ici și pe colo, a zis Almay. Cât vrei să-ți dau pentru fată?

Căpitanul Kidd a înlemnit. Un moment, un lung moment, a rămas așa, lipsit de expresie și complet nemișcat. „M-am înșelat.

E cineva care o vrea.” Și-a pus pălăria. Și-a așezat-o cu grijă peste părul alb. S-a uitat în jos la Almay, mai scund ca el cu câțiva centimetri. A clipit încet, încheindu-și nasturii hainei negre. I-a observat pe cei doi indieni Caddo chiar în spatele lui.

— Știi că armata nu patrulează pe drumurile de aici, așa cum fac pe Red River. Aș putea să te prind pe drum și să o iau, pur și simplu, înțelegi. Dar eu sunt corect și îți spun în față. Cât vrei? l-a întrebat Almay.

— Nu m-am hotărât la preț.

— Și nici n-ai găsit cumpărător.

— Nu. Nici n-am găsit cumpărător.

— Păi, hai să ne gândim. Nu sunt zgârcit. Plătesc pentru ce vreau.

— Plătești, nu?

Căpitanul își lăsase revolverul de .38 la hotel. Era prea mare ca să-l țină sub fracul încheiat la trei nasturi și prea greu. Poate că era mai bine așa. Senzația pe care o avea în momentul acela era aproape copleșitoare și l-ar fi făcut să-l împuște pe loc pe omul acela. Și atunci, ce s-ar fi făcut Johanna, dacă el intra la pușcărie?

— Da. Spune-mi tu unul care zice că nu e așa!

— Nu mă interesează subiectul, i-a tăiat-o căpitanul Kidd. Desigur, vreau să-mi dai asigurări că fata va fi bine tratată.

— Ceva mai bine decât a fost tratată la indieni, a spus Almay, iar buzele i s-au subțiat într-un zâmbet ciudat, rigid. Cel puțin va fi plătită. Fetele blonde sunt marfă de lux.

— Nu mai spune!

Căpitanul a dat din cap, prietenește. Mintea lui alerga înainte ca un motor cu aburi, spre următoarea oră, spre următoarea zi. Câtă muniție avea, dacă ei îi cunoșteau destinația și, în cazul în

care așa era, dacă știau și pe ce drum o să apuce.

— Să-ți explic cum facem, Almay. Vino mâine-dimineață la Tyler Stage Roadhouse, pe la șapte. Ne înțelegem noi la un preț. Nu am luat prea mult în seara asta și am nevoie de bani în plus.

— Bine.

Pleoapele lui Almay păreau grele. Avea ochii cenușii și pielea groasă și lipsită de culoare a oamenilor din Scandinavia sau Rusia. Părea pe jumătate adormit sau că visa la altă lume, un loc izolat și lipsit de lumină.

Căpitanul l-a salutat cu mâna la pălărie pe sergentul de la ușă, lucru pe care nu-l făceau mulți oameni, și a ieșit repede. Aerul era umed; vaporii de apă sclipeau peste tot și se depuneau în miliarde de picături pe țiglele acoperișurilor. I-a văzut pe Almay și pe cei doi indieni Caddo cotind spre nord, pe Trinity, în direcția opusă față de micul lui hotel de pe Stemmons Ferry Road.

A mers repede pe străzile nepavate până la grajdul lui Gannet și a strigat la necioplitul de grăjdar, i-a pus hățurile iepei dereșe, a dus-o la oiște, a înhămat-o, a legat lanțurile și a întors căruța cu fața spre ieșire. S-a schimbat de haine mai repede decât o făcuse vreodată. Și-a aruncat tașca în căruță și săculețul cu bani și a strâns resturile de la cină într-o tigaie. Și-a pus pe braț hainele negre și elegante de lectură și pardesiul. L-a bătut pe grumaz pe Pasha, i-a șters ochii de mizeria lăsată de muște și l-a legat în spate. I-a înmânat bărbatului găleata în care adusese mâncarea, s-o ducă înapoi la tractir.

— Mă duc să o aduc pe doamna Gannet. Ne achităm în jumătate de oră.

— De oră, a mormăit grăjdarul.

S-a ridicat în fund, cu păturile în care dormise, într-o boxă goală, cu batista legată în jurul capului, din cine știe ce motiv, și o sticlă goală a zăngănit, lovindu-se de cuiele din podea.

— O jumătate. A naibii grabă. Lume care pleacă în toiul nopții, a continuat, apoi a căzut înapoi în paie.

Căpitanul a pornit grăbit pe străzile întunecate din orașul Dallas și a cotit pe Stemmons Ferry, către hotel. Erau câteva ferestre slab luminate, ici și acolo, și păreau sinistre și iscoditoare. A alergat pe scări, a intrat în camera lui și și-a pregătit geanta de pânză groasă. A pus-o pe umăr și s-a dus la ușa de alături. A bătut tare și repede.

Doamna Gannet i-a deschis, cu părul ei castaniu-închis despletit și îmbrăcată într-o cămașă de noapte care părea să aibă zece metri pe poale. Căpitanul simțea mirosul sulfuros al chibritului; femeia aprinsese lampa în grabă. Avea un șal verde-aprins peste cămașa de noapte, iar părul i se revărsa pe umeri, drept și lucios. Ținea gura deschisă. În spatele ei, Johanna s-a ridicat din pat, complet trează, și și-a pus picioarele pătrățoase pe podea.

Doamna Gannet era calmă și atentă.

— Căpitane?

— Repede! Trebuie să plecăm în noaptea asta.

Înainte să pună piciorul în scară, căpitanul și-a ridicat pălăria spre doamna Gannet și i-a mulțumit. Ea era indignată și uluită de ce spusese Almay. Nu îl cunoștea pe Almay, dar acum avea să îl cunoască. Ochii îi sclipeau în lumina felinarului pe care îl ținea în mână. Era furioasă. Furia îi dădea un aer luminos și însuflețit,

iar Kidd s-a simțit fermecat pe loc. I-a luat mâna; era scurtă și puternică, iar la încheietură avea o brățară din argint cu niște pietre roșii, sclipitoare.

— Sper să îmi acorzi onoarea să te caut când mă întorc, a spus căpitanul, zâmbind. Mă gândesc la un picnic pe malul râului Trinity.

— Mai întâi, întoarce-te. Și ai grijă, omul meu drag.

El a șovăit, pentru o clipă, după care s-a aplecat și a sărutat-o delicat pe obraz.

Cât au ieșit pe străzile nopții, ea a stat cu felinarul ridicat, și în lumina lui pulberea ușoară de fân plutea în jurul ei ca niște licurici.

Au apucat-o pe Waxahachie Road, spre sud, pentru că Almay și prietenii lui s-ar fi așteptat să o ia pe Meridian Road, spre sud-vest. Apoi, mai târziu, spre seară, puteau să o taie spre vest și să se întoarcă spre Meridian Road. Spera că, dacă Almay și oamenii lui nu vor vedea urme proaspete de căruță și nici vreun alt semn pe Meridian Road, se vor întoarce să-i caute în altă parte. Poate că el și Johanna vor reuși să câștige trei-patru ore.

Au mers la trap printre șirurile de coline din sud-estul Dallasului. Se numeau Brownwood Hills. Înainte să se facă ziuă, era neapărat să ajungă într-o zonă în care râul Brazos săpase văi și râpe alunecoase de piatră roșie, acoperite de stejari care nu fuseseră niciodată tăiați. Unii erau mari cât pietrele de moară. El voia să ajungă la râu până în zori, să iasă de pe drum și să se uite după urmăritori. Nu le va trebui mult să-l cumpere pe grăjdar, ca să le dea informații. Omul era un bețiv. Bețivii sunt ușor de cumpărat.

Ploaia se oprise și astfel au putut să înainteze bine. Cerul era plin de nori, un strat de nori ploioși peste altul, iar luna în ultimul pătrar părea să alerge înapoi. Drumul, în fața lor, era neclar și fără perspectivă. Era greu să apreciezi distanța la lumina lunii. Căpitanul avea de gând să pună cât mai mulți kilometri între ei și Almay, cu indienii lui Caddo, înainte de venirea zorilor.

Căpitanul nu se dădea în lături de la luptă, dar era slab înarmat. A scos revolverul și l-a pus la centură, în dreapta, cu patul în sus. Ar fi avut nevoie de un toc. Pușca lui de douăzeci trăgea un cartuș odată și nu avea decât cartușe pentru păsări. Avea o singură cutie de gloanțe pentru revolver. Se gândea că sunt acolo vreo douăzeci de gloanțe. Nu avusese bani să cumpere încă o cutie sau un toc când ajunseseră la Dallas, iar acum, noaptea, tot orașul era închis și oblonit, iar cei care mai umblau pe drum nu erau oameni pe care să vrea să-i întâlnească.

Pușca stătea la picioarele căpitanului, sub capră, încărcată și cu mica piedică pusă, iar el a umblat la ea. Piedica se mișca prea ușor. Era slăbită. Putea să ia pușca și să tragă un foc direct în cai, înainte s-o ducă la ochi, dacă nu era atent.

Era 5 martie și era frig, respirația lui aburea și vechiul lui fular era umed de la aburi. Deasupra și în spatele lor, Carul-Mare se întorsese cu coada[71] în jos, de parcă ar fi turnat el însuși noaptea peste continentul adormit, iar toate cele șapte stele ale lui sclipeau printre norii subțiri care se plimbau pe cer. După câteva ore, căpitanul a găsit un drum care ducea spre vest, a luat-o pe acolo și peste două ore erau pe Meridian Road. Ținutul de aici era puțin populat și doar din când în când patrulat de oamenii legii. Raidurile indienilor din nord erau la ordinea zilei. Și-au

continuat drumul în grabă.

Fata stătea în coșul căruței, înfășurată în acel *jorongo* roșu cu negru. Căpitanul nu avea niciun mijloc să-i explice, dar ea nu avea nevoie de explicații. Familia și tribul ei se luptaseră cu indienii Ute[72], străvechii lor dușmani, și cu indienii Caddo. Duseseră lupte lungi de gherilă cu coloniștii din Texas, cu Texas Rangers, și apoi cu armata Statelor Unite. De multe ori înfruntaseră demonii urlători și chinuitori ai câmpiilor întinse: foamea, tornadele, scarlatina. Nu trebuia să i se spună nimic, decât că erau dușmanii pe urma lor, iar de asta își dăduse deja seama.

Drumul era deschis în fața lor, o cărare lată de două căruțe în lumina palidă a lunii, și înainta peste colinele și văile preriilor din inima Texasului. Au trecut pe lângă o fermă ascunsă în spatele copacilor. Grajdurile păreau să fie nemaipomenite pentru somnul animalelor care se adunaseră să înnopteze lângă casă. La o fereastră lucea o lumină. Cineva aștepta pe altcineva. Pasha a adulmecat aerul, căutând miros de iapă. Dacă ar fi fost vreuna, ar fi nechezat, făcându-i promisiuni peste putință de împlinit, dar cum nu a mirosit decât un măgar și alt armăsar, s-a liniștit și a continuat să meargă. Ici-colo erau liziere de stejari cu coroane din crengi și rămurele sârmoase, care foșneau din frunzele uscate, și, prin aerul rece al nopții, o siluetă șuierătoare a trecut prin fața lor cu repeziciune.

Fata a scos un țipăt.

— *Sau-Podle!*

S-a aplecat în față și și-a tras pătura peste nas, ca și cum n-ar fi vrut să respire aerul acela. *Sau-Podle* vestea moartea; curând, aici. Tăiase ca o spadă aerul, cu picioarele ei umflate, ca

picioarele unui copil cu pantaloni bufanți.

— Bufnița mare cu coarne, a spus căpitanul. N-o lua în seamă, Johanna. Prefă-te că era o rândunică de noapte!

11

La prima oră a dimineții, căpitanul și Johanna erau la doar vreun kilometru și jumătate de Brazos. Tot mergând, au ajuns la drumeagul care urma malul nordic al râului. Apoi au ajuns la pârâul de care el și-a amintit că se numește Carlyle Springs. Acesta izvora dintr-o stâncă de granit roșu, curgea într-o râpă și apoi se vărsa în Brazos. Apele lui sclipeau, săltând în șuvoaie transparente din albie în albie. Căpitanul s-a uitat în sus și a avut impresia că vedea un drum până acolo; o urmă șterșă de căruță, care mergea în zigzag pe pantă.

A scos-o pe Fancy de pe drum și au început să urce. După o sută de metri, a trebuit să coboare și să conducă iapa printre tufele de coacăz sălbatic și lăstarii țepoși de stejar, care o zgâriau pe burtă, dar singurul gând al căpitanului era să ajungă la adăpost. Avea impresia că purta pe umeri toată povara lumii, pe Fancy, pe fata care sălta pe capra căruței și pe Pasha, care se chinuia în spate să urce. Toate erau ude, pline de rouă, și, după puțin timp, căpitanul însuși era înmuiat până la genunchi.

În vârf, a găsit singurul loc plat în care putea opri. Erau acolo niște copaci și niște pâlcuri de oțetari care îi adăposteau cât de cât. Niște cioturi; cineva fusese acolo și tăiase pari de gard. De pe o grămadă de stânci roșii de calcar, crenelat și gros ca o fortificație, se putea vedea drumul de jos.

S-a aplecat, cu mâinile pe genunchi, să-și mai întindă mușchii spatelui. Era înțepenit după noaptea lungă de drum. Îl dureau toate. Și-a îndreptat spinarea și s-a întors spre fată, ținând

bucata de bacon înfășurată în mână. Ea a luat-o, a lăsat spatele căruței și a pus-o acolo.

— Eu gătesc! a zis ea, zâmbind, apoi i-a întins o bucată de nuga. Buna doamnă cu cai, a mai spus. Mănânci, Kep-dun!

Fețișoara ei era rotundă ca un măr.

El i-a întors zâmbetul.

— Da, foarte bine, a rostit el.

A mâncat bucățica de nuga și zahărul parcă i-a pus sângele în mișcare. Și-a scos pălăria și și-a trecut degetele prin părul alb. Haina flutura desfăcută în vântul dimineții. Și-a pipăit buzunarele, căutându-și pipa.

Fata a adunat surcele uscate în poala rochiei și parcă era bucuroasă să descopere că hainele acelea sunt, totuși, bune la ceva. El i-a dat chibritul, iar ea a aprins focul în micul cuptor. Folosind cuțitul cel mare, a tăiat baconul cu îndemânare. Cânta pentru sine. Asta era viața pe care o știa ea, și era frumoasă. Fără acoperișuri, fără secrete. Părul ei de culoarea caramelei, proaspăt spălat, flutura liber în adierea dimineții. Din când în când, ridica privirea să se uite la stejarii din jur și să asculte dacă nu cumva era vreun dușman prin preajmă. Apoi se întorcea din nou la tigaie și arunca în ea feliile de bacon.

Căpitanul și-a îndesat pipa de caolin cu tutun. Și, iată-l aici, în felul lui calm și indiferent, tot pe drum, tot citindu-le oamenilor vești din lume, în speranța că făcea ceva bun, dar până la urmă tot trebuia să poarte o armă la cingătoare și tot avea un copil de apărat, și nicio poveste sau vreo snoavă din ziar nu avea să schimbe asta. S-a gândit la oamenii care s-ar putea să fie pe urmele lor și la faptul că mirosul de tutun ajungea până departe, mult mai departe decât mirosul de carne friptă, așa că a mai

chibzuit și a lăsat jos pipa.

A deshămat-o pe Fancy și a legat-o lângă Pasha, apoi i-a frecat pe amândoi cu o perie din paie de orez. Dacă aveau să fie nevoiți să fugă, vor goni mai bine călare, decât cu căruța. S-a oprit lângă șei și pături. Nu încă. Dar a văzut căpăstrul lui Pasha pe mormanul de cuie și l-a pus pe o roată, ca să fie mai la îndemână.

Și-a încălțat cizmele de călărie cu tocurile înclinate, apoi pintenii, și le-a înfundat inelul, ca să-i fixeze și să nu mai zornăie. Din buzunare si-a scos ceasul de aur, niște bănuți și briceagul și le-a pus pe coada căruței. Nu voia să aibă nimic asupra lui care să zornăie, să facă zgomot. A scos revolverul și a mai verificat o dată, să vadă dacă toate camerele sunt încărcate. L-a pus înapoi la centură. Țeava lungă de douăzeci de centimetri îi dădea senzația că avea o toporișcă la brâu. Niște porumbei albi stăteau pe crengile stejarilor, se mișcau de pe un picior pe altul cu gheruțele lor roz, dădeau din cap și ciripeau, fiindcă voiau să vină la apă, la pârâu, dar le era teamă.

Căpitanul ar fi vrut să coboare înapoi pe drum, să-și dea seama cât din căruță se vedea. Își închipuia că se zăresc scândurile din partea de sus. Nu știa cât de repede plecaseră Almay și prietenii lui din Dallas după ei. Probabil pe la șapte și jumătate, opt dimineața, când constataseră că nu apărea la Tyler Stage Roadhouse. Când nu aveau să zărească nicio urmă pe Meridian Road, el spera să se întoarcă pe Waxahachie Road și să o ia pe acolo. Cu puțin noroc, acum puteau să fie departe, spre est, bombănind și urlând: „Unde s-au dus? Unde s-au dus?” Dar aveau să se deștepte în curând, iar ei erau călare, prin urmare, mai rapizi.

Nu a coborât. Puteau să-l prindă acolo, jos, având mult de

urcat până înapoi la căruța dintre stânci. S-a așezat pe burtă și s-a uitat la drum. Era un drum de pământ roșu, cu două cărări despărțite printr-o fâșie de lumânărică și iarbă indiană. Vedea două porțiuni de drum printre copaci, una la vreo opt sute de metri distanță și alta chiar sub ei.

Și-a șters ochii obosiți, apoi și-a reluat veghea. În lumina tot mai puternică a zilei, căpitanul a avut impresia că întrezărea linia lucioasă și mișcătoare a unei cozi de cal. Porumbeii au tăcut.

— Hmm, a făcut el și s-a urcat pe capra căruței, ca să vadă mai bine.

Erau, poate, vreo 10 grade. Un soare plăpând și albicios își arunca strălucirea metalică asupra întinderilor de jos. Colinele erau ca niște coaste aflate la mare distanță, despărțite de văi mari, pline de copaci, de parcă ar fi vrut să se îndepărteze una de alta pe scheletul de piatră al pământului. La orizont, pe colinele acoperite cu cedri, un fum gros se ridica spre cer. Cineva dăduse foc la paie sau la frunze, la vreo cinci-șase kilometri depărtare.

Micul cuptor a explodat cu un zăngănit ascuțit de țevi sparte și de cărbuni împrăștiați. Capacul greu a zburat într-un val de grăsime fierbinte. Încă un zdrăngănit asurzitor. Baconul și cafeaua au țâșnit în aer.

Fata a fost sub căruță în mai puțin de o secundă. Căpitanul a căzut de pe capră. A aterizat pe partea stângă. Era mai rapid și mai sigur să se dea jos, decât să se ridice. Sa băgat sub căruță. Altă rafală a lovit peretele căruței, deasupra lui, și așchii de lemn s-au împrăștiat în aer. S-a gândit la butoiașul de făină, cu cartușele de .38 din el.

„Nu vor vrea să omoare caii și nu-și vor asuma riscul să omoare fata.” S-a ridicat în coate și i-a făcut un gest încurajator. Ea stătea pe burtă, cu capul întors spre el, uitându-se la chipul lui ascuțit, de șoim bătrân. Stăteau printre pietre și tufe mici de coacăz; o șopârlă ca o săgeată a țâșnit în zigzag. „Trag din râpă. Au puști.”

Căpitanul s-a târât afară de sub căruță, spre marginea stâncii, și a găsit acolo o crăpătură. A scos revolverul. Altă împușcătură din dreapta, din alt loc. Ambele împușcături veniseră din dreapta. Deci, unde era cel de-al treilea om? A scuipat în palmă, a umezit țeava lungă a revolverului, apoi a pudrat-o cu praf. Revolverul Smith & Wesson, cu țeava lui lungă, trăgea destul de bine, dar nici pe departe la fel de bine ca o pușcă. Și nu trăgea la distanță mare. Puștile lor erau bune pentru o distanță de două sute de metri, chiar mai mult. Puteau să stea departe de raza revolverului și să tragă până le venea acru.

Pușca lui era bună doar pentru distanțe mici; avea doar cincisprezece cartușe ușoare, cartușe de curcani sau de porumbei, cum li se spune, care n-ar face decât să lase pe fața cuiva un tatuaj permanent, dacă nu îndreptai pușca direct spre cel care stătea față în față cu tine, iar asta era o situație în care el ar fi avut puține șanse de supraviețuire. În lada de muniție avea praf de pușcă și cartușe goale și capace, ca să mai facă muniție, ca și cum ar fi contat. A rămas nemișcat, simțind cum îi tremura stomacul. Frică pentru el, pentru fată. „Ajută-Mă!”

S-a întors și a văzut-o pe Johanna că venea târâș spre el, aducând cutia în care erau cartușele de .38. O scosese din butoiașul cu făină. Era plină de făină, la fel și mâinile ei.

A luat cutia și i-a făcut semn cu asprime să se ducă înapoi la

căruță. Ea s-a târât înapoi.

Nu era prima oară când cineva voia să-l ucidă, dar celelalte situații puteau fi numite luptă dreaptă. Zgomotul făcut de împușcături i-a dat căpitanului impresia că proveneau de la o carabină Henry. O carabină Spencer făcea un zgomot mai mare și mai spart. Dar putea fi vorba și de praful de pușcă. A adulmecat fumul de praf de pușcă ce se ridica de jos, în fâșii lungi, neîmprăștiate de vânt, și care intra prin cedri. Avea gura uscată. Călătoriseră toată noaptea, el era obosit, iar ziua înnorată avea o lumină difuză, așa că era greu să vezi.

Nu își închipuise că vor recurge așa de repede la crimă. Credea că, dacă i-ar fi ajuns din urmă, ar fi urlat, ar fi amenințat, i-ar fi oferit ceva argint, poate chiar ar fi pretins că sunt rude cu fata. Se și văzuse îndreptând țeava lungă a revolverului Smith & Wesson spre fața lor și spunându-le ceva de genul: „Plecați, că altfel vă ciuruiesc.” Era limpede că nu avea să se întâmple asta. Violența și răutatea oamenilor reușeau și acum să-l șocheze. Fusese luat prin surprindere.

Fata era sub căruță. Asculta. Apoi și-a ridicat mâinile, și-a strâns părul și l-a legat cu o bucată de dantelă pe care a rupt-o de la rochie. Ea nu era șocată. Absolut deloc.

Căpitanul a stat întins pe sfărâmăturile de piatră, în tufele albastru-verzui de coacăz, la adăpostul stâncii. A așteptat. El și Johanna erau expuși văii împădurite din spate, fiind pe un teren mai înalt, dar până în vale era o distanță bună, de vreo patru sute de metri. Almay și indienii Caddo veneau de jos. Căruța era, probabil, doar puțin expusă. A așteptat. Vântul era rece.

A auzit de departe acționarea încărcătorului unei alte puști Henry, apoi a văzut norul de fum de praf de pușcă ridicat de jos,

din spatele unei stânci de granit roșu, din dreapta râpei. În aceeași clipă a auzit o pârâitură ascuțită și puternică, zgomotul făcut de căruța lovită. Așchiile au zburat prin aer și au curs în ploaie peste el. Pasha s-a opintit în funia care îl ținea legat, dar aceasta nu s-a rupt, iar calul și-a îndreptat din nou grumazul. Nu fusese atins. Fancy a fost mai hotărâtă, a reușit să scape din frânghie, a pornit în goană printre copaci și s-a oprit. Era prinsă în ceva.

Căpitanul a așteptat să-l audă și pe celălalt, sau pe ceilalți, dacă toți ar fi fost înarmați cu puști. Trebuia să aibă grijă de muniție și să tragă perfect, chiar dacă ar fi fost exact în fața lui. Avea impresia că o să-i iasă ochii din cap. A trebuit să-i închidă o clipă. Apoi, un șuier lung, venit de la un Colt de .45, a izbit în dreapta lui ca un ciocan, la vreo doi metri, după care a auzit detunătura. Nu a întors capul, a observat doar direcția din care venea fumul. Tot din partea dreaptă a râpei, de jos. Numărul trei. Împușcătura nu avea detunătura puternică și zgomotoasă a unei puști, deci era revolver. Urcaseră toți trei, în șir indian, pe aceeași parte. Un lucru prostesc. Aveau prea multă încredere în ei. Aveau în față doar un bătrân și o fată.

Într-un fel, nu l-ar fi deranjat să iasă din scenă într-o luptă pe viață și pe moarte. Șaptezeci și unu de ani însemnau o viață lungă. Dar cum rămânea cu Johanna?

Soarele călduț și palid de început de martie arunca o lumină fără umbre. Fără prea multe reflexii. Altă împușcătură. A ciobit calcarul întunecat și dens din stânga lui. Nu s-a ferit și nici nu a privit în direcția aceea, a așteptat să vadă fumul.

L-a văzut. Aceeași pușcă. Două, atâtea aveau. Al treilea era omul de rezervă, care trebuia să se mulțumească, la fel ca el, cu

un revolver.

Apoi a zărit un bărbat care sărea de pe o piatră ruginie pe alta, ca să treacă de partea cealaltă a râpei. Avea o pușcă. Kidd a tras de trei ori, a ciobit piatra în jurul omului, trimițând în aer o ploaie de așchii de cedru și de frunze de oțetar, ca niște urechiușe zburătoare. Era unul dintre indienii Caddo. Încercau să-l prindă între două linii de foc; o pușcă în stânga și o pușcă și un revolver în dreapta.

O imagine fugară: indianul avea pe mâna stângă o mănușă groasă de piele. Deci avusese dreptate, foloseau puști Henry. Puștile Henry nu au pat de lemn, iar țeava și încărcătorul trebuiau manevrate cu mănuși. Altă împușcătură. A așteptat să vadă sclipirea țevii puștii în stânga, în raza revolverului lui, a zărit-o, a tras de două ori, a auzit un țipăt, pușca a zburat și a căzut printre pietre.

L-a nimerit. Cel puțin îi zburase pușca din mână. Iar acum idiotul avea să se ducă să o recupereze. A țintit și a așteptat. Era sigur că indianul va încerca să-și ia înapoi pușca lui prețioasă și scumpă. „Du-te după ea, omule!” În cealaltă parte a râpei, a zărit vârful unei pălării. Era prea deștept pentru asta. Era pusă într-un vârf de băț.

— Johanna, întoarce-te!

Fata nu l-a ascultat. Se apropia de marginea stâncii, prin dreapta lui. Se cățăra pe bucățile mari și roșii de calcar, ținându-se de muchiile ascuțite cu mâinile goale. S-a uitat peste marginea stâncii, apoi s-a tras în spatele ei. Avea în mână vergeaua de fier cu care se saltă capacul cuptorului, și acum începuse să râcâie cu ea la baza unei pietre late. Își trăsese poalele din spate printre picioare și le strânsese în cordon, în

față, așa că aveai impresia că purta niște șalvari largi. Era tot desculță. Semăna cu copiii aceia cerchezi[73] pe care îi văzuse în niște ilustrații și care, îmbrăcați în zdrențe și cu banduliere, se luptau cu soldații ruși undeva, în Pont. Era limpede că nu era prima ei luptă.

— *Mao sap-he,* a spus ea. *Caddo.*

„Oamenii cu inel în nas. Vor muri.” Nu îi păsa că el nu o înțelegea, era doar important să o spună: „Vor muri.”

Căpitanul și-a întors privirea spre spărtura din stâncă și, printre frunze, a văzut părul negru al indianului sclipind, în timp ce sărea din piatră în piatră spre fundul văii, ca să-și ia pușca. A tras din nou. Un țipăt, apoi văicăreli. Unul rănit. Cât de grav, nu știa. Sudoarea i se scurgea de sub pălărie, de pe banderola ei zdrențuită în ochi, iar el și-a șters repede ochii de umăr. A fost surprins când a văzut că trebuia să încarce pistolul. Nu își dăduse seama că trăsese atât de mult. Mâinile îi erau murdare de făină de la cutia cu cartușe.

Johanna tot râcâia la baza pietrei cu fierul acela. Spre uimirea lui, a reușit s-o desprindă, a ridicat-o și a dat-o peste cap, iar piatra a luat-o la vale, s-a spart în două într-un bolovan mare, apoi s-a sfărâmat și a căzut bucăți peste cineva. S-a auzit un țipăt înfundat, aproape un grohăit, și un bărbat a căzut din ascunzătoarea lui și s-a rostogolit la vale.

— Bună fată, a spus el. Drac de copil!

A râs și a tras foc după foc, fără teamă de risipă. Căpitanul s-a înfuriat pe sine; omul era în ochii lui, și totuși nu-l nimerea. Apoi a dispărut.

12

Mai avea douăzeci de cartușe. A desfăcut cilindrul și l-a încărcat.

I-a zâmbit fetei când aceasta s-a întors.

— Ești fantastică! i-a spus.

Ea a primit lauda cu o înclinare solemnă a capului și și-a îndreptat din nou atenția spre inamici.

Altă împușcătură a zguduit stânca din fața lui ca o explozie. Și-a aplecat capul sub ploaia de schije și a simțit o durere ciudată, parcă electrică, în creștet, o durere de nerv, apoi n-a mai văzut cu ochiul drept. S-a șters repede, vederea i-a revenit și s-a uitat după fum. L-a văzut jos, în dreapta, din nou. Fata probabil îl lovise pe cel cu pistolul. Șuvoiul de apă șuiera grăbit pe fundul văii și sclipea din loc în loc precum sticla. Căpitanul s-a șters din nou la ochi, apoi s-a uitat la mână. Era plină de sânge. O așchie de piatră sărită din stâncă îl lovise în ochiul drept, dar el credea că sângerarea se va opri într-un minut ori două. Nu trebuia să fie anihilat, nu trebuia să fie ucis, pentru că știa foarte bine ce ar face ei cu fata. Unii oameni se nasc fără conștiință umană, iar oamenii aceia trebuie să fie împușcați.

A încercat să-si dea seama câți dintre ei sunt răniți. Era posibil să fi îndoit pușca Henry cu glonțul lui. S-a gândit că l-a nimerit pe bărbatul din stânga, dar nu știa cât de grav. Johanna îl rănise pe altul, aruncând stânca peste el.

Și-a sprijinit capul de pumnii strânși. Cămașa era pătată de sânge. S-a gândit ce variante avea. Ar putea încerca să fugă,

călărind amândoi pe Pasha. Dacă o dezlega pe Fancy, ea ar fi venit după ei. Dacă ar fi reușit să pună destulă distanță între ei și Almay și indienii Caddo, putea să se oprească și s-o pună pe fată pe iapă, dar biata Fancy era înceată, cu piciorul ei strâmb din față, și putea să se împiedice. Ar fi putut încerca să ajungă la fumul acela îndepărtat, care se vedea la orizont.

Johanna s-a furișat spre el și i-a adus plosca de apă din piele. Căpitanul s-a întins pe spate și și-a turnat în gură. O parte din apă s-a prelins pe alături. I-a pus capacul. Almay și slugile lui ticăloase aveau pârâul care curgea în vale, dar el și Johanna nu aveau decât această ploscă. I-a dat-o înapoi.

Gânduri fără rost, iar și iar, de ce nu a luat mai multă muniție, de ce nu cumpărase mai multă?! Pentru că plecaseră din Dallas în toiul nopții, de-asta!

Apoi fata i-a întins o cârpă udă, el a luat-o și și-a șters fruntea și ochiul. Din fericire, era ochiul drept, pentru că el țintea cu ochiul stâng. Era o tăietură superficială, dar muchia pietrei părea că-i nimerise un nerv, fiindcă îi dădea niște dureri ascuțite în tot capul. Nu avea importanță. Acum putea vedea cu ambii ochi. Avea vederea foarte bună. Animalele acelea de jos își închipuiau, probabil, că era pe jumătate orb de bătrânețe. Ei, surpriză! S-a întors pe burtă. După acest moment scurt de liniște, probabil ardeau de curiozitate. A zărit sclipirea unei țevi de pușcă în raza pistolului. A așezat țeava lungă, de douăzeci de centimetri, într-o deschizătură din piatră; a tras cu grijă și a ascultat cu bucurie încă un țipăt de durere.

— Kep-dun, a zis ea.

Căpitanul s-a uitat în ochii ei albastru-închis, plini de îngrijorare.

— Draga mea. Să vedem care e situația.

A desfăcut cilindrul revolverului și a întors mâna spre ea, ca să vadă că era gol. În cealaltă mână avea ultimele paisprezece gloanțe.

Ea a întins mâna spre pușcă și s-a uitat la el.

— Nu e bună, a spus el. Nu, a repetat și i-a arătat un cartuș. Nu este decât un cartuș ușor, de șapte, alice de păsări. Nici măcar nu ajunge departe.

A arătat spre Pasha. Apoi a arătat spre ea. Armăsarul lui stătea țeapăn ca o statuie de porțelan cu hățuri, iar urechile îi erau bine ciulite spre vale. Calul s-ar putea să fie dificil, dar la indienii din câmpii până și copiii mici știau să călărească, și să călărească bine încă!

— Du-te! a îndemnat-o, făcându-i semn cu mâna, „departe”. Du-te!

Se hotărâse, iar pe chipul lui se citea neclintirea.

Strigau la el. Voiau să ajungă la o înțelegere.

— *Haina, haina.*

Nu, nu va pleca.

— Încalecă și du-te!

S-a tras înapoi, a apucat hățurile lui Pasha de pe roata din față a căruței și i le-a întins. Căpitanul știa că ea ar putea avea o șansă cu cei doi răniți de jos.

— Fir-ar să fie, du-te!

— *Haina.*

S-a simțit dintr-odată foarte obosit. Nu putea să se descurce și cu ea, și cu atacatorii în același timp. Cu ultimele paisprezece gloanțe zornăindu-i în palmă, s-a îndreptat târâș spre buza stâncii și și-a căutat deschizătura. A încărcat cilindrul și a mai

irosit trei focuri încercând să tragă prin ricoșeu în Almay, care era în spatele unei stânci din dreapta. Apoi a apărut unul dintre indienii Caddo, a țâșnit în sus prin râpă și s-a ascuns iar, și asta l-a făcut să mai risipească zadarnic încă două gloanțe. II lăsa și judecata, nu doar puterea. Singurul lucru bun era că indianul avea una dintre mâini însângerată.

— Johanna, suie-te pe calul ăla și pleacă!

O clipă, și-a pus capul pe braț. Când l-a ridicat, pe piele i se imprimase un soi de găvan însângerat. Fata plecase undeva. Și-a lipit cârpa udă de arcadă. Din nou junghiurile acelea ciudate de durere în tot capul. Apoi a văzut-o venind târâș spre el cu pușca într-o mână și cutia de cartușe în cealaltă mână. Reușise cumva să pună și punguța cu bani pe cutie și o adusese și pe aia. Era plină de noroi. Probabil că și el. Ea a împins punguța cu bani spre el și a arătat spre râpă.

— Johanna, nu se vor lăsa cumpărați, a spus el.

A bătut-o ușurel pe braț. Părul îi ieșise din coadă și îi atârna în șuvițe peste fața copilăroasă.

— Nu poți să-i îndupleci cu bani, nu poți să-i convingi să plece dându-le niște monede.

S-a uitat în ochii ei albaștri, speriați, și i-a venit în minte un gând teribil. A simțit că din ochi i se scurge ceva, lacrimi sau transpirație. Nu putea s-o lase să cadă în mâinile lor. Niciodată. Niciodată. Mai avea opt gloanțe, șase în cilindru și două în mână.

— N-o să meargă, draga mea.

Ea a împins pușca spre el.

El a clătinat din cap. Zadarnic. A desfăcut un cartuș, a turnat în palmă micile alice de plumb și i le-a arătat.

Altă împușcătură din stânga. A nimerit lângă una dintre

oiștile căruței. Indianul Caddo își recuperase pușca și acum trăgea din nou, iar fumul i-a arătat că ajunsese mai sus. La ceva mai mult de cincizeci de metri. Dacă urca deasupra lor și trăgea de acolo, erau într-o mare, mare încurcătură. Căpitanul s-a uitat după el și i-a văzut părul negru și lucios.

A simțit că Johanna îl trăgea de mânecă. S-a uitat în jos.

Ea i-a întins un cartuș.

Era încărcat cu monede.

El s-a uitat uimit la cartușul din mâna ei.

Apoi a întins mâna după el, tocmai când altă lovitură a izbit stânca din fața lui. A tresărit, dar nu s-a ferit. S-a întins pe spate și a încărcat cartușul. Monedele de zece cenți intrau perfect în învelișul din carton al cartușului.

— Măi, să fiu al naibii!

Era foarte greu. S-a uitat la capac. Fata îl încărcase cu praf de pușcă. A văzut-o cum umbla la trăgaciul care trimitea câte douăzeci de alice deodată: una, două, trei, patru, optzeci de bile de praf de pușcă. o încărcătură grea pentru o pușcă veche. Căpitanul a aruncat în palmă cartușul încărcat cu monede și a zâmbit.

— E uimitor! a exclamat el, râzând. Zece ani, și maestru în tertipuri de luptă!

Cu greutatea banilor și cu încărcătura de pulbere, pușca era acum ca un tun mic. Nu doar asta, dar obiectele grele se duc mai departe și mai repede, așa că ar putea avea o rază de acțiune de aproape două sute de metri.

Nu-și putea stăpâni râsul.

— Doamne-Dumnezeule!

Aveau o șansă să scape cu bine. Totul se schimbase acum.

— Bravo, Johanna, bravo! Mica și scumpa mea războinică!

Nu a mai băgat de seamă duhoarea prafului de pușcă, nici că mâinile Johannei erau albe de făină și că amândoi erau plini de noroiul roșu din ținutul Brazos. Căpitanul s-a pomenit brusc că nu mai era obosit. Fata i-a zâmbit cu dinții ei strălucitori de copil, pe urmă căpitanul a ridicat mâna în semn de „așteaptă". Ea a dat din cap.

Întâi trebuia să facă niște trucuri și niște păcăleli. A luat un cartuș cu alice de păsări și a încărcat pușca veche. Pe când își potrivea țeava puștii în deschizătură, a văzut că fata încărca alte cartușe cu monede, le îndesa cu un băț, turna praf de pușcă din vechea magazie cu pulbere, mai băga un teanc de monede, le bătea și apoi închidea bine căpăcelul.

El a tras în jos, spre râpă, și a auzit alicele ușoare de șapte zăngănind inofensive pe piatră.

Din depărtare, au răsunat hohotele de râs ale lui Almay.

— Asta-i tot ce poți?

— Vino mai aproape, și o să afli, ticălosule! a țipat, cu furie, căpitanul.

— Mi-e frică. Tragi în mine cu bombonele pentru prăjituri! i-a strigat Almay, ca răspuns.

— Păi, atunci vino!

Se întreba unde erau indienii Caddo. Își îngrijeau rănile, spera, sau, și mai bine, erau ocupați să sângereze până la moarte. A încărcat încă un cartuș de șapte și a tras. Și-a împrăștiat alicele în aer de parcă ar fi strănutat cu boabe de mac. S-a uitat la Johanna. Era absorbită să îndese monede în cartușe.

— Ascultă-mă! a spus Almay.

Era și acum ascuns în spatele unei stânci.

— Mi se pare că n-am încotro, i-a strigat căpitanul.

— Ar trebui să te pricepi la învoieli. Nu e prima raită pe care o faci pe aici.

„Nu vor să facă nicio învoială. Are impresia că totul e de partea lui. Vrea să mă omoare pe mine și să ia fata și caii. Căruței îi vor da foc. E prea ușor de recunoscut. *Apele tămăduitoare*. Vrea să se apropie cât mai mult de mine, ca să mă omoare fără s-o rănească pe fată. Nu e sigur de ținta lui. Trage în sus. Întotdeauna e greu așa."

A desfăcut cuiul și cartușul vechi a ieșit fumegând, iar fata l-a prins. De data asta a încărcat unul dintre cartușele ei cu monede. Greutatea lui îi oferea o rază bună, de o sută șaptezeci, o sută optzeci de metri, dacă nu și mai mult. A fixat țeava puștii în deschizătura stâncii.

— Care-i oferta ta? i-a strigat el.

— Rezonabilă! Pot să fiu rezonabil.

— Vino sus, să vorbim.

Blondul a întins pălăria din spatele stâncii. Căpitanul a observat că avea o gaură în ea.

— Căpitane, ai vrut să mă lovești în cap aici. Asta înseamnă că ai avut intenții rele. Trebuie să stăm de vorbă serios.

— Si?

— Ascultă-mă! a zbierat Almay.

— Ai mai spus asta. Nu te mai repeta.

— Hai să facem o învoială.

De ce trăgea de timp? Căpitanul știa că unica explicație era că voia să-l țină de vorbă cât timp indienii se furișau spre el. Departe, în stânga lui, un mic șuvoi de nisip și pietricele a pornit în jos, spre râpă.

— Păi, atunci, vorbește! a țipat căpitanul. N-o mai lungi. Nu-mi plac deloc oamenii care se lungesc.

Acum Almay știa ce rază de acțiune aveau pușca și cartușul ei cu alice. A ieșit încrezător din spatele blocului de piatră. În plus, credea că el nu mai are muniție pentru revolver. Era limpede că nu mai trăgea cu el și că, în disperare, apelase la pușca lui cu alicele precum boabele de piper. Almay a mai urcat puțin din râpă. Ici și colo, apele lui Carlyle Springs roseseră straturile roșii de calcar și ajunseseră la stratul de dedesubt, dur ca marmura. Alb, pur și neted. Semănau cu niște trepte neregulate care coborau spre fundul râpei, trepte sculptate în veacuri întregi. De pe vremea lui Noe, poate. Almay își ținea pălăria în mână și făcea pași lungi de la o dală la alta, cu cizmele lui până la genunchi. Părul i se înnegrise de sudoare. Călăriseră în goană ca să-i prindă din urmă pe căpitan și pe fată.

— Hai să-ți spun cum facem! a strigat Almay. Lași pușca jos și eu o să am grijă ca oamenii mei să își golească încărcătoarele, ca să putem sta de vorbă.

Două sute de metri, apoi puțin mai aproape. „Haide, haide."

— Sigur! o las jos chiar acum.

Căpitanul a țintit cu mare grijă. Nu știa prea bine ce vor face monedele sau încărcătura foarte grea de praf de pușcă. Așa că a luat în vizor partea de jos a gâtului lui Almay, care se zărea prin gulerul răsfrânt al cămășii lui, și a tras.

Monedele au huruit prin țeavă, cu o sută optzeci de metri pe secundă, și au scos o flacără de o jumătate de metru. Fumul s-a ridicat într-un nor mare și gros, iar patul puștii a lovit umărul căpitanului, gata să i-l disloce. L-a nimerit pe Almay în frunte cu o încărcătură de monede de zece cenți, bătute de monetăria

americană. Când au țâșnit din tubul de carton, monedele s-au întors pe o parte, așa că, după ce l-au lovit pe Almay în frunte, i s-au imprimat acolo niște linii. Din toate liniile acelea a început să țâșnească sânge. Almay a căzut pe spate, cu capul în jos. Căpitanul nu îi vedea decât tălpile cizmelor.

Și-a scos repede pălăria și a îndesat-o între patul puștii și umăr. Apoi, fără să întoarcă deloc capul, a întins mâna și a primit un cartuș încărcat cu monede, l-a pus în încărcător, a tras cuiul și a îndreptat cătarea spre cei doi indieni care urcau. Altă detunătură ca de tun, și monedele de argint au vâjâit prin aer mai repede decât puteai vedea cu ochii, au strălucit și s-au împrăștiat în toată râpa. Zgomotul făcut de pușca supraîncărcată semăna cu bubuitura unei grenade. Monedele de zece cenți s-au izbit de spatele indianului rănit. O ploaie de bani zburători lucioși a pătruns printre copacii de jos, a rupt ramurile și frunzele stejarilor, a ras fața stâncilor și i-a zdrelit indianului capul în spate, iar el s-a întors instinctiv să se lupte; atunci căpitanul a descărcat din nou pușca asupra lui. Argintul, precum niște paiete ascuțite, i-a sfâșiat cămașa largă, fără mâneci, și i-a ciuruit pălăria.

— Doamne-Dumnezeule, cred că a fost o distanță de două sute cincizeci de metri! a exclamat căpitanul.

În sfârșit, s-a rezemat cu spatele de fortăreața lui din piatră roșie. Nervii îi erau extrem de tensionați și nu mai simțea oboseala. „I-am terminat. Am reușit. Împreună am reușit, amândoi.”

Ea i-a întins alt cartuș, râzând și zâmbind.

— Nu, draga mea, a zis, trăgând cu sete aer în piept, în vreme ce arcada încă îl durea. Avem nevoie de bani ca să cumpărăm

provizii.

S-a întins lângă stâncă, respirând încet. Johanna a sărit în picioare, stând dreaptă ca o nuia de salcie. Și-a ridicat fața spre soare și a început să facă o incantație cu o voce puternică și guturală. Părul ei de culoarea caramelei flutura în șuvițe groase, pudrate de făină, iar ea a luat cuțitul cel mare, a ținut lama deasupra capului și a început să cânte. „Hei, hei, *Chal an aun!*" Inamicii au fugit din calea lor. Au fugit îngroziți, au fost lași, iar mâinile lor erau lipsite de vlagă. „Hei, hei, hei! Inamicii mei au fost trimiși pe lumea cealaltă, au fost trimiși pe tărâmul albastru-închis, unde nu e apă, hei, hei, hei! *Coi-guu Khoe-duueyl* Suntem tari și puternici, noi, din neamul Kiowa!"

Departe, jos, indienii Caddo au auzit cântecul victorios al indienilor Kiowa, cântecul de scalpare, și când au ajuns în fundul râpei, acolo unde se vărsa pârâul în Brazos, nici măcar nu s-au oprit să-și umple plosca.

Apoi, fata a urcat pe buza stâncii cu poalele de la fustă și de la jupon transformate în șalvari, ținând cuțitul sus. Coborâse până la jumătatea drumului, când căpitanul a ajuns-o din urmă și a apucat-o de fuste.

Se ducea să-l scalpeze pe Almay.

— Nu, draga mea, noi nu... Nu se face așa ceva, i-a spus el.

— *Haain-a?*

— Nu. În niciun caz. Nu. Fără scalpări.

A ridicat-o în brațe și a trecut-o peste buza stâncii, apoi a urmat-o.

— Este considerat un lucru foarte nepoliticos.

13

A înhămat iar calul, și-a adunat toate lucrușoarele de pe coada căruței și a închis-o. Trebuia să găsească un loc prin care să traverseze Brazos repede. Coborând, căpitanul a ținut frâna trasă. Oiștile se apropiaseră de umerii lui Fancy pe coasta abruptă și opritoarele scrâșneau pe osii. Toate obiectele din căruță s-au strâns morman în spatele caprei, cu Johanna îngrămădită printre ustensile, mâncare și pături, cu pistolul în mână. Îl descărcase, dar ea părea că se simțea mai bine cu el în mână. Erau obosiți și murdari. Parcă ar fi fost trecuți amândoi printr-o scorbură de copac. Pe când căruța se repezea în jos, printre pietrele roșii și tufele lemnoase, căpitanul se ruga să nu se rupă vreo osie sau să cedeze banda metalică a roții.

Au reușit să ajungă întregi în vale, pe drum, cu toate lucrurile lor și cu caii nevătămați.

Nervii căpitanului vibrau precum sârmele de telegraf în bătaia vântului, și el știa că în scurt timp va ajunge la capătul puterilor. Cerceta fiecare pâlc de stejari și, când au sosit la Brazos, fiecare umbră de pe câmpul plin de nuci pecan. Drumul înainta pe malul nordic al râului, un drum ocolit și sinuos, care urma toate coturile râului, urca pe toate denivelările, trecând prin pădurea de pecan, fără să meargă drept înainte. A cercetat atent fiecare porțiune de mal, din mers. Era gata să mai împuște pe cineva, dacă ar fi fost nevoie. Trebuia să se potolească. Pentru Johanna trebuia să se liniștească; trebuia să pară calm și sigur pe el. Indienii Caddo îi vor îngropa trupul lui Almay, după care se vor

retrage discret spre Oklahoma. Într-o bună zi, cineva îi va găsi oasele și se va întreba ale cui vor fi fost. Almay nu se va mai ocupa de afacerea lui cu prostituție infantilă, având creierii spulberați de monedele statului, hei, hei, hei. Sufletul căpitanului s-a liniștit, în sfârșit.

În noaptea aceea și-a dat cu pulbere de sulf pe rana de pe frunte, după care a dormit ca un mort, fără obișnuitele lui coșmaruri cu războaie, care ar fi putut să-l bântuie din cauza luptei în care fusese implicat, dar care, nu se știe de ce, l-au ocolit. Poate se duseseră la alții. Poate că el nu se afla pe harta lor în noaptea aceea.

S-a trezit într-o tabără curată și îngrijită sub arborii de pecan care se ridicau în jurul lor, înalți și de neatins. A ascultat zgomotul făcut de un pârâiaș care curgea în apropiere spre Brazos și foșnetul frunzelor proaspete de pecan în vânt. A auzit-o pe Johanna strigând „Mănâncă! Acum mănânci!", apoi clopoțelul iepei care păștea. A luat farfuria de la fată și a mâncat încet. Fumul albastru care ieșea pe micul horn al cuptorului rămânea jos, plutind. Erau bine, el și fata erau în viață. Își luau liniștiți micul dejun printre nuci, iar frunzele proaspete, ca niște punctișoare verzi, dansau cu umbrele lor o polcă lentă, peste ei și peste literele aurii care alcătuiau cuvintele *Apele tămăduitoare*.

Și-a lipit mâna de arcada dreaptă. Rana era puțin umflată, dar era bine. Putea să tragă tare o scurtă perioadă de timp, ca un om tânăr, dar îi trebuia mai mult timp să-și revină. Trebuia să-și revină. Mai aveau mult de mers.

Caii aveau nevoie de odihnă la fel de mult ca el. Trebuia so învețe asta pe Johanna. Indienii din câmpii nu prea aveau grijă

de caii lor. Îi alergau până la epuizare și, când nu mai puteau, îi mâncau. S-a aplecat să se uite la picioarele lui Fancy și ale lui Pasha, să vadă dacă nu se umflaseră, dar erau bine. Ultima oară fuseseră potcoviți la Bowie, dar nu peste mult timp le vor trebui alte potcoave. Și-a îndreptat spatele cu oarecare greutate; aproape că auzea pârâiturile făcute de vertebrele care se reașezau.

S-a așezat pe sacul de pânză groasă și s-a rezemat de roată. Mintea lui se tot întorcea la luptă și, ca să uite de ea, l-a privit pe Pasha cum păștea, a băut cafeaua neagră și și-a fumat pipa. Johanna se juca în pârâu ca un copil de șase ani. Rostogolea pietre, cânta și stropea cu apă. Ca să se simtă mai bine și să-și liniștească mintea, s-a gândit la perioada în care fusese mesager, alergător, la Maria Luisa și la fetele lui. Poate rostul vieții e să duci vești. Să supraviețuiești, ca să duci vești. Poate că avem un singur mesaj, iar acesta ne este dat când ne naștem, iar noi nu știm niciodată precis ce spune; poate că nu are deloc legătură cu noi, dar el trebuie purtat toată viața, până la capăt, și la sfârșit trebuie înmânat sigilat.

Nu se odihnise cât ar fi avut nevoie, dar se simțea destul de bine. Au pornit mai departe.

A doua zi la prânz au ajuns într-un loc căruia i se spunea feribotul Brazos. Apele verzi ale râului curgeau încet, în meandre, iar fumul de la vegetația arsă rămânea jos, plutind la înălțimea unui om. Nu era niciun feribot. Căpitanul vedea locul bun de trecere de pe malul celălalt, la vreo sută de metri mai jos, acolo unde curenții îi puteau duce. Malul arăta bine; părea să fie pământ tare. Râul era umflat, așa că lucrurile puteau să se fi

schimbat. Mormane de nisip și de mâl puteau să fie acum depuse pe pământul acela și puteau să fie copaci scufundați în apele râului care se răsucea precum caracatița din poveste, cu brațe lacome.

Trebuiau iar să traverseze singuri, așa că l-a dezlegat din nou pe Pasha; mica iapă Fancy s-a avântat în râu. S-a luptat cu puterea apei, au alunecat la vale, Johanna și-a strâns poalele rochiei, gata să sară, dar au reușit.

Pe celălalt mal, intrau pe Lampasas Road, lăsau în urmă Meridian. Asta era bine. În curând aveau să ajungă la Durand, un oraș mai mare și cu mai mulți oameni, toți cu bani în buzunare, cum spera el.

O ploaie scurtă; iar era o lume udă, în care fiecare frunză de stejar care atârnase pe timpul iernii de crengi avea câte o picătură de apă în vârf. Stejarii nu-și pierd niciodată frunzele iarna; le văzuse verzi pe crengi și pe zăpadă.

Johanna își dăduse capul mult pe spate, să se uite la coroanele de frunze și la cerul ploios. Era un fel de uimire precaută pe chipul ei. A spus ceva în kiowa, cu voce scăzută. Atât de multă apă, copaci atât de înalți, fiecare cu spiritul lui. Picături ca niște nestemate cădeau de pe brațele lor ca de păianjen.

— Copac, a spus căpitanul.

Și-a scos pălăria veche, cu boruri largi, și și-a trecut mâna prin părul la fel de fin ca pânza de păianjen și la fel de alb. Și-a pus pălăria din nou.

— Da, cobac, cobac.

— Pin. Stejar. Cedru, i-a arătat el cu mâna.

Mai întâi clasa dominantă, apoi specia.

— Da, Kep-dun Kidd.

Din mers, a arătat spre Pasha, spre nasul lui, spre bacon. Ea părea să fie oarecum familiarizată cu limba engleză. Poate că memoria ei avusese nevoie doar de un imbold.

— Gal, na-as, bekkin, a spus fata.

Apoi el s-a ridicat în picioare.

— Stă sus!

El s-a așezat.

— Stă zos! *Kontah,* stă zos.

Căpitanul Kidd era aproape sigur că acel cuvânt, *„kontah”,* înseamnă bunic, dar n-avea cum să știe dacă era un cuvânt respectuos sau unul batjocoritor.

— *Kontah, Opa,* a zis el.

— Da, da, *kontah, Opal*

Opa, cuvântul german pentru bunic. Ei, ajungem undeva. Cuvântul a pus în mișcare un fel de rotiță în mintea ei. Apoi a devenit interesată de misterele altei limbi, de alte cuvinte, de alte gramatici. S-a gândit o clipă, apoi a spus:

— Cho-henna bate balme.

A bătut din palme.

— Cho-henna lâde, a continuat și a scos un hohot de râs prefăcut, zgomotos, săltând pe capră.

Apoi a întins mâinile cu degetele răsfirate.

— Una, doo, tlei, patu, ținți, sase, șapte, oopt, noo, zețe.

— Ala, bala, portocala, a spus căpitanul și, când a văzut expresia ei nedumerită, nerăbdarea de a pricepe, a bătut-o ușor pe mână. E foarte bine.

— Foalte bine.

Nu putea să pronunțe „r”-ul nici din germană, nici din engleză, și nici asocierea de sunete „th” din limbile acestea, și

poate că nu avea să reușească să le pronunțe vreodată.

— Ploaie, a spus ea. Abă, foalte multă abă, foalte ploaie.

— Excelent, Johanna! Excelent!

„Mmm, mmm, mmm”, fredona ea în surdină, legănându-se în față și în spate, după care s-a pornit să-și desfacă ultimele bucăți de dantelă de pe poalele rochiei. Începuse să facă asta când își strânsese părul în coadă, în timpul luptei de la Brazos, și acum se hotărâse să termine.

Atât timp cât călătoreau, ea era bucuroasă și mulțumită, și lumea prezenta pentru ea un mare interes, dar căpitanul Kidd se întreba ce se va întâmpla când avea să afle că nu va mai hoinări așa pe fața pământului vreodată, când va fi închisă definitiv de rudele ei din familia Leonberger într-o casă pătrată, care nu putea fi demontată și încărcată în sanie. Avea o senzație de apăsare când se gândea la asta. Cynthia Parker murise pentru că refuzase să mai mănânce când fusese dusă înapoi la rudele ei albe. La fel și Temple Friend. Alți captivi aduși înapoi ajunseseră alcoolici, singuratici, oameni ciudați. Toți erau altfel, acești captivi aduși înapoi. Toți erau stranii, cu mintea ciudat construită, niciodată nu puteai să spui că sunt într-un fel sau în altul. Așa cum zisese Doris când erau la Spanish Fort, toți cei care fuseseră capturați de mici și aduși înapoi erau agitați, însetați de alinare spirituală, abandonați de două culturi, stele căzătoare întunecate, pierdute în cerul îndepărtat.

Și putea el s-o abandoneze la rudele ei, după ce își salvaseră viața unul altuia, după bătălia în care luptaseră împreună? Trebuia s-o facă. Erau rudele ei de sânge. Era un gând dureros, dar trăise destule neliniști în ultimul timp, așa că și-a reîndreptat gândurile spre aici și acum.

În Durand va trebui să facă o lectură, din moment ce trăsese cu aproape toți banii. Fondurile pe care le avusese înainte fuseseră distruse de Războiul dintre State și de câteva mici datorii la taxele pe proprietate, dar, mici sau nu, fuseseră datorii, iar în 1866 depozitele din bancă și banii lichizi nu mai existau. Comisia de Sprijin pentru Confederație din San Antonio îl amenințase cu închisoarea dacă nu investea în obligațiunile confederate, și așa se dusese tot. Își vânduse imprimeria, își plătise datoriile și pornise la drum. Maria murise cu un an în urmă; fusese ca și cum s-ar fi desfăcut o legătură, ca și cum frânghia care ancora balonul cu aer cald fusese tăiată, iar căpitanul se ridicase și începuse să plutească pe aripile vântului întâmplării. Acum avea aproape șaptezeci și doi de ani și cele mai valoroase lucruri pe care le deținea erau ceasul lui de aur, Pasha și vocea cu care citea.

— Cho-henna melge ghete!

A ridicat piciorul desculț, a arătat spre el, apoi a călcat cu el pe scândura căruței.

— Nu ghete, picior, a spus căpitanul.

A întins mâna în spate și a luat una dintre ghetele ei. A ridicat-o; o gheată neagră, cu șireturi, cu vârful bont și cu toc de doi centimetri. Șireturile lipseau. Le folosise la altceva.

— Ghete, a rostit el, apoi a arătat spre picior. Picior!

— Foalte bine, Cho-henna melge piciol! Cho-henna face cu muna! a zis, fluturând mâna. Kep-dun, lidică-te!

Căpitanul s-a ridicat.

— Kep-dun, stai zos! a continuat fata, iar el s-a așezat. Kep-dun bate din balme! a adăugat Johanna, iar el a bătut din palme, ostenit. Kep-dun lâde!

— Nu! a spus el.

— O, o, o, kep-dun, te log!

— Bine, a fost el de acord și a reușit să scoată niște hohote false și zgomotoase. Ha, ha, ha! Acum, ajunge pe ziua de azi.

Asta a făcut-o să râdă în hohote. Apoi a strigat:

— Kep-dun face mâncale caldă, Cho-henna tlage cu pușca (un șuierat ca de glonț), caii galop, kep-dun tlage cu pușca (iar un șuierat ca de glonț), una, doo, tlei, patu, țînți, sase, șapte, oopt, noo, zețe.

— Foarte bine, draga mea, acum să facem liniște. Eu sunt bătrân și șubred și nervii mei cedează ușor.

Încă simțea durerea aceea care îi cuprindea tot capul, iar arcada lui probabil avea nevoie de copci, dar știa că nu avea să le capete.

— Foalte bună ploaie, caii tlag cu pușca, ha, ha, ha! Caii iau micul dejun! Caii lâd! a mai spus Johanna, imitând nechezatul.

Apoi a bătut din „balme”, a râs iar și așa au mers pe Lampasas Road, printre copaci, către orășelul Durand, de pe râul Bosque, o fată care fusese captivă la indienii Kiowa și care inventa propoziții din ce în ce mai originale și mai improbabile și căpitanul, cu ochii umeziți de durere.

— Una piciol, doo piciol, una muna, doo muna, doo cai, cai mali, cai miți...

— Johanna, taci!

— Cho-henna, tați!

Când au ajuns la vreun kilometru și jumătate de Durand, prin pădurea de stejari căpitanul a văzut niște oameni călare venind spre ei. A pus palma pe mâna Johannei. Ea s-a oprit. A amuțit. Bărbații care se apropiau purtau haine zdrențuite și pălării

ponosite, dar erau bine înarmați. Își cheltuiseră toți banii pe revolvere și pe carabine scurte, cu repetiție[74], Spencer, noi-nouțe.

Soarele răsărise și lumina zilei făcea ca oamenii care se apropiau de căruța căpitanului să fie foarte vizibili. Străluceau de la picăturile de apă scurse de pe frunze, în ploaie. Căpitanul a oprit căruța. S-a uitat la ei cu o expresie netulburată, imperturbabilă. În spatele acestei expresii, se întreba dacă au aflat cumva de Tragerea cu Centime de la Brazos.

Se întreba ce voiau. De unde erau. Era anarhie în Texas în 1870 și fiecare făcea doar ce credea că era bine, după capul lui.

Unul dintre oameni, cu o barbă neagră, tunsă cu grijă, a venit în dreptul căruței ușoare, pe partea căpitanului, iar călăreții lui, cu apărătoarele lor de picior din piele groasă, s-au oprit cu un scrâșnet înfundat lângă roata din față. Bărbatul s-a uitat în jos, la ei, la tăietura pe care o avea căpitanul deasupra ochiului, la petele de sânge de pe cămașa lui și la spițele pline de noroi ale căruței. Un bătrân și o fată. Johanna se ghemuise în spatele peretelui înclinat al căruței, astfel că nu îi mai vedeai decât degetele murdare, cu care se ținea de scânduri, și fața. Călărețul avea pielea tuciurie și ochii negri, dar asta nu conta pentru Johanna, băștinașii americani nu se uită la culoarea pielii, ci la intențiile omului, la poziția corpului, la limbajul mâinilor. Așa au reușit să supraviețuiască. Johanna îl fixase ca într-o fotografie în ochii ei albaștri și bănuitori.

— *Apele tămăduitoare,* ai? a întrebat bărbatul, uitându-se la literele aurii de pe latura căruței.

— Am cumpărat-o de la proprietarul ei, care rămăsese falit, a explicat căpitanul.

își păstra un ton al vocii neutru. Trebuia să se gândească la fată.

— Și era deja găurită de gloanțe?

— Da, de fapt, chiar era, a răspuns căpitanul.

A încercat să-și îndrepte borul moale al pălăriei vechi. Avea o barbă albă de două zile și știa că arăta ca un bărbat neglijent, dar a rămas înalt și drept în haina lui de pânză de sac și cu gândul la revolverul care se afla în stânga lui, în coșul căruței, sub bucata de bacon.

— Am luat-o dotată cu tot cu găuri de glonț.

— Foarte straniu. Așa, și unde te duci? l-a întrebat bărbatul cu barba neagră.

Vocea lui era joasă și răgușită.

Căpitanul s-a gândit o clipă, apoi s-a hotărât să-i răspundă. Niște fâșii subțiri de fum se ridicau de la un foc de tabără, care, cel mai probabil, fusese făcut chiar de acești oameni, ascunși prin apropiere.

— La Durand.

— Acolo te oprești?

— Nu.

— Atunci, unde?

— La Castroville.

— Unde vine asta?

— La douăzeci și patru de kilometri vest de San Antonio.

— E ceva de mers.

Era tare ispitit să-i răspundă „Care-i treaba ta, tâlhar jegos și prost?”, dar s-a uitat în jos la fată, i-a zâmbit cu fața lui ridată și a bătut-o ușurel pe degetele nemișcate și albe cu care se tinea de scânduri.

— Fata a fost captivă la indienii Kiowa, a fost salvată de curând și eu o duc la rudele ei de acolo.

— Ce sălbatici, a spus bărbatul.

S-a uitat la copilă, la părul ei țeapăn de murdărie, la încheieturile jupuite de la mână și la rochia mânjită de noroi, cărbune și unsoare de bacon, acolo unde își șterse mâinile de ea. A clătinat din cap.

— De ce se duc să fure copii, n-am să înțeleg niciodată. N-au și ei copii?

— Sunt la fel de uimit ca tine, a zis căpitanul.

— Iar indienii știu ce e săpunul, cum știe porcul ce e ziua de duminică. Domnișoară? Uite aici!

A scotocit în buzunărașul pantalonului de doc și a scos o bucată de caramelă plină de scame. I-a întins-o și s-a aplecat în șa, zâmbind. Iute ca un șarpe, fata i-a zburat-o din mână și s-a ghemuit și mai mult în spatele scândurilor.

— Aha, a dat din cap bărbatul. Se întorc sălbăticiți. Am auzit de asta.

Ceilalți călăreți se așezaseră în jurul căruței. Stăteau liniștiți și degajați în șeile lor soldățești și nu se gândeau să scoată revolverul sau carabina. Era limpede, căpitanul și Johanna erau inofensivi.

Atunci căpitanul și-a dat seama că nu auziseră nimic de Marea Tragere cu Centime de la Carlyle Springs. Era la două zile de mers, dar putea să pună pariu că oamenii aceștia nu plecau prea des din zonă. Și în cea mai mare parte din Texas încă nu exista telegraf.

— Cu cine ții? a întrebat bărbatul cu barbă neagră, întorcându-se spre căpitan. Cu cine ai votat? a insistat, iar

atitudinea i se schimbase. Cu Davis sau cu Hamilton?

Căpitanul știa de acum că orice lectură în Durand ar fi un dezastru, dar sărăciseră de tot și mai aveau mult de mers. Singurul lucru la care se mai putea gândi era să vândă căruța și să plece mai departe călare. Însă spatele și încheieturile lui nu mai erau puternice, iar drumurile lungi făcute pe cal deveniseră tot mai dureroase.

— Mă simt profund jignit că îndrăznești să mă întrebi cu cine am votat. Ni s-a garantat secretul votului. Eu sunt veteran de la Horseshoe Bend și de la Resaca de la Palma și nu am luptat ca să se instaleze o mizerabilă dictatură sud- americană. M-am luptat pentru drepturile englezilor liberi.

Răspunsul ăsta ar fi trebuit să-i zăpăcească.

— Am înțeles, a rostit bărbatul cu barbă neagră, căzând pe gânduri. Ești englez?

— Nu, nu sunt.

— Atunci ce zici n-are sens.

— Nu contează, a ripostat căpitanul Kidd. Mă oprești în vreun soi de calitate oficială? încep să-mi pierd răbdarea.

Unul dintre călăreți, cu o pălărie foarte înaltă, a spus:

— Nicio persoană care a votat pentru Davis nu intră în districtul Erath.

— E hotărâre oficială, luată de administrația locală?

Bărbatul cu barbă neagră a zâmbit.

— Domnule, nu există nicio administrație locală. Nu e niciun serif. Oamenii lui Davis l-au mătrășit. Nu există

judecător, nu există primar, nu există niciun funcționar. Davis și armata Statelor Unite i-au izgonit. Toți fuseseră în armata confederată sau au fost funcționari publici pe vremea

Confederației, deci atâta le-a fost. Dar nu a trimis pe nimeni în locul lor. Așa că am preluat noi funcția lor. Nouă ne plătești.

Căpitanul Kidd s-a uitat în jos, la Johanna, care asculta atentă, cu ochii ei mari și albaștri larg deschiși. A bătut-o ușurel pe degete.

— Cât?

o pauză lungă.

— Ei, dă-ne o jumătate de dolar.

14

Au tras căruța în curtea unei fabrici de mături și bastoane de pe malul râului Bosque. Țărmul era mărginit de plopi argintii, ale căror frunzulițe proaspete tremurau chiar în lipsa vreunei adieri, iar din ele se scuturau picături strălucitoare de apă de ploaie. Era prima pădure de plopi pe care o vedea după mult timp. Râul Bosque nu era adânc, așa că n-au avut probleme cu traversarea.

Roata care punea în funcțiune utilajele se învârtea și arunca în aer o apă limpede, pe care o vărsa mai apoi în râu. Un bărbat a ridicat ochii de la lucru. Stătea lângă o mașină de făcut mături, în mijlocul mănunchiurilor de sorg. În apropiere era o grămadă de bețe pentru cozi. El și măturile lui ședeau într-o clădire mare, întunecoasă, deschisă în părți și acoperită cu șindrilă. Ținea ceva adăpost de soare și de ploaie. Cerul era brăzdat de nori joși, care alergau repede. Găinile se plimbau prin jur, supraveghindu-și lumea lor cu ochii galbeni și liniștiți.

Căpitanul l-a întrebat dacă el și Johanna pot să rămână acolo peste noapte.

— Există un hotel, i-a răspuns bărbatul.

— Înțeleg, a zis căpitanul Kidd. Dar deocamdată nu îmi permit să mă duc acolo.

— Există un adăpost pentru căruțe.

— Mi se pare mai sigur aici. Vezi tu, am copila asta cu mine. Pot să-ți dau cincisprezece cenți pentru o noapte.

Căpitanul s-a lăsat mai în față și l-a fixat pe bărbat cu privirea

lui de șoim bătrân.

— Nu-s chiar așa de amărât.

— Dar cât ești de amărât?

— Cincizeci de cenți. O să vrei să folosești pompa de apă, să le dai de mâncare cailor, plus resturi de-astea de lemn să faci mâncare și niște paie pe care să dormiți.

— Dumnezeule mare! a exclamat Kidd. Și cultivatorii de bumbac se roagă să primească șaptesprezece cenți.

— Io nu cumpăr bumbac.

Căpitanul s-a întors spre Johanna.

— Draga mea. Cinci monede din alea.

Ea a căutat în cutia cu cartușe, a scos unul, l-a desfăcut și a vărsat banii din el.

Căpitanul Kidd s-a spălat cât a putut de bine și și-a tamponat tăietura de deasupra ochiului cu o cârpă udă. A pudrat-o iar cu pulbere de sulf. Apoi a încercat să-i arate Johannei pe limbile ceasului când se va întoarce. Ea s-a uitat cu atenție la cadran, a pus degetul pe geam, mai întâi pe acul care indică ora, apoi pe minutar, și ochii ei au urmărit secundarul care sărea ca o insectă.

— Timp, a spus el. Ora două.

— Timp, *kontah*.

— Când limba mică e la trei, mă întorc.

Apoi i l-a pus în palmă. Era aproape convins că pricepuse.

A mai aruncat câteva monede în buzunarul vechii haine de pânză și a plecat în oraș. Marginile buzunarelor erau negre de murdărie. În curând avea să fie nevoit s-o arunce și să-și ia alta. Când avea să fie bogat. Durand avea o stradă principală și trotuare din scânduri. Altfel, orașul se împrăștia prin păduri și

printre mici coline. Mâțișorii de plop se desfăcuseră și puful moale plutea pe stradă și se aduna prin toate colțurile.

Mai întâi, căpitanul a făcut aranjamentele pentru lectură la noua hală comercială. Era foarte lungă și îngustă, cu vitrine din sticlă pline de cuțite, bibelouri de porțelan, argintărie și batiste. Pe pereți se aflau rafturi cu cămăși și bretele de pantaloni. Mai încolo erau pantofi și cizme gata confecționate, haine de lucru și stofe. Obiectele de lenjerie bărbătească și feminină erau, fără îndoială, ascunse sub galantare. Bărbatul i-a acceptat dolarul plătit în monede mici.

Și-a pus afișele, urmat pe toate străzile pline de praf din Durand de țânci cu pachești și pălării de paie, unii dintre ei încălțați. Căpitanul le-a spus să-l lase în pace, că altfel le răsucește nasul. L-a întrebat pe cel mai înalt dintre ei dacă poate să citească ce scrie pe afiș.

— Aș putea, dacă aș vrea, a replicat imediat băiatul. Dar nu mă interesează.

— Un ins independent în gândire, a constatat căpitanul. Scrie acolo că în seara asta o să tai o femeie în două. O femeie grasă.

Ei au rămas pe loc, suspicioși, iar el a mers mai departe.

Și-a pus afișele la grajduri, la școală, la „Nutreț și provizii pentru om și orătănii", la depozitul de lână, în curtea poștei, plină de bușteni de cedru, la rotărie și la pielărie. I-a oferit un afiș unui bărbat îmbrăcat cu un veston negru și vestă și încălțat cu o pereche de pantofi negri, modești, cu un rând de nasturi pe o parte. Bărbatul avea un baston cu mâner de aur. S-a uitat în jos, la cizmele de călărie ale căpitanului. Erau bine făcute și arătoase.

— Foarte bine, a spus bărbatul și și-a ridicat pălăria, citind

apoi afișul. Vești. Avem atât de puține. Veniți de la Dallas?

— Da.

— Și care e situația acolo cu oamenii numiți de Davis?

Căpitanul a simțit pericolul, dar nu avea altceva de făcut decât să îl înfrunte.

— Nu am idee, a răspuns el. Eu doar mi-am cumpărat ziarele, cele mai recente care au venit din est.

— Deci veți citi din *Daily State Journal?*

— Nu! Acolo e doar propagandă.

— Domnule!

— Acolo sunt doar opinii. Refuz să fiu propagandist fără plată pentru puterile din Austin.

Căpitanul nu era capabil să dea înapoi, nu era făcut pentru așa ceva, niciodată nu fusese, iar acum era prea bătrân să se schimbe.

— Deci, înțelegeți: eu citesc despre evenimente. Evenimente care s-au întâmplat în locuri îndepărtate, așa că au, într-adevăr, ceva de poveste, iar dacă nu vă interesează genul acesta, atunci stați acasă.

A rămas neclintit în fața bărbatului, dominându-l de la înălțimea lui, demn în haina lui ponosită și cu pălăria jerpelită de călătorie.

— Eu sunt doctorul Beavis, Anthony Beavis, și nu consider că în *Daily State Journal* sunt scrise basme. De fapt, ziarul are o contribuție de valoare la disputele actuale.

— Nu am spus că e plin de basme, doctore, a zis căpitanul Kidd și și-a ridicat pălăria. Măcar de ar fi fost! Vă doresc o zi bună, domnule!

La fabrica de mături și cozi de unelte, Johanna își ocupase timpul cu treburi gospodărești. Bărbatul care făcea mături se uita cu ochii mijiți la păturile atârnate pe frânghie, la hățurile puse pe pereții căruței și la fasolea neagră cu bacon care fierbea pe micul cuptor. A privit foarte bănuitor la literele aurii care alcătuiau cuvintele *Apele tămăduitoare* și la urmele de gloanțe. I-a relatat căpitanului că fata dusese caii să pască pe malul râului Bosque.

— E ceva în neregulă cu fata aia, a apreciat el.

— Ce anume? l-a întrebat căpitanul Kidd.

Se așezase pe coada căruței, cu teancul de ziare lângă el și cu un creion de tâmplărie. A ales câteva articole dintre cele pe care le citise la Dallas. Ceva mai plăcut. Colile de la *Associated Press,* cu știrile despre inundațiile de pe râul Susquehanna și despre obligațiunile de căi ferate vândute în Illinois pentru finanțarea gărilor Illinois și Burlington. Cu siguranță, nimeni n-ar avea ceva împotriva căilor ferate în sine. Avea *London Times, New-York Evening Post*[75]*, Philadelphia Inquirer, Milwaukee Daily News*[76] („flecăreala norvegiană despre brânză", cum îi spunea căpitanul Kidd) și *Harper's Weekly*[77]. Avea *Blackwood's*[78] și, evident, *Household Words*[79]*,* învechit, dar bun oricând și oriunde. Niciunul nu pomenea despre Hamilton, Davis ori sufragiul negrilor din Texas, despre ocupația militară sau despre „asigurarea de pace"[80].

Căpitanul Kidd spera să plece de la Durand cu finanțele reîmprospătate și cu pielea neciuruită. Trebuia s-o facă. Johanna nu avea pe nimeni în afară de el. Nimic care să o protejeze de această lume a albilor, plină de certuri, pe care ea nu avea s-o înțeleagă niciodată. Căpitanul a ridicat privirea și s-a uitat cu

invidie la găini - așa de tâmpite, așa de proaste, așa de neștiutoare.

— Păi, în primul rând, nu vorbește engleza.

Bărbatul avea o coadă de mătură băgată în mașinărie și o învârtea pe măsură ce lega de ea mănunchiurile de sorg. Prostul ăla stătea acolo cât era ziua de lungă și probabil se credea expert în limba engleză, doar pentru că se revărsa prin gura lui precum apa din creierul lui subdezvoltat, fără să fie nevoit să facă vreun efort.

— Așadar?

— Dar arată a englezoaică.

— Nu mai spune!

Căpitanul înconjura cu linii groase diverse articole din *Inquirer*. Trebuia să fie atent. Philadelphia însemna quakeri[81], iar quakerii însemnau „asigurarea de pace", care omora oamenii din nordul Texasului și chiar de aici, departe, în sudul lui Red River. A ales un articol simpatic și plăcut, despre cum se patinează la Lemon Hill, un loc aflat, din câte se părea, undeva la marginea Philadelphiei. „Poftim, citește și crede ce citești, se aprind focuri pe gheață și doamnele patinează pe ea, cu crinolinele legănându-se. Nu e nicio primejdie și viața e tihnită, gheața este solidă și le ține la suprafață, deasupra adâncurilor sinistre și fatale."

— Păi, și atunci, ce e?

Fața bărbatului era mare și turtită, precum un castron de supă. Găinile ciuguleau la picioarele lui.

— Aici, Penelope, aici, Amelia, le spunea el orătăniilor, pe un ton îmbietor.

Ținea mâna jos și găinile ciuguleau din palma lui semințe de

sorg. Căpitanul Kidd a ridicat privirea, iritat. Încerca să aibă grijă de o fată pe jumătate sălbăticită, s-o apere de ticăloșii care ar răpi-o cu cele mai scandaloase gânduri și, în același timp, să facă destui bani în singurul mod pe care îl cunoștea, ca ei doi să se poată hrăni și călători și, în plus, să scape de violentele ciocniri politice din Texas. o sarcină dificilă, într-adevăr.

— Ce-ar fi să taci naibii din gură și să-ți vezi de măturile tale? s-a enervat Kidd. Eu nu te-am întrebat cum o chema de domnișoară pe maică-ta, nu?

— Uite ce e! a sărit bărbatul.

— Scutește-mă! a încheiat căpitanul.

A deschis *Blackwood's.* Pentru o clipă, și-a strâns pleoapele și și-a impus să fie calm. Atunci, din spatele gardului de bârne care înconjura fabrica de mături, a auzit țipete și urlete. A închis din nou ochii. „Acum ce mai e, acum ce mai e?!" Era șuvoiul caracteristic de cuvinte tonale în limba kiowa, rostite de Johanna pe ton ridicat, și o femeie care se răstea în engleză. Se auzea dinspre râul Bosque. A aruncat creionul de tâmplărie și a înșfăcat o pătură, întrucât cam bănuia ce s-a întâmplat.

Johanna era în apa mică a râului, printre trestii, îmbrăcată doar cu cămașa ponosită și cu pantalonașii largi pe care i le dăduse o femeie din Wichita Falls. o femeie cu o găleată în mână alerga după ea. Fugeau peste pietre, prin apa mică, împrăștiind apă. Johanna s-a aruncat într-un loc mai adânc, de la marginea unei mici cascade, țipând la femeie. Părul ud îi atârna peste față în șuvițe întunecate și i se vedeau dinții albi de jos în timp ce striga. Invoca magia neagră a spiritului ei protector, să coboare asupra femeii, iar dacă ar fi avut în mână cuțitul de bucătărie, l-ar fi înfipt în gâtlejul acestei femei cumsecade din Durand.

— Nu se poate așa ceva! țipa femeia.

Stătea în genunchi în apele râului și poalele rochiei se umflaseră de aerul prins sub ele. Era tânără, îmbrăcată cuviincios și indignată.

— Nu se poate să te scalzi aici dezbrăcată!

Și-a smuls boneta din cap și s-a lovit cu ea peste coapse, scoasă din fire. Marii stejari scoteau suspine exasperate, iar dinspre oraș se auzea muzică corală - era miercuri, coriștii făceau repetiție.

— Doamnă, a început căpitanul, care îi văzuse verigheta. Te rog. Nu face decât să se spele.

— În public! a urlat tânăra. Fără haine!

— Nu chiar, a zis căpitanul Kidd, în timp ce a intrat în apa mică a râului Bosque, încălțat cu cizmele, și a aruncat pătura peste umerii fetei. Liniștește-te! a rugat-o pe femeie. Nu-si dă seama ce face.

Pe celălalt mal al râului era rotăria, unde trăgeau căruțele cu marfă, și câțiva căruțași veniseră să se uite, rezemați de lăzi. Umbrele frunzelor le jucau pe fețe ca niște râsete.

— A fost captivă. Captivă la indieni.

— Nu putem tolera asta, a spus tânăra, care ținea toarta din funie a găleții cu ambele mâini. Poate să fie și hotentotă[82]. Poate să fie și Lola Montez[83]. Face paradă în râu și-și arată nurii ca o târfă din Dallas.

Căpitanul Kidd a scos-o pe Johanna din apă.

— O duc înapoi la rudele ei, în urma unui contract încheiat cu agentul pentru indieni, Samuel Hammond, de la Fort Sili. Misiune oficială guvernamentală, de la Departamentul de Război.

Johanna plângea și se sprijinea de el, cu picioarele până la

gleznă în apa verde a râului Bosque.

— A fost smulsă cu cruzime din brațele mamei sale la vârsta de șase ani, mama sa a fost împușcată în cap în fața ei, ea a fost înfometată și bătută, și-a uitat până și propria limbă și purtarea cuviincioasă a oamenilor civilizați. Suferințele prin care a trecut sunt mai presus de cuvinte.

Femeia s-a oprit, apoi a tăcut. În cele din urmă, a spus:

— Se poate. Dar trebuie corijată. Trebuie să i se impună cu multă severitate asta. Decența în timpul îmbăierii.

Johanna și-a acoperit ochii cu mâinile. Nu putea să se gândească decât la mama ei din tribul Kiowa, Trei Pete, la râsul ei și la cum se băgau una pe alta cu capul la fund în apele limpezi ale Cache Creek din Wichita Mountains, cum țipau și cum se aruncau în pârâu, pe spate, și cum, departe, pe coasta muntelui, câțiva tineri se veseleau bătând în tobe. Se bălăceau și se stropeau în apele limpezi patru-cinci fete, cu mărgele roșii în păr. Plângea pentru ele și pentru munții aceia, un plâns ciudat, de adult, cu palmele desfăcute și capul plecat. Pentru toate pierderile ei îngrozitoare, care îi năvăliseră în minte, ca un șuvoi puternic.

— Ei, îmi pare rău să aud asta, a zis tânăra.

Vocea i se mai îmblânzise. Apoi, după un moment, s-a aplecat spre Johanna și i-a spus:

— Draga mea, îmi pare foarte rău.

— Las-o în pace! i-a retezat-o căpitanul, pe un ton tăios, apoi și-a ridicat pălăria spre ea și a luat-o de mână pe Johanna. Iar dacă vrei să te consideri un bun creștin, vei căuta încălțări și haine pentru fata asta, ca să aibă pe drum.

S-au întors la căruță, cizmele căpitanului fiind pline cu apă,

fleșcăind, iar Johanna, un ghemotoc ud făcut dintr-o pătură aspră și rufe ținute în mâini, desculță, îndurerată, furioasă și disperată.

La ora opt era întuneric în Durand, iar căpitanul s-a asigurat că fata s-a culcușit în căruță, în cămașă de noapte și cu felinarul aprins. Îngâna un cântec lent și liniștitor și stătea înfășurată în *jorongo,* pătura de care se atașase foarte mult, și se apucase să coasă marginea destrămată a păturii groase de lână cenușie. Cămașa lui pătată de sânge o pusese la înmuiat în apă sărată. Căpitanul s-a dus într-o boxă, și-a scos cizmele și pintenii, și-a pus hainele de citit, ghetele cu șireturi și s-a bărbierit.

— Bekkin, a ridicat ea capul spre el, când a ieșit. *Haina* bekkin.

— Ce isteață ești! a exclamat el. O să aduc, într-adevăr niște bacon, i-a promis și și-a pus tașca sub braț. Îi voi uimi pe cetățeni cu lecturile mele informative referitoare la hotentoți, Lola Montez și căile ferate din Illinois. Vor vărsa argint și aur la picioarele mele, așa că vom avea nu doar *bekkin,* ci și ouă. Ce zici de asta? Mâine la prima oră vom merge pe la hanurile din zonă.

Și-a aplecat capul și s-a uitat la ea cu îngrijorare și cu o anumită tandrețe. I se părea că mica lui războinică începea să plângă foarte ușor, câteodată, și la scurt timp după aceea deborda de energie și de râs. Așa e cu copiii. Să dea Dumnezeu să rămână așa! Și-a aranjat cravata și și-a potrivit manșetele. Fata a dat din cap, cosând în continuare, și a ridicat din sprâncenele de un blond-gri, ca o fărâmă dintr-un zâmbet. Pistruii păreau mai închiși la culoare în lumina felinarului.

Ar fi vrut să o sărute pe obraz, dar nu știa dacă indienii Kiowa se sărută așa și, în caz că o fac, dacă bunicii își sărută nepoatele. Nu poți niciodată să știi. Culturile sunt ca niște terenuri minate.

A bătut cu palma în aer, cu o mișcare lentă.
— Stai aici! Rămâi aici!

15

Hala se umpluse devreme. Un soldat din armata Statelor Unite stătea în picioare la ușă și îi cerea fiecărui bărbat să-și desfacă haina, ca să arate că nu deținea armă. Unii aveau. Erau ilegale, dar sergentul nu spunea nimic, doar le arăta cu mâna o bancă. Atunci când hala s-a umplut, pe bancă erau șapte-opt revolvere și un mic pistol cu două gloanțe ascuns într-un Sneaky Pete[84].

Bărbații și cele câteva femei stăteau pe scaunele din lemn cu spătar tare sau rezemați de tejghele, fiindu-le interzis să se sprijine de vitrinele de sticlă de către J.D. Allan, proprietarul. Căpitanului nu-i plăcea deloc să studieze chipurile oamenilor din mulțime, dar le vedea fără să vrea cu coada ochiului. Și-a așternut ziarele și hârtiile de la Associated Press. A văzut cum erau oamenii așezați, separați în grupuri, și cum se uitau unii la alții cu niște ochi care scăpărau ca niște focuri de avertizare. Stăteau pe scaune sau rezemați și fumau, cu capetele descoperite, printre obiectele acelea artizanale, trimise din locuri îndepărtate. Erau cizme, pantofi, bretele și vopsea de păr, nasturi și farfurii de ceramică din Anglia. Felinarele cu gaz, cu umbrele lor verzi, atârnau clătinându-se în lanțuri deasupra capetelor, iar din depărtare au ajuns până la ei bubuiturile amenințătoare ale unui tunet. Furtuna venea de dincolo de meridianul 100.

A început, ca de fiecare dată, cu mulțumirile adresate proprietarului stabilimentului din oraș și cu un scurt

comentariu asupra stării drumurilor. Oamenilor le plăcea întotdeauna să audă care era starea drumurilor de la călători. Căpitanul a spus că drumurile care merg de-a lungul lui Red River sunt toate bune, că nu știe nimic despre starea lui Little Wichita, traversase râul cu mai bine de o săptămână în urmă, dar acum poate că drumul era iar inundat. Feribotul de pe Brazos nu funcționa; era posibil să-l fi luat apa, dar locurile de trecere de pe ambele țărmuri erau bune. Drumul de la Brazos până aici se găsea în stare bună. S-a oprit și și-a netezit ziarele cu mâna lui cu vene pronunțate, așteptând să vadă dacă va aduce vorba cineva despre vreun conflict cu arme de foc, dar nu asta era în mintea multora dintre ascultători.

Un bărbat cu capul descoperit s-a săltat în picioare și a strigat din rărunchi:

— Când o să iasă Davis, o să facă drum de piatră până acasă la toți nenorociții care sunt în cârdășie cu el!

Căpitanul a ridicat capul.

— Liniște!!

Avea o voce foarte puternică pentru un om de vârsta lui și, la înălțimea lui de un metru și optzeci de centimetri, era foarte impunător, cu hainele lui negre, cu ochii negri, furioși, și cu părul strălucitor ca luna argintie. Ramele aurii ale ochelarilor de citit au sclipit când s-a uitat în jur, la oamenii din sală. Adulmeca necazuri în încăperea lungă și îngustă.

— Domnule, oamenii care s-au adunat aici nu au plătit bani buni ca să vină să te audă pe tine cum te plângi! Am bănuiala că te-au mai auzit.

Râsete.

Căpitanul Kidd și-a dres glasul, și-a împins ochelarii pe nas și

a scos *Inquirer,* să le citească despre Lemon Hill[85]. A dat paginile ziarului *Tribune,* cu noutățile despre calea ferată, citind neabătut, precum o mașină de făcut mături, și captivându-i pe toți din fața lui, cu excepția unuia, care a strigat dintr-odată:

— De ce nu citești din *Houston Tri-Weekly Union[86],* domnule? s-a interesat acesta.

— Pentru că e ziarul nenorocitului de Davis și toți de acolo sunt niște hoți nenorociți! a țipat altul, care se ridicase în picioare.

— Sunt republicani! Sunt loiali Uniunii, loiali unui om!

— Și ce dacă? a intervenit încă unul. Au fost îndoctrinați de agitatori profesioniști!

— Domnilor! a tunat căpitanul Kidd.

A urmat o tăcere reticentă, iar cei trei bărbați s-au așezat încet, uitându-se urât unul la celălalt.

Nu avea prea mult timp. A citit repede, dând în grabă paginile, le-a citit despre locuri îndepărtate și despre ținuturi înghețate, despre revoluția din Chile, încercând să le aducă magia depărtărilor, care nu era doar fascinantă, ci și adevărată. Le-a citit despre rebeliunile din Punjab legate de efectuarea unui recensământ și de problema intimității femeilor; toate imaginile unei lumi abia știute, care se ridica împotriva străvechilor ostilități tribale prin căi ferate și modernitate.

— Bulbi de lalea, a citit el repede, ani de zile păziți cu mare grijă în Turcia, confiscați din sacii unor diplomați, acum întrecuți în valoare de capra de Angora, din regiunea Ankara, unde stăpânește un pașă - capre de Angora furate la bordul vaporului *Highland Star*...

— Davis o să închidă *Dallas Courier* cu legea tipăriturilor[87]! a

țipat un bărbat mărunt și blond. Două sute de mii de dolari din bani de taxe le dă ziarelor radicale!

Doi bărbați s-au ridicat în picioare și au venit față în față, strigând despre trădătorul Hamilton și despre coruptul Davis, alții au încercat să-i despartă, dar ei erau hotărâți să se bată între ei și cu cei care încercau să-i despartă -fiecare cu bărbia ținută în afară și aplecat pe spate, ca să se ferească de lovituri -, fiind prinși într-o luptă înflăcărată. Femeile și-au apucat cu mâinile poalele rochiilor și au fugit în stradă, iar unele dintre ele au luat de pe bancă pistoalele soților, taților sau fraților lor și le-au scos afară. Sergentul de la armata Statelor Unite a ascultat o clipă zbieretele despre stăpânirea militară, corupția din Austin și legea tipăriturilor și a rămas la locul lui.

Până la urmă, s-a ajuns la pumni și la scaune, și ploaia a început să cadă vesel când una dintre vitrine s-a spart.

Cutia cu monede se răsturnase și oamenii călcau peste bani. Felinarele cu gaz, care atârnau din tavan, se legănau în toate părțile, pentru că oamenii aruncau cu scaunele și făceau să se zguduie pereții. Un bărbat scund și-a scos centura și a început să lovească în stânga și în dreapta cu catarama ei. În final, cei doi mari combatanți, unul, proprietarul hotelului, celălalt, învățătorul, un tânăr cu păr țepos, prost tuns, și cu obrajii palizi, inflamați de acnee, dar îndârjit ca luptător, s-au lovit și s-au împleticit unul în celălalt, ieșind astfel în stradă.

Iar ceilalți i-au urmat.

Căpitanul Kidd a rămas câteva momente la pupitru. Și-a sprijinit bărbia în pumn și a contemplat stricăciunile. Apoi și-a împăturit ziarele, le-a pus în tașcă și a răsuflat prelung. Era mult

mai bine pe Red River, a decis el, unde nu trebuie să te descurci decât cu indienii comanși și Kiowa, câteodată și cu armata Statelor Unite.

Și, desigur, tot acolo, în nordul Texasului, se afla și doamna Gannet.

A mers printre scaunele răsturnate și a văzut toate monedele de argint aruncate pe jos, sclipind ca niște ochi. Era umilitor, dar trebuia să se târască pe coate și genunchi și să le adune pe toate. N-ar fi făcut-o, dacă n-ar fi fost Johanna. Ar fi spus „Luați-le voi, lătrăi nenorociți!" și ar fi plecat.

Sergentul de la ușă dispăruse. Picături mari de ploaie cădeau pe strada prăfuită. Bărbații erau acolo, țipau și acum unii la alții, printre intervențiile intermitente ale celor care încercau să-i potolească: „Ascultați, stați, ascultați..." Căpitanul a îngenuncheat și a început să strângă monedele.

— Domnule, n-ar trebui să faci asta.

Era bărbatul cu barba scurtă și neagră, acela care îl oprise pe drum.

— Nu, n-ar trebui, a spus căpitanul. Dar uite că o fac.

Bărbatul a tras un scaun rămas întreg și i l-a arătat cu un gest al mâinii. Căpitanul s-a așezat bucuros, simțind durere la articulația șoldului, iar bărbatul a început să adune monedele în locul lui.

— Mă numesc John Calley, s-a prezentat el, în vreme ce răsturna monedele în cutie din mâna lui mare și bătătorită.

N-ar fi trebuit să-ți luăm bani azi-dimineață, pe drum. Îmi pare rău că am făcut-o.

Căpitanul a dat din cap și și-a lipit degetele de ochi.

— Te aflai într-o companie proastă.

— Erau verii și fratele meu.

— Chiar și așa.

— În fine, da.

Căpitanul Kidd s-a gândit la vârsta pe care păreau s-o aibă tovarășii bărbatului, verii și fratele lui, și a spus:

— Au fost în război.

— Și eu am fost.

— Aha, a făcut Kidd. Erai tânăr.

— Nu, domnule, aveam șaptesprezece ani.

— Asta înseamnă că erai tânăr.

Căpitanul uitase că el însuși împlinise șaisprezece ani în timpul bătăliei de la Horseshoe Bend, trăgând cu carabina Kentucky, cu țeavă lungă, în indienii Red Sticks. Se uita cum cădeau monedele în cutie, una după alta.

— Ar trebui să te îndepărtezi de rudele tale nestatornice și să nu mai iei parte la activitățile lor ilegale.

Nimeni nu putea spune ce era ilegal în zilele acelea. John Calley s-a apropiat de rafturile cu bretele și nasturi înfipți în cartonașe. Acum era îmbrăcat cu pantaloni negri, călețați, și cu o cămașă albă ca zăpada, elegantă, cu guler înalt și cravată. Hainele erau destul de vechi, dar curate. Barba neagră era mai scurtă și tunsă frumos. Era încălțat cu cizme bune, a observat căpitanul, cu o pereche de pinteni cu rotițe. Calley s-a uitat atent pe raft.

— Măi, să fiu al naibii, e una și aici! a exclamat, apoi, cu degetele lui groase, a luat cu delicatețe moneda de zece cenți. Normal că așa ar trebui să fac. Dar lucrurile se schimbă de la o săptămână la alta, a explicat, turnând banii din pumn în cutie. Situația legală e foarte instabilă. Titlurile de proprietate, toate.

Căpitanul și-a dat seama că John Calley venise îmbrăcat cu hainele lui cele mai bune ca să-i arate că nu era, de fapt, un tâlhar mizerabil și prost, ci un om bine-crescut. Un om serios. Că voia să aibă respectul căpitanului.

Căpitanul și-a șters încet ochelarii cu batista.

— Nu te gândești să înveți ca să te faci judecător, nu?

— O, Doamne, nu! a zis John Calley, rămânând cu cutia de tablă în mână. Caut o slujbă cinstită.

— Asta e deja o îmbunătățire față de prima oară când team văzut.

— Cu siguranță, a admis, iar pometii i s-au îmbujorat puțin. Și dacă cineva ar vrea să învețe legile, care e baza? Undeva trebuie să fie o piatră de temelie.

— Autoritățile au spus că legea trebuie să se aplice la fel și regelui, și țăranului, că trebuie să fie scrisă și pusă în piața publică, s-o vadă toată lumea, să fie scrisă simplu, pe limba omului de rând, fiindcă au deja destule probleme.

Tânărul a ridicat capul spre căpitan cu o expresie ciudată pe față. Un fel de nostalgie, un fel de speranță.

— Cine a spus asta?

— Hammurabi[88].

Căpitanul Kidd știa că cel mai bun lucru era să plece imediat, noaptea, așa cum făcuseră și data trecută. Aceeași situație ca la Dallas. Își adunase banii din lectură, dar niciunul dintre stabilimentele din Durand nu era deschis, iar dacă s-ar fi dus să bată la ușa lui J.D. Allan, proprietar, și să-l roage să-i vândă gloanțe de .38, s-ar fi aflat, apoi toată lumea ar fi presupus că avea de gând să omoare pe cineva din partidul advers, oricare ar

fi el. Îi mai rămăseseră opt gloanțe pentru revolver, cartușe cu alice, câteva kilograme de praf de pușcă, o rezervă de monede. Trebuia să se mulțumească cu asta.

De pe malul râului Bosque, la lumina slabă a felinarului, ia luat pe Fancy și pe Pasha. Ploaia se mai potolise, dar tot se scurgea de pe borurile pălăriei, iar calota de mătase era grea de apă și îi stătea pe cap ca o pleașcă udă. A mers cu greu prin iarba udă, strigând caii, cu voce scăzută. Micuța Fancy părea că se distra cu clopoțelul ei, ridicând capul ca să zornăie. Caii erau odihniți și sătui de la iarba proaspătă de primăvară. I-a dus înăuntru. În fabrică, și-a pus hainele vechi de drum la lumina felinarului. Se întreba câte lumânări vor mai fi având. Tăcerea și umbrele dantelate pe care le desena lumânarea prin zăbrelele felinarului de tablă erau liniștitoare. A mâncat repede niște fasole neagră cu bacon.

A strigat încet:

— Johanna, Johanna!

— Kep-dun!

Fata a sărit din căruță, aruncând păturile de pe ea într-o manieră dramatică. Era în cămașă de noapte, avea fân în păr și un mototol încurcat de țesături și pânze în mâini.

— Uite aiți, voi toți! a spus ea.

Căpitanul s-a întors spre ea zâmbind. Încă nu făcea diferența între persoana a doua plural și singular, dar fiecare zi aducea o îmbunătățire.

— Ssst, a făcut el. Ce e?

— La mine lochii, la mine pătuli, la mine lufe, la mine țio- lapi! Kep-dun, uite! a strigat fata și i-a arătat mândră o bucată de săpun.

— Ssst, da, minunat. Cine ți le-a dat?

Ea a așezat toate hainele purtate într-un teanc frumos, pe coada căruței, și le-a privit încântată.

— Doamna lea de la apă.

— Bun, bun, acum îmbracă-te, trebuie să plecăm.

Deci tânăra care voia s-o scoată cu forța pe Johanna din Bosque fusese străfulgerată de conștiința creștinească și adunase haine pentru fată: o rochie galbenă cu pătrate vișinii, o jachetă verde-închis, rufărie, ciorapi și săpun. A trecut printre degete cusăturile și tivurile hainelor, s-a uitat la toți nasturii: cusuți bine, strâns. Hainele erau greu de procurat, iar acestea erau de cea mai bună calitate. Bun. o conștiință deșteptată e ceva minunat. Fata avea acum trei rochii și rufărie din belșug. Nu va trebui să-și întâlnească rudele murdară și prost îmbrăcată. Gândul acesta i-a dat un mic junghi ascuțit în inimă.

Furtuna trecuse. Acum cerul se limpezea. A pus piedicile cailor în buzunarul hainei vechi și, în curtea fabricii de mături, a dat-o pe Fancy cu spatele, ca să intre între oiști, și a înhămat-o. Literele aurii luceau în lumina lunii.

Johanna s-a strecurat până în șopron și a ieșit de acolo cu ceva înfășurat într-un sac, dar căpitanul era prea grăbit ca să se mai întrebe ce era, așa că a stins lumânarea din felinar, s-a urcat pe capră și a întors micuța iapă deresă și căruța ușoară, cu cea de-a cincea roată scârțâitoare. Au ieșit repede din certărețul, bătăușul și arțăgosul oraș Durand, în întunericul nopții texane de primăvară timpurie, în timp ce caprimulgii zburau deasupra lor și își cântau cântecul surd și gutural. Zburau jos, precum bufnițele, și purtau lumina stelelor pe spatele lor. Pe drumul alb, luminat de lună, au mers neabătut cu unsprezece kilometri la

oră, bang, bang, bang, Pasha tropăind în spate, la ora unsprezece seara, când toți oamenii cumsecade sunt în pat. Căpitanul nu știa prea bine ce avea să urmeze, ce oraș, ce district, ce alte necazuri.

Johanna s-a cățărat peste spătar, a luat pachetul înfășurat în pânză de sac și a revenit pe capră, lângă căpitan. S-a așezat lângă el și a desfăcut pachetul.

— Micul dezun! a strigat ea.

— Vai, nu, Johanna, nu!

Două carcase de pui, cu pene însângerate și fără capete, stăteau în poala ei. Erau Penelope și Amelia. Moarte. Mai moarte decât John Wilkes Booth[89]. Ea le privea zâmbind. Le sucise gâtul, le scosese mațele și din scobitura uneia dintre ele a extras o bobiță tremurătoare, un ou încă nedepus, pe care îl salvase din măruntaie.

— E bun! a spus ea și l-a bătut pe căpitan ușurel pe braț cu mâna lipicioasă. Micul dezun.

Căpitanul a mânat căruța câteva clipe cu ochii închiși.

Era prea târziu să se întoarcă și să-i plătească nesuferitului bărbat de la fabrică. Prea târziu să ceară scuze, prea târziu să-i lase bani pentru a-l răsplăti pe individul arțăgos. Căpitanul era văzut acum în Durand, probabil, nu doar ca omul lui Davis, ci și ca un găinar ordinar. Nu-si dădea seama ce era mai rău. Si-a dus mâna la frunte. O pierdere cutremurătoare a poziției lui în lume. În lumea lui. Pierderea reputației și a respectului concetățenilor tăi este, în orice societate, din Islanda până în Malaysia, o teribilă lovitură dată spiritului. E mai rău decât să n-ai un sfanț și mai tăios decât spada inamicului.

— Într-adevăr! a rostit căpitanul cu o voce neutră, în care a

reușit să introducă și un ton încântat. Ce fată isteață! Acum avem micul dejun.

Noaptea era rece, și el simțea asta în oase și în dârele reci de pe obraz. Și-a dat seama că sunt lacrimi pentru necazurile care o așteptau pe fată. Pentru toți acei ani de acoperișuri și ziduri și de reguli stranii care stipulează că nu ai voie să furi găini. Era întru totul obosit. Era întru totul sfârșit. Ea era ocupată să înfășoare puii și să cânte. Nu avea nici cea mai vagă noțiune legată de animale ca proprietate privată, cu excepția cailor. Caii îi aparțineau unei singure persoane, toate celelalte reprezentau mâncare pentru cine dorea să se servească. N-ar avea nicio ezitare să împuște un vițel sau un copil. Cu ochii minții, a văzut-o mergând victorioasă prin curtea familiei Leonberger, târând după ea un mânz decapitat, adus ca omagiu rudelor ei înstrăinate.

Ea a ridicat capul și l-a văzut ștergându-și lacrimile de pe obraz.

— O, kep-dun, a zis ea, cu voce scăzută.

S-a întins și i-a șters lacrimile cu degetele ei aspre și bătătorite. Erau lipicioase de la sânge și aveau fulgi lipiți de ele. Unul a plutit în lumina lunii ca un mic înger care cădea pe haina lui.

— Lasă-mă, Johanna!

— Foame, a spus ea pe un ton hotărât. *Kontah* e foame.

Bunicului îi era foame, asta era problema, îi era foame, iar ea trebuia să îl liniștească cu un pui gătit cu oul în el.

— Bătrânii plâng ușor, draga mea. E unul dintre neajunsurile vârstei.

— Foame la toți, a spus, bătând cu palma în carcasele puilor, până ce s-a auzit un sunet înfundat, de pene moi. E bine Cho-

henna?

— Da, a răspuns el. E bine.

16

Au mers mai departe pe drum, care acum era Lampasas Road, lăsând în urmă orașul Durand, și soarele a răsărit roșu ca focul pe cerul limpezit. Ținutul era înalt și plat, doar arareori se schimba ceva în peisaj. Erau expuși. Singurii în mișcare în toată acea lume orizontală. Au ajuns la Cranfills Gap și au înnoptat pe malul râului Leon, într-o tabără care părea că era frecventată de convoaie de căruțe de marfă. Spera să mai vină cineva, ca să afle vești despre Britt, dar nu a mai sosit nimeni, erau acolo doar șleaurile înguste făcute de roțile căruțelor, locurile bătătorite unde aruncase cineva o găleată cu apă murdară și resturile unui foc. Au dus caii mai departe, ca să găsească iarbă proaspătă, deși caii de la căruțele de marfă devoraseră aproape tot.

Acolo și-a mâncat puiul fript și a dormit neîntors. A visat un bărbat înarmat din umbră, care avea o duhoare nesuferită, după care acela s-a ridicat din râul Leon, creatură amfibie, nu în întregime umană. Căpitanul s-a săltat în fund, a luat haina în care era înfășurat revolverul, dar apoi a așteptat. Așa i se întâmpla întotdeauna după vreun conflict. Mai întâi la Brazos, apoi la Durand. Visele îl chinuiau acum. Le știa de mult. Maria Luisa se obișnuise să se dea jos din pat și să stea la câțiva metri de el, spunând, iar și iar: „Jeff. Jeff. *Querido.* Jeff.” Iar el se trezea dintr-un vis teribil de real, în care se lupta pentru viața lui, uneori la Resaca, uneori la Tallapoosa, uneori pe străzi desfundate care păreau să fie într-un oraș bombardat, în care se bătea corp la corp, așa cum se întâmplase în Monterrey.

Poate că ceva de genul acesta îi schimba pentru totdeauna pe copiii captivi; violențele pe care le suportaseră cât fuseseră capturați, iar părinții uciși. Poate lucrurile acestea se imprimau în mintea lor și rămâneau acolo, invizibile, nerecunoscute, dar puternice. Nu avea pe nimeni să-l trezească acum cu voce blândă. A dat drumul hainei împăturite, a închis ochii, s-a liniștit, apoi s-a întins iar și a adormit.

Toată ziua care a urmat au rămas în tabără, iar el a dormit aproape tot timpul, sub umbrar. Pe urmă au pornit spre Cranfills Gap și la singurul magazin din oraș, de unde au cumpărat provizii și un bidon de nouăzeci de litri, pe care l-au umplut cu apă, și au plecat.

A doua zi, au parcurs treizeci și cinci de kilometri, o distanță lăudabilă. Asta pentru că drumul era plat, nisipos, iar Fancy era odihnită. Căpitanul se simțea mult mai bine. Lecțiile lor de engleză au continuat. Fata știa acum să numere până la o sută, știa să-și lege șireturile ghetelor, atunci când căpitanul reușea s-o convingă să le poarte, și cânta primele versuri din *Vremuri grele*[90]. Putea să citească limbile care indicau ora și minutul pe ceasul lui. Era plină de pui fript și de energie.

— E timpul, *kontah!* E timpul, e timpul!

S-a suit pe capră și a executat Dansul Iepurelui, dansul copiilor Kiowa, și când el i-a cerut, în cele din urmă, să înceteze, a sărit jos și a început să alerge pe lângă căruță, a găsit un capac de alifie cu o albină imprimată pe el, așa că imita bâzâitul albinelor, alergând încoace și încolo.

De-a lungul drumului au trecut doar pe lângă două căruțe de fermă și pe lângă o companie de cavalerie. Cavaleriștii erau mutați de la San Antonio la Fort Sili, iar maiorul l-a sfătuit pe

căpitan să fie atent.

— Sunt tâlhari în zona muntoasă, l-a avertizat el.

— Și de ce nu faci ceva în legătură cu ei? l-a întrebat căpitanul, la rândul său.

— Eu am ordinele mele, domnule. Nu ne plimbăm de colo-colo să facem ce vrem noi.

Maiorul și-a îndemnat calul cu călcâiele și s-a îndepărtat. Johanna a stat tăcută în spate și s-a uitat după ei cum se duc spre nord.

Au făcut popas în apropierea orășelului Langford Cove, iar el se simțea complet întremat.

La Lampasas era un minunat izvor cu apă. Trecuse pe acolo de multe ori. Ar fi un loc bun să-și scuture păturile și să se odihnească. Acum erau într-o zonă înaltă și plată, cu copaci rari și cu tufișuri țepoase, cu spini și frunze proaspete.

Cu patru ani în urmă, ajunsese pe drumul acesta mergând spre nordul Texasului. Trecuse un an de la moartea Măriei Luisa. Plecase din fermecătorul oraș spaniol San Antonio, cu clădirile din piatră cu două etaje și balcoane din fier turnat, bogat decorate, și cu acoperișuri de ardezie. Toate casele spaniole vechi erau cu spatele spre râu. Proprietarii acelor case păstrau cu grijă linia strămoșească, de la primii coloniști veniți din insulele Canare în 1733, neamul Betancort, neamul Reale, toți se retrăseseră în spatele gratiilor de lemn lustruit de la fereastră. Se retrăseseră în răceala podelelor mozaicate. În mișcarea evantaielor și a pelerinelor, în slujba de dimineață de la San Fernando, cu stranele tot mai încărcate de catolici germani și catolici irlandezi, de oameni cu limbi de neînțeles. Spania, „fiica luminii”, „apărătoarea credinței”, „ciocanul maurilor”, se pierdea

trist.

Și-a amintit de excursiile făcute pe râu, de fiicele lui, care semănau așa de bine cu mama lor, cu ochii cenușii și cu părul ondulat, și de bărcile care treceau pe lângă ei, oferindu-le pepeni. De chiparosul uriaș. Cel care stătea scufundat la trei metri în apa râului San Antonio. Amintiri pline de bucurie.

Când o întâlnise, tocmai își punea la punct imprimeria din Plaza de Armas, învârtea tușuri și corpuri de literă, adânc implicat în acțiunea de a face cuvintele să apară pe pagină. Putea să ia o coloană de litere și s-o citească invers, știa după sunetul făcut de presă dacă va fi o imprimare reușită sau nu. Își cunoștea tușul și hârtia. Era încântat de aceste mesaje perfect tipărite, adresate lumii, chiar dacă nu le ducea el personal.

La ce bun un oraș frumos ca acela, când ea nu mai era acolo? Și-a întors fața spre cer, făcând eforturi să-și limpezească mintea. Se duc și nu-ți mai spun niciodată vreun cuvânt. Într-un fel ciudat, asta îl înfuria. Nicio vorbă, niciun semn. Niciun mesaj din cealaltă lume; sau poate că erau semne, dar el nu le vedea. S-a uitat la doi vulturi Caracara, plutind cu aripile lor negre, de prădători, la gluga lor roșie și la vesta albă, și a auzit-o pe Johanna cântând *Vremuri grele:* „E cântecul și suspinul veselitului…”

— Ostenitului, a corectat-o el, zâmbind.

— Da, kep-dun, veselitului e, suspinul veselitului.

Ajunseseră de-acum la doar câțiva kilometri de Lampasas; tufișurile creozote erau țepene ca niște oase. Frunzele lor rotunde fremătau în vânt. Norii lungi și subțiri din nord semănau cu o furtună de nisip înghețată, și văluri de ceață înaltă se scurgeau din regiunile polare. Poate aveau să mai vină furtuni.

În curând au sosit în zona muntoasă. Era plină de canioane adânci și de stânci înalte. Izvoare limpezi rodeau straturile de calcar. Aici, bandele de tâlhari Kiowa și comanși se puteau ascunde mai bine, dar aveau să vadă ce era de făcut atunci când venea momentul. Au continuat să meargă. Roțile căruței ridicau pulberi de praf galben și roz. Multă vreme, căpitanul nu a văzut nicio altă căruță, în afară de a lor.

Dar, după un timp, au dat peste o doamnă mai în vârstă, într-o trăsurică. O văzuse de departe, un obiect întunecat și mișcător, ca un gândac, materializat mai târziu într-un vehicul tras de picioarele nesigure ale unui cal lung și osos. Deasupra celor două roți se ridica o prelată-acordeon.

— Ei, iată că întâlnesc pe cineva, a spus ea.

A oprit trăsura lângă ei. Doamna era îngrijită, micuță și purta o pălărie modernă din paie, turtită și așezată elegant într-o parte. Părul alb era strâns în coc la ceafă și purta mănuși strâmte, de culoare brună.

— Da, doamnă, dar dumneata unde mergi?

— Mă duc tocmai la Durand. Cred că sosesc în trei zile. Oamenii au încercat să mă convingă să nu fac drumul acesta, dar nu i-am ascultat. Am un proces la care trebuie să ajung.

— Înțeleg, a spus căpitanul. Și vii de la...

— Lampasas.

— Atunci, te rog să fii bună și să-mi faci o favoare, a zis căpitanul și a luat de jos punguța cu monede. Ți-aș fi foarte recunoscător dacă îi vei da aceste monede de cincizeci de cenți omului de la fabrica de acolo, din Durand. Celui care face mături.

— Animalul ăla, a completat ea. Indiferent pentru ce îi dai

bani, nu merită. Mai că îmi vine să te refuz.

— Mi-aș dori să nu o faci. Am plecat din greșeală cu două găini de-ale lui și n-aș vrea să se spună despre mine că sunt găinar. Am fost foarte tulburat de acest lucru.

— Nu există găini în Texas care să valoreze o jumătate de dolar în argint, domnule.

— Eu o consider un fel de scuză.

— Ai o fire nobilă.

— Hoții de găini nu sunt prea bine văzuți.

— Adevărat. Atunci, dă-mi-i.

El s-a dat jos și i-a dat monedele.

— Multe mulțumiri, a rostit căpitanul, ridicându-și pălăria veche, pătată de sudoare.

— Și încotro te duci?

— La Castroville, a răspuns căpitanul. Cumpăr semințe.

— Foarte bine. Fata aceea are o privire ciudată. E cumva tulburată la minte?

Căpitanul a urcat din nou în căruță și a luat hățurile de pe stâlpul caprei.

— Nu, a răspuns el. Îți doresc drum bun.

La prânz a pus șaua pe Pasha. Avea de gând să călărească alături de calul care trăgea la căruță. Nu era un ținut prietenos. Când și-a înșeuat calul, a cedat în final în fața vârstei înaintate și a luat o blană de oaie din teancul cu pături, ca s-o pună peste șa. Mult mai comodă decât pielea tare. Johanna se uita la el cu ochii ei albastru-închis, blânzi și înțelegători acum, că femeia plecase. El a legat o funie de inelul hățurilor lui Fancy și a ținut funia în mână în timpul mersului. Bidoanele erau pline cu apă.

Le erau suficiente. Aveau să ajungă în scurt timp la Lampasas. Mersul lin al lui Pasha era o adevărată plăcere, iar căpitanul nu se putea abține să nu îl bată ușurel pe grumaz, jucându-se cu coama lui și încercând s-o așeze pe o parte.

Erau multe probleme în Lampasas. Știa asta de când fusese acolo cu ani în urmă. Era una dintre acele certuri între familii, fiecare cu un număr mare de fii. Părea una dintre regulile sau legile firii umane. Băieții cresc împreună, apoi se fac mari și se bat, mai întâi în joacă, după care cineva e rănit și, până să-ți dai seama ce se întâmplă, apare răzbunarea.

În jurul lor, peticele cenușii de iarbă luceau în lumina slabă a soarelui, de parcă ar fi fost stropite cu mică și cuarț, iar acum, că zilele deveneau mai lungi, primele fire de iarbă începeau să crească de sub ele. A început să vadă mai mulți oameni pe drum, care mergeau la Lampasas. Din cât putea el să socotească, era sâmbătă, și probabil oamenii din zona asta aveau obiceiul să se ducă în oraș, să facă cumpărături, să petreacă, să caute companie și să stea toată noaptea, pentru ca a doua zi să-și revină din mahmureală ori să se ducă la biserică, sau amândouă.

Acum era a doua săptămână din martie, perioada în care începea să apară vegetația, când oamenii își dădeau seama, încet, că lumea lor n-o să fie mereu rece și cafenie. Ținutul acesta înalt părea un pământ neașteptat, dintr-odată îndrăgit, care se bucura de ploile primăvăratice și de orele lungi cu soare. *Scoală, scoală, adormitule!*[91] Vântul era proaspăt și umed. Au traversat râul Lampasas pe la trecătoarea Brooke. Ca în toate regiunile semiaride, verzi erau malurile râului, văile și trecătorile, unde apa se aduna și vântul adia. Pâlcuri dese de trestie creșteau în

mica vale a râului Lampasas, legănându-și la unison smocurile lucioase.

Când au ajuns iar pe teren plat, căpitanul și Johanna au întâlnit patru bărbați călare, cu șnururi cu ciucuri în capăt atârnate pe spate. Toți erau înarmați. Și-au oprit caii de-a curmezișul drumului. Erau oamenii cărora acum li se spunea „cowboy", ocupație care își intra în drepturi pe măsură ce bizonii erau uciși cu milioanele.

Căpitanul i-a oprit pe Pasha și pe Fancy. Johanna avea să se sperie, așa că a descălecat și s-a dus să stea alături de ea, lângă capră. Fata s-a ridicat și a sărit peste speteaza caprei, cu poalele rochiei umflate, și s-a așezat în coșul căruței, printre bidoanele de apă, lada cu mâncare și ustensilele de gătit. S-a ascuns în *jorongo,* așa cum se strecoară o vidră în culcuș.

— *Ape tămăduitoare,* a spus unul dintre bărbați.

— Găuri de glonț, a zis altul.

Aveau pălării cu boruri largi, care să-i apere de soarele puternic, borurile umbrind adâncitura din josul gâtului, zărită prin gulerul desfăcut al cămășii. Aveau lasouri pe partea dreaptă a șeii. Toți erau dreptaci. Aveau șei Mother Hubbard, cu oblâncuri mari și turtite și cu chingi în părți. O mulțime de lațuri erau atârnate pe partea stângă.

— De unde veniți?

— De la Durand, a răspuns căpitanul. Și ne ducem la Castroville, la douăzeci și patru de kilometri de San Antonio. Vreți să scot harta să vă arăt?

— Nu, domnule, a rostit altul. Știu unde vine. Shooter Weiss ia semințe de acolo, a zis, apoi a făcut o pauză. Nu știu cum să-i spun pe litere numele. E nemțălău.

— Atunci trebuie să fie S-c-h-u-t-e-r, a spus căpitanul. Aveți vreun motiv pentru care îmi blocați drumul?

Ei s-au întors unul spre altul și caii s-au mișcat. Erau cai mici, cu coame groase și lungi și cu cozi care măturau drumul. Mustangi. Aveau spinările curbate ca niște ogari.

— Au fost multe raiduri de aici până la Castroville, a explicat unul. Comanșii și indienii Kiowa îi izgonesc pe oameni din zona muntoasă. Se ascund bine acolo. Nu-i vezi când vin, ca aici. Acolo e aproape pustiu. Oamenii au fugit. Ar fi bine să ai grijă.

— O să am.

— Și te duci și la Lampasas?

— Acolo duce drumul. Și cum se pare că e singurul, nu mam gândit să merg prin sălbăticia ținutului, unde nu există drum. Mai este vreo cale pe care ați putea să mi-o recomandați?

— Domnule, a rostit cel mai înalt dintre ei, îmi aduc aminte de tine, de când ai citit odată ziare la Meridian. Am fost tare curios să aud veștile alea. Așa că, uite ce te sfătuiesc eu. N-ai vrea să intri în bodega lui Wiley și Toland, se numește The Gem. Îți zic, fiindcă ar trebui să știi că frații Horrell obișnuiesc să mănânce acolo, când nu sunt plecați să omoare mexicani.

— Nu mai spune! Și ar avea ceva împotriva venirii mele aici? s-a interesat căpitanul Kidd.

S-au uitat toți unii la alții.

— Zi-i! l-a îndemnat unul.

— Păi, să vezi, a început cel înalt. Sunt amândoi înnebuniți după ziarele din est, alea în care apar poze cu cowboy, și au impresia că ar trebui să apară și ei acolo. Și dacă te duci să citești veștile, o să te bată la cap să le citești despre *ei*.

— Glumești.

— Nu glumesc. Nu sunt prea ageri la minte. Tuturor le lipsește o doagă. Și când am auzit că vii, am zis, măi, pe toți dumnezeii - îmi cer scuze, domnișoară, a spus și și-a atins pălăria -, ăsta trebuie să fie căpitanul care vine să-și citească ziarele. Eu și frații mei te-am auzit odată citind la Meridian și am fost foarte impresionați de întâmplările din lume și ne-a plăcut mult cum ai citit.

Ceilalți au dat din cap. Johanna îl văzuse pe bărbat atingându-și pălăria și se întreba ce însemna asta. Poate un avertisment. Poate că voia s-o arunce spre ea, poate că arunca spre ea vreun blestem.

— Ești foarte cumsecade, a spus căpitanul.

— Și pun pariu că frații Horrell așteaptă să apară în ziarele din est și, când o să vadă că nu-i așa, o să se ia la harță cu căpitanul. Și, pe lângă asta, o să mai fie și un soi de sărbătorire, se logodește un fermier și dă petrecere, toți o să fie fericiți. Benjamin o să înceapă să se bâlbâie.

— Adică ne-am gândit dinainte la toate, a explicat altul.

S-a întors cu o mișcare ușoară și suplă din talie, ca să-l vadă pe căpitan, în timp ce căluțul lui agitat se răsucise spre stânga rapid, gata să-l arunce din șa. El l-a sucit spre dreapta și l-a adus în poziția în care fusese, cu fața spre căpitan.

— Stai, afurisitule! a exclamat și și-a atins pălăria. Îmi cer iertare, domnișoară.

Johanna stătea cu fața nemișcată în *jorongo,* ascunzătoarea ei preferată din lână roșie, protectorul ei magic.

— Vă sunt recunoscător pentru grijă, a spus căpitanul.

— Ne bucurăm să îți fim de folos, a completat cel înalt. Scoteam vitele din hățiș acolo, la pârâul Bean, și am dat peste

bătrâna doamnă Becker, care se ducea în nord, spre Durand, și ea ne-a zis că te-a întâlnit și că îți faci griji pentru niște găini furate. Așa că ne-am întors ca să te găsim.

— Ei, o chestiune minoră, a zis căpitanul.

A rămas lângă Pasha, mângâindu-i fălcile, și și-a tras pălăria mai pe frunte.

— Da, domnule. Așa că fratele meu a spus: „Păi, e căpitanul Kidd, așa că am face bine să lăsăm treaba și să ne ducem să-l prevenim. Vacile alea pot să mai stea acolo o zi. N-o să se sălbăticească mai mult."

— Nu ar putea, a întărit alt frate.

— O să fim prin preajmă la noapte, să știi, a adăugat al treilea dintre ei.

Kidd a dat încet din cap.

— Nu aveți foi de cort.

— Da, domnule, nu-i nimic, o să dormim așa, pe pământ.

— Înțeleg.

Căpitanul a tăcut o clipă, gândindu-se cu uimire la frații Horrell, la oamenii cu mințile pierdute în închipuiri, cu așa de mare năzuință la faimă universală.

— Dar ziarele englezești? a întrebat căpitanul. Se așteaptă să fie și pe prima pagină a jurnalului *Times* din Londra? s-a interesat.

— Domnule, a râs cel înalt. Frații Horrell nici nu știu că există Anglia.

— Bine. Vă mulțumesc foarte mult pentru informațiile grozave pe care mi le-ați dat.

Căpitanul a pus piciorul în scăriță și a fost mândru că la șaptezeci și unu de ani a reușit să urce pe un cal de un metru și

jumătate. Cu ceva durere, dar fără nicio tresărire, a încălecat. Era limpede că nu se punea problema să facă vreo lectură acolo.

— O să am grijă să poposesc cu toate angaralele și cu domnișoara delicată de aici lângă izvoare și să nu mă mai mișc de acolo înainte să ies naibii din Lampasas.

Nu, șaptezeci și doi. Tocmai împlinise șaptezeci și doi de ani pe 15 martie, ieri, așa cum împlinise șaisprezece exact înainte de Horseshoe Bend, pe vremea când n-ar fi crezut în ruptul capului că o să apuce anii ăștia, cu atât mai puțin să fie singur pe un drum îndepărtat din vest, întreg, viu și nemaipomenit de fericit.

17

Era hotărât să-i evite cu orice preț pe frații Horrell, dar frații Horrell l-au găsit pe el.

Căpitanul desfăcea bagajele în locul în care trăseseră, lângă frumosul pârâu Lampasas și stejarii uriași din jurul lui. Pârâul era într-o vale, una dintre puținele văi verzi din ținutul acesta înalt și arid, și acolo se afla și un iaz. Suprafața apei arunca reflexii sclipitoare pe trunchiurile copacilor. Pe unul dintre maluri era un pâlc de trestii grațioase și verzi. Erau înalte, cu smocuri lungi. Crengile mari de deasupra erau însuflețite de păsările care își începuseră migrația spre nord, venite de curând din Mexic; sturzi vioi și agili, cântec înfundat de grangur galben, presuri pictate în culorile lor uimitoare.

Frații Horrell stăteau călare și se uitau cum căpitanul și Johanna își despachetau lucrurile. Aveau cai buni, din rasa Copperbottom, din descendența Steel Dust[92]. Căpitanul vedea asta în liniile trupurilor lor. Ședeau și abia dacă se uitau la Pasha, care păștea în iarba înaltă de la marginea râului. Stejarii vii se înălțau mult deasupra lor, iar adierea serii încrețea apa. Căpitanul nu i-a luat în seamă.

— Tu ești cel care citește veștile.

— Da, eu sunt.

— Și noi de ce nu apărem acolo?

— Nu știu, a răspuns căpitanul. Nu scriu eu știrile.

— Eu sunt Merrit Horrell, el e Tom, fratele meu, iar ăștia sunt ceilalți frați ai mei. Mart, Benjamin și Sam.

Cei cinci frați purtau diverse articole de îmbrăcăminte luate de la uniforme militare din ambele tabere, cu nasturi lipsă și având prin decolorare aceeași nuanță de ardezie. Unul dintre ei avea scări diferite la cal, una din metal și alta din lemn, și niciunul nu poseda o pălărie pe măsură. Cel mai tânăr, sau cel mai mărunt dintre ei, care, după înfățișare, nu avea mai mult de paisprezece ani, purta o pălărie mult prea mare pentru el, iar căpitanul și-a dat seama că o îndesase cu cârpe sau cu hârtie ca să-i stea pe cap. Aveai impresia că stătea suspendată pe capul lui mic. Femeia care îi crescuse pe acești cinci băieți trebuie să fi fost acum în ospiciul districtual, dacă Lampasas avea așa ceva, iar dacă nu avea, ar fi făcut bine să construiască unul.

— Încântat, domnilor, i-a salutat el. Poate că *apăreți* în ziare. Ați putea fi foarte bine în cele din est. Să zicem în cel din Chicago sau în ziarul de o pagină din Ball Ground, Georgia. Gândiți-vă numai! a rostit căpitanul și a scuturat ziarele. Poate în cel din Londra sau chiar din California.

— Păi, ar trebui să apărem, a spus Merritt, care avea o privire goală și totodată ciudat de hotărâtă. Am omorât o grămadă de mexicani. Ai fi zis că o să scrie ceva acolo.

Și-a scos pălăria și a plesnit cu palma în interiorul calotei, ca s-o îndrepte. Aveai impresia că își pieptănase părul țeapăn cu coada de la tigaie.

Kidd a dat din cap și a spus:

— Și nimeni nu se împotrivește când omorâți o grămadă de mexicani?

— N-are cine, a răspuns Merritt și și-a pus din nou pălăria, împreunându-și mâinile pe oblânc. Guvernatorul Davis i-a zburătăcit pe toți ăia care erau în Confederație și n-a pus pe

nimeni în loc. Mai vin unii din armată din când în când. Cred că ei s-ar împotrivi.

— S-ar putea.

Căpitanul a luat un colac de funie, s-a întors, a legat-o între doi copaci și a început să arunce păturile peste ea, ca să se aerisească.

— Crezi că ni s-ar putea face o gravură?

— N-am idee.

A ridicat capul și a văzut-o pe Johanna pe malul celălalt al râului, privind din spatele trestiilor. Lucrul acesta l-a surprins. Se putea mișca fără să facă niciun zgomot când voia. Era ca o fantomă cu părul în vânt și cu picioarele goale printre umbre întunecate. Smocurile trestiilor se ridicau și coborau la suflarea vântului răcoros, în jurul capului ei.

— Păi, a spus Merritt, vino la cârciuma din oraș, îi zice The Gem, ăleilalte îi zice The Great Western, dar tu vino la The Gem să citești din ziare. Să le povestești cum i-am urmărit noi pe nenorociții de piei-roșii și toate alea, cum au omorât cu cruzime frații Higgins și așa mai departe. Cu tot statul polițienesc nemilos al lui Davis și astea.

— Sper să nu te superi dacă voi întârzia.

— Nu, domnule, deloc. Vino oricând. Dacă oamenii nu vor să audă când citești despre noi, atunci, din partea noastră, pot să plece.

Așa că nu s-a dus, dar a stat și a așteptat până la ora nouă, cu ochii pe ceas, când și-a închipuit, după zgomotele care veneau dinspre oraș, că frații Horrell erau de-acum beți. Se auzea hărmălaia până la izvoare; muzică și țipete, îndepărtate și slabe. A privit lumea nopții și i-a ascultat sunetele. A adulmecat

mirosul de tutun. S-a uitat la Pasha, care își ridicase capul din iarba în care păștea și se uita peste pârâu, acolo unde Kidd bănuia că erau alți cai, dar calul nu a nechezat la ei. A văzut licărul unei țigări. Frații Merritt erau acolo, îi păzeau pe el și pe Johanna, așa cum spuseseră. Aveau să facă de pază cu rândul. Nu a dormit deloc în noaptea aceea, a stat rezemat de o roată, cu revolverul în mână, și au plecat înainte de revărsatul zorilor.

18

Au ajuns, în sfârșit, în sudul ținutului muntos. Iar aici totul părea încremenit.

Călărea pe Pasha și pusese un soi de pătură de călărie peste calul de povară, pe sub hamuri, iar la centură avea cuțitul cel mare și revolverul. Dacă ar fi fost atacați, tăia hățurile calului, o punea pe Johanna în șaua acoperită cu pătură și fugeau, lăsând căruța acolo. Poate i-ar mai întârzia prădarea căruței.

Comanșii veneau de obicei din nord, de la Red River, peste pustiurile întinse din jurul ținutului Lampasas. Praful ridicat de ei se vedea de la kilometri depărtare, așa că mergeau pe lângă orășele și forturi. Ajunși în sudul ținutului muntos aveau adăpost, apă și ferme izolate. Iubeau ținutul muntos cu pasiunea tâlharilor. Aici erau încăierări și jafuri, și niciun soldat care să-i oprească.

Lumea dispărea în urma căruței de la *Apele tămăduitoare,* vale după vale, creastă după creastă, se pierdeau toate în orizontul albastru.

Când au ajuns în vârful unei culmi, căpitanul s-a ținut cu grijă într-o parte a drumului, ca să nu li se vadă silueta profilată la orizont și să fie opriți. Se oprea din când în când câte cincisprezece, douăzeci de minute, se uita și asculta să audă dacă erau semne de viață, semne de atac. A încercat să distingă vreo chițăială de veveriță tulburată de călăreți. S-a uitat la ulii șoricari care dădeau roată pe sus, așteptând să vadă vreun zbor în spirală strânsă, care ar fi însemnat că pe undeva se afla o

mortăciune, un cadavru de om sau de animal, sau să vadă vreunul dintre plonjoanele lor bruște, pentru că uliii erau păsări curioase și cădeau în jos ca niște pietre cu aripile acelea grozave, ca să cerceteze ceva nou sau neobișnuit.

Și Johanna era atentă. Nu se mai juca cu ața și nici nu mai inventa propoziții în limba engleză. Își pusese ghetele incomode și își așezase pușca la picioare. El nu își fuma pipa. Mirosul ei specific putea fi purtat la mare depărtare. În plus, inspira adânc, să simtă la rându-i vreun miros de tutun. Nimic. Vântul nu mai bătea. De pe creste, cerceta vârfurile copacilor de jos, stejarii, hicorii care se zăreau din când în când în văi, să vadă dacă nu era vreo mișcare provocată de altceva decât de vânt. Nimic. Așa că au mers mai departe.

Ținea frâul calului de povară în mână. Porniseră dis-de-dimineață, când stelele le arătaseră drumul de la est la vest. Au trecut pe lângă ferme abandonate, pe lângă câteva căsuțe înconjurate de ziduri de piatră. Unele erau arse.

Au străbătut apoi întinderea de granit roșu de la nord de Llano. Munți de granit roșu și roz. Văile erau pline de florile galbene, numite „pălăria mexicanului”, de „steaua strălucitoare”, înaltă și violetă, și de numeroase albăstrele. Era vremea înfloririi în ținutul muntos. Iarbă proaspătă pentru cai, mușchi moale pentru căprioara cu coadă albă, iar noaptea, un raton numit pisică cu coada inelată, cu cele șaisprezece inele ale lui, cu urechi de liliac și cu ochi mari cât castanele, a luat cu grijă un bob de porumb din cele vărsate de cal și l-a dus la gura lui ca de pisică, în timp ce ei îl priveau în tăcere. Creatura stătea acolo, curioasă și neînfricată, de partea cealaltă a focului, iar Johanna îi șoptea ceva în kiowa, cu o voce încântată.

Au ajuns la o casă distrusă, căpitanul a oprit căruța și au intrat. Căni sparte și bucăți de material rupte dintr-o rochie. o păpușă fără cap. Căpitanul a scos cu cuțitul din perete un glonț de calibru .50 și l-a pus cu grijă pe pervaz, ca pe un suvenir. Erau aici amintiri, iubiri, sentimente profunde, precum în locul în care fusese el crescut, în Georgia. Fuseseră aici oameni pentru care cele mai dragi amintiri erau mierla care plonja în găleată după ce a băut apă și pocnetul auzit atunci când a atins fundul. Liniștea unei seri. Silueta unei tulpini de ciumăfaie la fereastră, aruncând umbre aproape hipnotice. Mirosul de vițel abia născut, o rază de soare care poposea pe ușa din spate, peste scândurile vechi, cu fiecare nod vizibil. Cărarea cunoscută spre hambar, călcată ani la rând de tați, bunici și unchi, felul în care strigau ei: „Caii, caii!" Felul în care apucau găleata de toartă și mergeau cu ea pe cărarea dintre copaci, încoace și încolo, între copilărie și maturitate, între nevinovăție și moarte, cărarea aceea bătătorită și felul în care îți saltă inima de bucurie când auzi caii cum te cheamă, cum îi știi pe fiecare după glas, în seara lungă și rece, după o zi de muncă grea. Inima ta, care se topește plăcut, încetinește, își pierde conturul. *Caii, caii.* Toate distruse de foc.

Spre seară, au coborât în vale la un izvor ale cărui ape curgeau printre stânci mari, rotunjite. Straturile netede de calcar, linii peste linii, săpate într-un hău adânc, și copacii de sus, cu crengile plecate. Era ca într-un tunel. Tufele de ferigă, de culoare vernil, crescute din calcar, acolo unde apa săpase în el și unde mirosea a umezeală, a piatră udă și a ferigă. Era o căsuță[93] făcută din bușteni puși peste adâncitura aceea. Căpitanul s-a uitat înăuntru; mici jgheaburi săpate în piatră pentru urcioarele cu

lapte, un bazin pătrat pentru brânză sau pentru carne pusă în recipiente de metal. Apa era rece.

Erau multe ochiuri de apă, chiar cristalină. Unul mare era mai jos de trecătoare. În depărtare, au auzit pe cineva strigând peste dealuri sau din vârful unui deal. În ce limbă, n-ar fi putut să spună. Apoi strigătele au încetat. El și fata au rămas tăcuți mult timp, dar nu s-a mai auzit nimic.

Cu toate astea, Johanna avea nevoie de o baie cu săpun, așa că a băgat cu spatele căruța de la *Apele tămăduitoare* într-o vale foarte îngustă, care dădea spre o parte mai largă a râului. A deshămat-o pe Fancy și a umplut sacii cailor cu porumb. I-a dus mai sus, în mica vale îngustă și plină de copaci, i-a legat, a așteptat până au terminat de mâncat, apoi i-a lăsat acolo, ascunși. Așa aveau să fie în siguranță peste noapte, deși dimineața urma să fie greu cu ei, după ce aveau să fi stat toată noaptea legați. Dar nu putea să riște să-i piardă, lăsându-i să pască liberi.

S-a întors la izvor și a stat cu spatele cât Johanna a sărit în apa mare și a înotat îmbrăcată cu rufăria primită de la Doamna-Rea-de-la-Apă din Durand, mișcându-se încet, cu grijă. Fără să stropească. Clăbucii de săpun alunecau fără zgomot pe ape. El s-a spălat pe față într-un iaz, s-a bărbierit, iar la cina pe care o gătiseră la un foc mic, înăbușit imediat, au mâncat și au ascultat. Bandele de tineri aveau propriile legi și propria lume, în care politețurile războiului civilizat nu contau și în care un bătrân și o fetită erau pentru ei o pradă foarte bună, fiindcă în războaiele indienilor nu existau civili. După un timp, căpitanul și Johanna s-au dus să șadă în căsuța de la izvor, ascultând clinchetul acela duios al apei curgătoare. În întuneric, puteau să stea de veghe și

poate chiar să doarmă puțin. Apa curgătoare era liniștitoare și plăcută.

Doi stejari mari atârnau de sus, peste izvor. Din când în când, cădea în apă câte o frunză. Apăreau frunzele noi și le împingeau pe cele vechi, încet, încet. Erau micuțe și tari. Se auzeau ca niște bănuți.

Și, uitându-se afară pe fereastra căsuței, căpitanul a văzut că una dintre crengile mari și aplecate începea să se clatine. Frunzele ei uscate au căzut într-o ploaie ușoară.

A inspirat adânc, scoțând un mic zgomot. La început s-a gândit că uriașul stejar s-a desprins până la urmă din strânsoarea precară a malului de deasupra și că va cădea. Mai văzuse asta. Fata s-a trezit, a venit lângă el pe întuneric și s-a uitat pe ferestruică.

Dintre ramurile lungi și-a dat drumul cineva. A fost atât de cutremurător, încât li s-a părut că dura o veșnicie. Un tânăr zvelt, cu părul lung, tot cădea și cădea. Își ținea deasupra capului, într-o mână, arcul și tolba cu săgeți.

Lumina lunii s-a proiectat asupra lui în cădere. Părul îi zburase în sus ca un scul de lână, un nor de aur. Era tăiat scurt într-o parte - în stilul kiowa. A ajuns în apă și cercuri fine ca de cristale s-au format în jurul lui.

Apoi a revenit la suprafață și s-a îndreptat spre mal. Își ținea armele deasupra capului.

Căpitanul Kidd și-a răsucit mâna cu revolverul, țintindu-l spre în afară. Sclipirea apei îi desena umbre albastre și adânci sub ochi. Se întreba dacă fata avea să îl trădeze. Dacă avea să strige la tânăr și la tovarășii lui care se ascundeau undeva sus, pe stânci. Dacă asta era ultima lui noapte pe pământ. Asta își dorise

ea cel mai mult, să revină la indienii Kiowa și la viața pe care o știa. La oamenii pe care îi considera ai ei, la zeii lor, pe care îi considera ai ei.

Dar când s-a întors să se uite în ochii ei, ea i-a pus mâna pe braț. A clătinat din cap o singură dată. Apoi au văzut încă trei oameni care săreau din stejar, unul după altul, împrăștiind în jur valuri mari de apă când ieșeau la suprafață și înotau spre mal. Cuvinte abia auzite în kiowa. Șoapte în surdină. După care au dispărut.

Poate că amândoi scăpaseră ca prin urechile acului de la moarte - de la moartea adusă de săgeată, adusă de frumusețe, adusă de noapte.

Și așa, și-au continuat drumul spre sud, către Castroville.

Au trecut prin Fredericksburg, un orășel din ținutul stâncos, asediat, speriat, incapabil să se apere. Populația era aproape în totalitate germană. Auzise de el cu numele de Fritztown. Strada principală, care străbătea orașul, era destul de largă, încât să treacă în același timp trei sau patru căruțe, o invitație deschisă pentru bandiți, să intre în galop chiar în mijloc și să tragă în ambele direcții, dacă voiau.

Încet, fără zgomot, soarele amurgului își revărsa lumina roșie pe strada principală. Felinarele de la hotel se aprindeau și praful se ridica sub copitele lui Fancy. Căpitanul a luat două camere, ca de obicei, și a plătit pentru baie și pentru spălătorească. Oamenii se adunaseră în jurul căruței verzi când auziseră numele lor de la proprietarul hotelului. Fata era Johanna Leonberger, o captivă care fusese răscumpărată cu o monedă germană de argint. Auziseră de arginți de la bunicul Biancăi

Babb, care își adusese nepoata de pe teritoriul indian.

I-au dat sfaturi și l-au prevenit; că acești captivi sunt ciudați, că nu le plac albii, că au ochii bizari și că probabil luaseră o poțiune secretă sau un drog care să-i facă să fie așa. Acesta era singurul răspuns, singura explicație rațională.

Căpitanul s-a oferit să țină o lectură, cu toate că știa că foarte puțini vor veni, fiindcă nu erau mulți care să vorbească bine engleza, și mai ales engleza din ziare. Sau fiindcă erau lucruri care se întâmplau într-o altă lume. Scopul lui principal era s-o învețe pe Johanna să stea la ușă și să adune banii. Și, în realitate, cu cât veneau mai puțini, cu atât era mai bine. Era o seară în care ea învăța. Și-a pus afișele și i s-a oferit Vereins Kirche[94] pentru seara aceea. A întrebat de un fierar care să-i repare roata, dar fierarul din oraș fusese ucis pe drumul spre Kerville.

În camera lor, au mâncat un fel de mâncare în stil german, cu tăiței, carne tocată de oaie și sos de smântână. Căpitanul încă nu avea suficientă încredere în manierele ei, încât să meargă la restaurant. Dar fata și-a pus cu grijă șervetul pe un genunchi și a ridicat fiecare îmbucătură cu furculița în dreptul gurii, nimerind direct în ea.

— E foalte bine Cho-henna?

— Cred că merge.

Ea a supt un tăiețel până când acesta s-a răsucit și a lovit- o peste nas.

— Johanna!

Ea a râs atât de tare, că i-au țâșnit lacrimile. Și-a dat părul din ochi și s-a pus din nou pe mâncat. Căpitanul a încercat să fie serios, dar în final a cedat. S-a apucat să înfulece mâncarea și conopida murată cu mare entuziasm. Trecuse mult timp de

când nu mai gustase o mâncare bună sau ceva preparat cu lapte ori smântână, și nici nu trebuiau să spele farfuriile în găleată.

— Țeasul ăla, a spus ea.

Căpitanul l-a scos din buzunar și l-a deschis.

— În treizeci de minute a explicat el, ținându-l în mână. Trebuie să mergem să citim la șapte.

— Când limba mică e la șapte și limba male e la doișpe?

— Exact, draga mea, a confirmat el, apoi a arătat spre baia de pe hol și i-a întins un prosop. Du-te!

La Vereins Kirche, People's Church[95], care era și biserică, și loc în care se întâlneau membrii comunității, și fort, dacă era nevoie, a așezat-o pe un scaun la ușă, cu cutia de vopsea pusă pe un postament pe care se afla o ferigă.

— Bănuți, a spus el și a ridicat mâna. Stai aici! Rămâi aici! i-a cerut, apoi a ieșit pe ușă, s-a întors, a intrat din nou, prefăcându-se că o vedea pentru prima oară pe Johanna. Zece cenți? a întrebat-o el.

Ea a înțeles imediat și i-a arătat cutia de vopsea.

— Bănuții!

O spusese pe un ton grav și foarte ferm. Și așa, în seara aceea a citit din câteva ziare din est, în timp ce Johanna își luase în primire sarcina de paznic de parcă ar fi așteptat asta toată viața ei. Îi fixa cu ochii ei albaștri și sticloși pe toți care intrau, le arăta cutia și le spunea „Bănuții, zețe țenți!”, o fată micuță, cu dinții de jos ca un gărduleț alb, cu părul ocru împletit și cu o rochie în carouri. Dezgropase din memorie încă un cuvânt în germană și când cineva trecea pe lângă ea fără să o observe, striga:

— *Achtung*[96]*!* Zețe țenți!

Bucuria și însuflețirea reveniseră acum în lectura lui. Vocea sa avea veselia de odinioară și căpitanul zâmbea când citea despre lucruri amuzante, despre femeile hinduse care nu rostesc numele soților lor, despre ciudatele telegrame găsite de un reporter; își amintea cât de monotonă fusese viața lui înainte să dea peste fată, în Wichita Falls. Îi vedea fețișoara luminoasă și încruntată cum se destindea de râs, atunci când oamenii râdeau. Era bine. Râsul e bun pentru suflet și parcă tot corpul se bucură.

În noaptea aceea, a mers cu ea pe jos până la hotel și a culcat-o în patul din dormitorul ei. Ea a căscat o gură imensă și a zis „Caii mali, caii miți", și-a șters mâinile pe cuvertură și a căscat din nou. Apoi s-a trântit pe spate și a adormit într-o clipă. El a ieșit din cameră în vârful picioarelor. Știa că a doua zi de dimineață avea să o găsească dormind pe jos. Dar tot era un progres. Hainele lor, spălate și călcate, stăteau strânse la ușa lui, ca mâine să fie curați și îngrijiți. S-a gândit cum se cizela Johanna, cum i se șlefuia comportamentul. Căpitanul a stat lângă lampa lui și a încercat să găsească în ziare articole care să nu fie legate de dată; articole distractive, despre descoperiri chimice și despre surprize astronomice. Alphonse Borrelly[97] a descoperit un asteroid și l-a botezat Lydia, iar contele de Rosse[98] a calculat temperatura de la suprafața Lunii și a ajuns la concluzia că e de 260 de grade. Știrile astea erau bune la nevoie. Căpitanul și-a întins hainele de drum, cămașa veche și aspră în pătrățele, ghetele cu șireturi, ciorapii curați. Mai aveau șaizeci și cinci de kilometri de drum periculos până în sud, la Bandera, și dacă ar fi fost să fie uciși și scalpați, trupurile lor aveau să fie găsite pline de sânge, dar dichisite.

A desfăcut revolverul de .38, l-a curățat și l-a montat la loc. A

făcut apoi o listă: mâncare, făină, muniție, săpun, pastramă, lumânări, credință, speranță, milă.

19

În sfârșit, au ajuns în orașul Bandera, unde imigranții polonezi lucrau la un gater și un șir de căruțe de marfă cu boii lor stăteau în stradă, așteptând să meargă în convoi spre San Antonio, ca măsură de protecție împotriva comanșilor. Boii masivi înaintau în grupuri de șase sau de opt pe strada principală, legănându-și capetele la fiecare pas, de parcă ar fi ascultat o muzică neauzită, un vals lent. Lumea încă mai credea că pieile-roșii apar doar când e lună plină, în ciuda evidențelor, iar acum luna trecuse de mult de faza aceea, așa că oamenii din Bandera trăiau cu iluzia siguranței.

În Bandera, a descoperit că fierarul era copleșit de munca pe care trebuia s-o facă pentru căruțași, să potcovească boii, să repare osii și să bată pe nicovală piroane. Așa că a renunțat; din câte se părea, banda crăpată de fier trebuia să mai reziste.

Căpitanul a închiriat clădirea Davenport Mercantile și, după o oră de lectură, câștigaseră destul cât să parcurgă ultimii kilometri până la Castroville. Alesese din ziare cele mai recente știri. Texasul fusese readmis, în cele din urmă, în Uniune[99], de exemplu. Și-a potrivit ochelarii de citit la lumina felinarului-lanternă. Cincinnati Red Stockings, prima echipă profesionistă de baseball, un nou concept în sport… Ada Kepley, prima femeie care a absolvit școala de Drept… construcția noului pod dintre Manhattan și Brooklyn continuă… un măgar adoptat ca simbol al Partidului Democrat… teatrul Vaudeville, deschis pe The Strand, în Londra, expoziție șocantă cu mădulare de femeie pe

scenă. Acum fetei nu îi mai era frică de mulțimile de oameni albi, așa că stătea la ușă și întindea cutia de vopsea pentru biletul de intrare. Căpitanul știa că ea vedea în bani totodată muniție și monedă de schimb. Își mișca repede capul, ca o pasăre, de la un chip la altul, și dacă cineva încerca să treacă pe lângă ea fără să plătească, îl prindea cu mâna ei mică și aspră de mânecă și striga: „Bănuții! Chohenna pușcă!"

Oamenii nu o înțelegeau, dar sensul cuvintelor le era suficient de clar.

Munții au rămas în urma lor, până când nu s-au mai văzut decât ca o linie strâmbă și albastră la orizont. Nu erau drumuri line în jurul zonei muntoase. Au coborât din munți și într-o clipă geologică au ajuns în preria cu iarbă scurtă. Coborâseră la altitudine mai mică și din acest motiv vântul de seară aducea adierea caldă a Golfului Mexic și a lui Rio Grande, mirosul de tufăriș și de palmieri Resaca de la Palma, ba chiar și fumul scos de tunuri cu atât de mult timp în urmă, acum aproape treizeci de ani. Acesta avea să-l însoțească mereu, așa cum îl însoțea tot ce făcuse, toți caii pe care îi încălecase, toate diminețile în care se trezise lângă Maria Luisa, zgomotul presei pe coala nouă, toate zilele în care ridicase obloanele în casa Betancort și căpitanul care murise în brațele lui, întotdeauna rămânea în creier un mănunchi încurcat ca de fire de telegraf, din care nu se pierdea niciodată nimic, ce lucru ciudat, ciudat lucru. Adierea blândă din sud, cu mirosul abia simțit de sare, îi ridica lui Fancy coama.

— Kep-dun?

— Da, Johanna.

— Păpușa la mine.

El s-a gândit o clipă.

— Păpușa ai lăsat-o la râu.

— Da, păpușa la mine, se uită aici. Se uită, se uită.

Fata și-a desfăcut palmele în poală.

— Titesti acum Castroville? Eu zic bănuții, zete tenti?

— Nu, Johanna. Nu mai spui.

Inima căpitanului părea cumva că îi tremura sau că îi bătea nefiresc.

— Nu mai spui, draga mea.

Ea a venit mai aproape de el pe capră și i-a pus mâna pe încheietura brațului.

— Da, a zis ea.

— Nu, a rostit și i-a arătat cu mâna în față. *Onkle,* a zis căpitanul. *Tante.*

Fata a simțit că se apropia ceva rece, ceva rău. Ceva singuratic. Era singura persoană care îi mai rămăsese pe lume, singura ființă umană pe care o cunoștea acum. El era puternic și înțelept și luptaseră împreună la izvoare. Ea acum mânca folosindu-se de o furculiță și purta o rochie oribilă fără să se plângă. Greșise cu ceva? Ceva nu era bine. Mergeau printr-un ținut plat, lipsit de veselie, cu rariști, hățișuri și, din loc în loc, șesuri. Oameni albi treceau pe lângă ei în căruțe. Crăpătura din banda de fier de la roată suna ca un ceas infinit de lent: clic, clic, clic.

— *Kontah* lâde! a strigat ea. Ha! Ha! Ha!

Căpitanul s-a întors și a văzut cum îi curgeau lacrimile pe fața ei micuță și cum pistruii străluceau de transpirație și de căldură. Fata și-a ridicat poalele rochiei în carouri și s-a șters pe față.

— *Kontah?*

— O să te obișnuiești, a asigurat-o el, cu voce fermă. Am acceptat bani buni și am promis că te duc la rudele tale. Eu sunt om de cuvânt.

— *Kontah* bate palmele! a zis fata, încercând să îi zâmbească totuși căpitanului.

Iar ca să nu își țină cuvântul ar fi lipsit de onoare și tâlhărie de-a dreptul.

— Nu, n-am să bat din palme.

Ea și-a plecat capul până când părul de culoarea caramelei a căzut ca o cortină peste fața ei. Înțelegea, din răceala vocii lui și din rigiditatea brațului. Undeva, în fața lor, erau niște oameni albi, ciudați, de care își amintea ca de niște imagini slab luminate și care se numeau mătușă și unchi, iar ei se îndreptau într-acolo. Ce avea să urmeze putea să-și închipuie și singură, dar nu și de ce avea să plece *kontah* sau unde avea să se ducă el. Vântul nu adusese nicio veste de la oamenii ei. Erau duși pe vecie. Și-a retras mâna de pe brațul lui și poalele rochiei au fluturat în vânt, încă plângea. Banda ruptă de fier număra orele și kilometrii, clic, clic, clic.

Au părăsit drumul dinspre nord spre sud, care ducea din ținutul muntos către San Antonio, și au cotit spre vest. Au mers printr-un ținut care acum era arat. Oamenii care munceau câmpurile se întorceau să se uite la căruța cu *Apele tămăduitoare* și îi petreceau cu privirea.

Castroville era o adunătură de case de piatră cu acoperișuri ascuțite, unele mari și pătrate, cu etaj și cu verande de jur-împrejur la primul nivel, cu ferestre mari, și cu femei care scuturau cârpe de praf și covorașe din balcoane, murdărind capetele oamenilor de pe stradă. Semăna cu satele europene pe

care căpitanul le văzuse în gravuri, cu excepția cactușilor și a tufelor de *mesquite*[100] din curtea caselor. Tradiția de aici era să locuiești la sat și să ieși în fiecare zi la muncă, pe câmp. Căpitanul renunțase la haina de pânză în prima zi din aprilie și acum era îmbrăcat în cămașa cu elastic pe mâneci și cu bretele. Aici, la șes, era foarte cald și orice adiere de vânt era bine-venită. Cel puțin ajunseseră teferi, iar caii erau în formă bună.

Au trecut de han și de moară, care se aflau pe malul râului Medina, printre nuci pecan sălbatici. Un seminar al Ordinului Preacurata Maria[101] se întindea pe mai bine de un hectar, iar fiecare stradă din oraș avea ritmul de viață atent și precis din Alsacia și Lorena. Magazia cea mare a companiei Huth Seed era ca o cavernă, plină de umbre. Pasha, legat în spate, necheza la cai, dar până la urmă renunțase, fiindcă acum erau atât de mulți.

Căpitanului Kidd i se spusese că Wilhelm și Anna Leonberger locuiesc la douăzeci și patru de kilometri distanță, spre vest, într-un mic sat numit D'Hanis. Că mormintele celor doi Leonberger și ale fetei lor sunt la biserica St. Dominic de acolo. Nu a menționat nimănui nimic despre captivitatea Johannei sau despre părinții ei. Sar fi adunat o mulțime de oameni. Ar fi venit cu prăjituri, cu plăcinte, cu așternuturi de puf. Băieții ar fi fluierat după ea, fetele i-ar fi aruncat priviri lipsite de expresie, iar adulții iar fi vorbit în dialect alsacian. Au mers spre vest, ieșind din Castroville, pe drumul de pietriș, iar la orizont au început să se vadă turla și acoperișul înalt al bisericii St. Dominic.

Au stat în fața mormintelor. Căpitanul și-a scos pălăria și și-a pus-o pe piept, așa cum fusese învățat demult să o facă, așa cum era cuviincios. Fata s-a uitat cu oarecare curiozitate la pietrele

de mormânt cu îngerii lor care plângeau, dar a fost mai degrabă indiferentă, apoi s-a întors să privească ținutul acela domesticit, brăzdat de pluguri și apăsat de clădiri din piatră.

— Melgem înapoi la Dallas? a întrebat ea. Nu-mi place aiți, a rostit ea, calmă și liniștită, având de gând să mai facă o ultimă încercare. Nu-mi place aiți, te log, kep-dun,te log.

— Nu putem, draga mea, a explicat căpitanul și a urcat pe capră, luând hățurile în mână. Chiar nu putem.

A rămas nemișcată lângă mormânt, apoi a ridicat privirea spre șesul din jur. A simțit o apăsare. Prima și ultima instanță pentru un Kiowa era curajul. Un Kiowa nu se roagă, nu imploră și nu caută să facă pace. Știa că în final se va elibera de disperare refuzând să mai mănânce, va refuza tot ce ar ține-o în viață, ca să termine. Și-a șters din nou fata și a urcat în căruță. *„Ausay gya kii, gyao boi toi.* Pregătește-te pentru iarna grea, pregătește-te pentru vremuri grele.” Și-a împletit părul ca pentru bătălie. Și a rămas tăcută și nemișcată.

Au mers în tăcere prin ținutul luminos și uscat, în orele fierbinți ale amiezii, clic, clic, clic.

Căpitanul a oprit un bărbat călare.

— Domnule, ți-aș rămâne îndatorat dacă mi-ai face o favoare. Sunt dispus să-ți plătesc cât dorești.

— Și ce favoare ar fi aceea?

Bărbatul ședea liniștit pe calul său, care se tot întorcea și se răsucea. Purta o cămașă albă și o vestă neagră, iar haina lui de lână era legată în spatele șeii. S-a uitat la căpitan, un bărbat cu aer distins, în mod clar un *Amerikaner,* într-o căruță inscripționată cu litere aurii și găurită de gloanțe.

— Să-mi spui cum să ajung la ferma lui Wilhelm și Anna

Leonberger și apoi să o iei înainte și să le transmiți că Johanna Leonberger, fiica lui Jan și a Gretei, care a fost dispărută în ultimii patru ani, se întoarce din captivitate, de la indienii Kiowa.

O clipă, omul a rămas uitându-se fix la el, apoi la Johanna. Ea i-a întors privirea, cu ochii albaștri duri, ca de porțelan.

Apoi bărbatul a strigat:

— Domnul fie binecuvântat!

A exclamat asta spre cer și, fără să mai spună altceva, a întors calul și a pornit în galop pe drum, iar căpitanul l-a văzut ultima oară când a cotit spre sud, după biserica St. Dominic. Păsările și-au luat zborul din iarba înaltă, iar în dreapta lui se vedea linia lungă, albastră și zimțată a munților dinspre care tocmai veniseră, îndepărtați și, cumva, în siguranță.

Au apucat pe un drum lung și drept, care ducea la ferma familiei Leonberger. El a coborât primul și i-a întins mâna Johannei. Fata era iar rece, rece ca gheața. Fără să-și miște capul, a ridicat ochii să se uite la ferma rudelor ei. Casă de piatră, cu verandă întinsă pe toată lungimea ei, genul acela de verandă care în Texas se numește galerie, apoi un gard din pari, găini, unelte de fermă, un hambar, arbori de *mesquite,* câini, soare arzător. Bărbatul pe care căpitanul îl trimisese înainte stătea în picioare zâmbind, cu frâul calului în mână. Se uita atent la Johanna. Nimeni n-a spus nimic. Câinii au venit să-i înconjoare și să-i sperie cu lătratul lor.

— *Raus*[102]*! Raus!*

Un bărbat a ieșit afară și a gonit câinii cu o cravașă. Johanna a ridicat brusc capul la auzul limbii germane și apoi, ca și cum abia

atunci ar fi ajuns, s-a uitat de la dreapta la stânga la casă, la dependințele din curte și la câmpul întins, plin de tufe, cu arbori de *mesquite* în depărtare, cu salcâmi înfloriți, cu florile de *yucca,* bogate, suculente și albe.

— *Tante,* a șoptit ea. *Onkle.*

Căpitanul Kidd și-a scos pălăria.

— Eu sunt Jefferson Kyle Kidd și v-am adus-o înapoi pe nepoata voastră, Johanna. A fost răscumpărată de agentul Samuel Hammond, la Fort Sili, pe teritoriul indian, i-a întins hârtiile și a rămas tăcut, ca într-un viscol. Îl durea gâtul. Era obosit. Îl durea arcada și împunsăturile ascuțite începuseră iar să-i chinuie capul. Mâinile îi erau la fel de osoase și de ridate ca ale unei mumii din catacombe. Johanna s-a tras în cealaltă parte a caprei și a sărit jos, lângă el.

Anna Leonberger a ieșit din casă și a venit lângă soțul ei. Căpitanul a mai așteptat câteva secunde interminabile, până când bărbatul a citit hârtiile. În cele din urmă, a spus:

— Am adus-o tocmai din Wichita Falls, pe Red River.

— *Ja,* da, așa spune Adolph.

Wilhelm Leonberger a făcut semn cu mâna spre mesager, fără să ridice capul. Încă buchisea hârtiile. Era un bărbat slăbuț și blond, cu fața bronzată, osoasă. S-a întors să se uite la Adolph, apoi la căpitan.

— Am trimis cincizeci de dolari în aur, a zis el.

— Da, a confirmat căpitanul. Am cumpărat căruța asta cu ei.

Wilhelm s-a uitat la ea, la literele de aur, *Apele tămăduitoare,* și la găurile de gloanțe.

— Și hățurile?

— Da.

— Ai chitanță?

— Nu, a răspuns căpitanul. N-am.

Wilhelm a privit-o pe Johanna. Fata stătea cu o mână pe hățurile lui Fancy, desculță, cu ghetele atârnate de gât, și strângea atât de tare cureaua în mână, că i se albiseră degetele. Părul îl avea împletit și strâns în jurul capului. Rochia ei în carouri vișinii și galbene se ridica și cobora în vântul de câmpie.

— Părinții ei au fost uciși de indieni, a spus Wilhelm.

— Am auzit, a zis căpitanul. Da. o tragedie.

Bărbatul care fusese mesager părea că nu mai avea astâmpăr. A rostit ceva în alsaciană, tare și vesel, apoi a ridicat din umeri spre căpitan. „Nu suntem toți așa” părea să spună ridicarea aceea din umeri.

— Foarte bine, atunci, presupun că ar trebui să intrați.

Mesagerul și-a mușcat buzele, uluit, a șovăit o clipă, după care a încălecat și a plecat.

20

Nu conta ceea ce îi spusese căpitanul lui Wilhelm Leonberger, că fata avea nevoie de liniște și de pace și de o adaptare treptată la noua situație, că ea se considera Kiowa și că trebuia învățată cu răbdare să deprindă din nou purtarea europeană, că își schimbase deja de trei ori tutorii și că trebuia să capete încredere. Știa că vestea era prea bună, prea entuziasmantă, ca s-o țină pentru el. În curând vor apărea, poate împreună cu preotul, vor veni cu cântece, cu osanale și recunoștință, cu cârnați și prăjituri *mit Schläge über*[103]. Îi vor striga cuvinte în germană, să vadă dacă și le amintește. Îi vor arăta fotografii cu părinții ei, o rochiță de când avea șase ani. „Îți aduci aminte? Îți aduci aminte?”

Căpitanul stătea pe o canapea tapițată cu o țesătură din păr de cal, ținând o cană de cafea tare într-o mână și o prăjitură cu semințe în cealaltă. Johanna se așezase într-un colț, pe vine, cu mâinile împreunate în jurul gleznelor și cu rochia înfoiată în jurul coatelor, și se uita la toate lucrurile pe care albii le adună și le pun în casele lor neclintite. La daghereotipuri[104], care pentru ea erau niște plăci ciudate de metal, cu tot felul de aranjamente stranii în alb și negru. La milieuri, la covorul cu flori portocalii și grena, în nuanțe aprinse, la geamul de la fereastră și la farfuriile de porțelan metalizate, rezemate de perete pe o comodă, ca niște platoșe, la măsuțele firave. Erau draperii atârnate în fața geamurilor, contrar oricărei logici. Nu știa de ce și-ar face cineva ferestre într-un zid de piatră și ar pune în ele

geamuri, ca apoi să le acopere și cu pânză.

— Ridică-te! a poruncit femeia. Ridică-te acum!

Johanna s-a uitat la ea, serioasă și atentă, apoi și-a întors privirea în partea opusă.

— I-am găsit cu creierii scoși, a povestit Wilhelm. Pe fratele meu și pe soția lui. Sălbaticii le-au scos creierii și au pus iarbă. În țeastă. Ca într-un cuibar de găină.

— Înțeleg, a spus căpitanul.

Cafeaua i se răcea. Cu un fel de încăpățânare, a băut-o.

— Mamei sale i-au făcut lucruri abominabile.

— Teribil, a zis căpitanul.

— Apoi au tăiat-o în bucăți.

— Nu am cuvinte.

A clătinat din cap. S-a simțit brusc deranjat la stomac.

Anna era o femeie subțire, cu hotărâre și precizie în gesturi. Era brunetă, cu pielea fină și măslinie și cu ochii negri ai bavarezilor. A întors capul încet și s-a uitat la fata care stătea sfidătoare pe jos, la rochia în carouri roșii și galbene, cu dantela ruptă de pe poale, cu picioarele goale și cu părul ieșit din codițe, apoi a strâns din buze și și-a îndreptat privirea spre vârful ghetelor.

— Pe sora mai mică au ucis-o tăindu-i beregata. Au atârnat-o de un picior într-un copac mare, de lângă Sabinal, acolo unde e magazinul. Nicio patrulă de urmărire nu i-a prins. Toți bărbații au fost după ei. Și-au alergat caii, să-i omoare, în urmărirea lor, a spus Anna.

— Înțeleg, a zis căpitanul.

Și-a atins ușor buzele. Cafeaua era tare, că putea să stea lingura dreaptă în ea.

— Deci, a rostit Anna și s-a uitat în jos, ștergându-și ochii cu încheietura mâinii, înseamnă că e bucuroasă că a revenit aici, de la sălbatici.

S-au întors toți să se uite la micuța captivă. Cânta pentru ea, încet, gutural, dând din cap în ritmul muzicii, un cântec al indienilor Kiowa. Un blestem, poate aruncat asupra dușmanilor pe care îi aveau *Coi-gu,* o rugă adresată soarelui, care e părintele tuturor lucrurilor, o osana adusă munților Wichita, un strigăt de ajutor.

— Trebuie să învețe din nou să muncească, a explicat Wilhelm. Trebuie să învețe iar obiceiurile noastre, a continuat, inspirând adânc. Noi nu avem copii, doar un nepot care lucrează acum la ferma de vite a englezului din orașul Frio. Suntem pregătiți s-o luăm la noi. Soția mea are nevoie de ajutor. E mult de lucru aici. Nu vrea un scaun, să stea? Uite cum stă pe jos.

— Ea crede că e indiană? a întrebat Anna, uitându-se din nou la Johanna, cu privirea piezișă. Ridică-te!

Johanna nu a băgat-o în seamă.

— Mă tem că da, a admis căpitanul. Sper să luați în considerare acest lucru. Are doar zece ani.

— Cu un copil trebuie să te porți cu asprime.

— Cred că a avut parte deja de multă asprime.

Anna a dat din cap.

— Nu e așa de mică încât să nu facă treabă.

— Nu, cu siguranță, a zis căpitanul.

Wilhelm se oprise cu gura întredeschisă. Părea că era frământat de ceva. Au așteptat ca pe ghimpi cât timp a dat el din buze. În cele din urmă a întrebat:

— Și deci nu ai chitanța de la căruță?

— Nu.

Căpitanul și-a petrecut noaptea întins precum o scândură pe un pat tare de la etaj, dar Johanna nu a putut fi luată din coșul căruței de la *Apele tămăduitoare* și din pătura ei mare și roșie. A doua zi, când a venit toată lumea, ea a fugit în hambar, s-a cățărat pe scară, cu partea din față a rochiei băgată la centură, cu gleznele și fluierele picioarelor la vedere, și n-a mai vrut să se dea jos. Când au încercat să urce la jumătatea scării, să vorbească cu ea în germană, ea a aruncat de sus cu o seceră și cu o daltă.

— Lăsați-o în pace! i-a rugat căpitanul Kidd. Chiar nu puteți s-o lăsați în pace o vreme?

Și așa, comunitatea din D'Hanis a sărbătorit întoarcerea unui semen de-ai lor din mâinile sălbaticilor, în absența fetei. Oameni săritori și binevoitori, din a căror muncă s-au ridicat frumoasa biserică de piatră St. Dominic și grațioasele case de piatră cu verande lungi, grădini cultivate din semințele vândute de cunoscuta companie Huth Seed, din Castroville, din care creșteau bujori cât verzele și verze cât putineiele de unt. Preotul i-a scuturat entuziast mâna căpitanului vreo câteva secunde, l-a bătut pe umăr și și-a exprimat mulțumirile și admirația, spunându-i că în mod sigur Dumnezeu îi ajutase să facă drumul acela lung. Avea accent irlandez. Au întins în curte mese lungi, pline cu mâncăruri alsaciene, piept de porc afumat în stil texan și feluri cu cartofi, brânzeturi și smântână.

Adolph, mesagerul, s-a apropiat de căpitan. Era un bărbat cu umerii lăți și cu inevitabilul cap pătrățos al germanilor. Câinii fuseseră izgoniți sub căruțe și stăteau acolo, bătând mereu cu coada în praf. o gaiță albastră a venit în zbor și s-a așezat pe un

stâlp din gard, să se uite la mâncare mai întâi cu un ochi, apoi cu celălalt, copleșită de admirație pentru aspectul frumos al mâncărurilor alsaciene.

— Wilhelm și Anna muncesc din greu, a spus bărbatul.

Căpitanul a luat o prăjitură pufoasă.

— Te ascult.

— L-au avut pe nepotul lor la ei, dar a fugit. Tocmai pe la Nueces.

— În Frio.

— Tot aia.

— Fiindcă îl munceau ca pe un sclav.

— Da.

— Ce se poate face? a întrebat căpitanul.

— Nimic, a zis bărbatul, arătând spre ceilalți cu mâna mare și osoasă, în care ținea o furculiță. Toată lumea a venit să sărbătorească întoarcerea ei. Vor merge înapoi la casele lor și vor pomeni despre asta mereu, până la următoarea generație. Dar nu vor veni aici să întrebe cum se simte fata. Nu se vor băga în familia Leonberger, ca să vadă dacă e bine tratată. Nu e la fel și la voi, la englezi?

— Din păcate.

— Nimeni nu face altfel. Nici englezii, nici spaniolii și nici germanii. Așa e lumea. Eu sunt german și îți spun că oamenii ăștia pot fi foarte răi, a rostit și a oftat adânc. Am fost după indieni când au luat fetele, când i-au ucis pe părinți. Mi-am omorât cel mai bun cal. Și-a scuipat plămânii în pasul Bandera.

— Ai făcut ce-ai putut, a constatat căpitanul, apoi i-a pus mâna pe umăr și a așezat farfuria pe coada căruței. Trebuie să plec. Îți mulțumesc că m-ai prevenit. Dar eu n-am ce să fac în

chestiunea asta.

— Nu au acte de adopție.

— Cine s-ar ocupa? Preotul?

— Da. Cred că el ar trebui să le facă.

— Vor s-o adopte?

Bărbatul înalt s-a lăsat pe spătarul scaunului și a întors capul să se uite la Wilhelm și la Anna. Stăteau în mijlocul grupului de prieteni și vecini, serioși și distanți, de parcă ar fi fost la o audiere. Căpitanul a văzut că puțini discutau cu cei doi. Oaspeții râdeau și glumeau între ei, veseli, guralivi, câțiva mai aruncau o privire spre hambarul cel mare, unde se ascunsese Johanna, dar nu vorbeau cu cei doi Leonbergeri.

— Nu, nu cred că o vor face, a răspuns mesagerul. Fiindcă ar fi obligați prin lege să o întrețină și, potrivit obiceiului, să-i asigure dotă. Nu l-au adoptat nici pe nepot.

— Aha, a rostit căpitanul. Înțeleg.

Avea impresia că toți mușchii din corp i se încordau, iar gâtul parcă i se îngroșa.

Bărbatul l-a apucat de mânecă.

— Nu poți s-o lași aici!

Căpitanul a simțit ceva asemănător cu disperarea.

— Mulțumesc, domnule. Poate că am să vin cândva în vizită. Acum trebuie să plec.

Și chiar a trebuit să plece repede, înainte să înceapă să-i curgă lacrimile pe față.

21

S-a întors pe unde venise, a mers spre est, pe drumul drept, după care a parcurs cei treizeci și cinci de kilometri lungi până la Castroville. Acolo a stat la hanul de pe Medina și a ascultat toată noaptea huruitul roții de moară care se învârtea în apa verde și plină de aluviuni a râului. A doua zi dimineață s-a bărbierit, și-a pus hainele negre de lectură și a plecat la San Antonio.

A traversat Alazan Creek prin vad, unde s-a bucurat să vadă niște mexicance mergând prin apă, cu coșurile pline de rufe ude ținute pe cap. Strigau una la alta, sporovăiau și își uscau părul negru și lung în aerul cald de aprilie. I-au strigat cuvinte nerușinate, în spaniolă, crezând că nu înțelegea, și au scos țipete de uimire când el le-a răspuns în aceeași limbă. Apoi au râs, l-au stropit cu apă, iar el s-a bucurat foarte mult că era din nou la San Antonio.

S-a bucurat și când a auzit clopotele de la San Fernando bătând ora fixă, iar un bărbat al cărui păr era la fel de alb ca al lui s-a ridicat în picioare în trăsură și a strigat: „Jefferson Kidd! Să treci pe la mine, domnule!" A mers pe o stradă îngustă cu case din piatră, care adunau toată răcoarea în curțile lor, așa că străzile din centrul orașului erau toate un zid lung și alb, cum erau casele din sud încă de pe vremea romanilor. Altele erau case cu etaj, *casas de dueña,* casele lipite între ele, pentru *rancheros,* cei care aveau pășunile în munții Balcones, aveau la etaj balcoane din fier forjat, care desenau umbre dantelate pe

zidurile de dedesubt.

Era seară târziu când a traversat podul San Martin și a mers pe strada Calamares până în Plaza de Armas. Palatul guvernatorului spaniol, construit în 1749, era în ruină. Acolo, în vasta Plaza de Armas, „Piața Armatei", erau șiruri de căruțe care aduceau la vânzare grâne, legume și fân, ca și tarabe cu mormane de chili și cazane aburinde cu chili, luminate acum de felinare cu abajururi colorate. De jur-împrejurul pieței erau stabilimentele negustorilor, Casa Vance, Lessner și Mandelbaum, care vindeau piei, Rhodes și Dean, care vindeau vase din tablă, magazine de îmbrăcăminte, săli de biliard, șoproane pentru trăsuri. Căpitanul și-a băgat căruța cu apele ei tămăduitoare promise și cu găurile de gloanțe într-un șopron, i-a dus pe Fancy și pe Pasha la grajdul lui Haby, și amândoi au devorat câte un sac mare de fân. S-a cazat la Casa Vance, dar nu a reușit să se odihnească deloc.

A doua zi a ieșit din piață și și-a văzut fostul atelier de imprimerie de lângă clădirea în care era biroul avocatului Branholme. Acum era plin de roți stricate de trăsură, care urmau să fie reparate, și de piese dintr-un soi de mașinărie. Și-a pus mâinile streașină la ochi și s-a uitat înăuntru; praf pe jos, tiparnița Stanhope nu mai era, fusese probabil vândută pe bucăți, pentru piese; un sac cu lână, un pantof.

Apoi s-a dus alături, la biroul avocatului Branholme.

Acesta era înăuntru și s-a ridicat în picioare când l-a văzut pe căpitan. A vorbit vreo treizeci de minute sau mai mult cu tânărul avocat despre adopție, despre statutul legal al captivilor salvați, despre legea tipăriturilor.

— În câțiva ani, probabil vor abroga legea. După ce pleacă

Davis și armata nu va mai fi la putere. Atunci ai avea șansa să îți reiei afacerea. Cât despre captivi, ei bine, le aparțin părinților sau tutorilor, i-a spus Branholme.

Căpitanul Kidd a pornit pe urmă cu Pasha prin aglomerație, departe de centru, spre râul San Antonio, la ruinele Misiunii Concepcion. Dincolo de toate formalitățile, ei aveau aici un teren. Era preferata lui, dintre toate misiunile vechi, chiar dacă acum clădirea principală era abandonată și plină cu nume scrijelite în tencuială. O să lase treaba în grija lui Elizabeth. Îl cunoștea prea bine pe *señor* De Lara. Omul era un cărturar, expert în moștenirile coloniștilor spanioli, și primele lui cuvinte ar fi fost: „Dar dumneata nu ești moștenitor, domnule. Doar fiicele dumitale, așadar, cu ele voi discuta."

A pornit înapoi, s-a dus la oficiul poștal și a întrebat de scrisori. S-a așezat pe trepte, cu cele patru pagini de la Elizabeth. Îi recunoștea scrisul imediat.

Aveau să se întoarcă peste doi ani. *Scumpul meu papa, știi că ne e dor de Texas, dar…* I-a scris despre călătoria cea lungă și despre faptul că erau epuizate, despre fragilitatea Olympiei. Nu aveau bani și le trebuiau ca să cumpere cai, și cine știe cum aveau să traverseze Mississippi? Dacă el avea bani să le trimită pentru drum, aveau nevoie. Ar fi posibil să închirieze vechiul conac Betancort? La urma urmelor, erau rudele mamei. Îi scrisese deja lui *señor* De Lara în legătură cu terenul de la Misiunea Concepcion.

Citirea știrilor din ziare nu avea mare căutare aici sau în orice oraș mare din sud și est. Toate orașele mari distribuiau zilnic ziare noi de pe coastă. Veneau cu vaporul la Galveston și Indianola, iar altele soseau cu trenul din St. Louis. E ciudat să te

gândești la copii răpiți de indieni comanși și Kiowa și la jafuri, când telegraful și locomotivele cu aburi erau dovada clară a progresului, dar așa stăteau lucrurile. Lecturile lui erau căutate doar în orașele mici, din nord și din vest, precum Dallas sau Fort McKavett, în zone din apropierea graniței.

Așa că și-a cumpărat ziare noi din orașele sudice, *Memphis Daily Appeal*[105], cele din Columbus, Georgia, *Bugle*[106], pe lângă cele din nord-est. S-a întors la Casa Vance și a citit până târziu ziarele, a fumat și s-a plimbat prin cameră. Nu putea să doarmă. Până la urmă, a coborât în hol și l-a trimis pe un băiat să-i ia o jumătate de măsură de whisky de la Milligan. Puteai avea încredere în whisky-ul lor. Era îndrăgostit de acest oraș și de râul lui. Era foarte vechi. S-a uitat afară, la felinarele cu gaz de pe stradă, prin paharul cu whisky, ca să vadă cum tremura lumina în nuanțe aurii și arămii. „Și eu sunt vechi", și-a zis. „Dar infirm nu sunt, și nici prost."

A doua zi dimineață a pornit pe Castroville Road, cu Pasha legat, ca de obicei, în urma căruței. Nu știa ce să-și spună, decât poate că Anna și Wilhelm aveau nevoie de informațiile necesare sau de capacitatea de a-și închipui cum era pentru un copil să fie luat captiv, răscumpărat și apoi adoptat de niște străini, practic, da, *adoptat,* oameni zgârciți, fără suflet! Avea să încerce. Cu argumente, cu bani, cu orice ar fi fost nevoie.

Apoi avea să plece spre nord.

Era noapte când a ajuns la D'Hanis. A cotit pe drumul care ducea la ferma Leonberger și și-a spus că poate, de data asta, aveau să fie bucuroși să scape de ea. Poate că nu. Nu avea idee. Se îndoia că ar putea s-o pună la muncă. Poate doar cu bătăi

crunte.

Apropiindu-se de fermă, s-a oprit lângă un pâlc de arbori *mesquite*. Vedea o lumină la fereastra casei. A stat nemișcat o vreme, cu mâinile strânse pumn sub nas, gândindu-se.

Apoi a văzut-o pe Johanna, singură, pe câmpul neted, plin de iarbă. Avea niște hamuri grele din piele pe umăr și mergea împiedicat din cauza unei găleți pe care o ținea cu amândouă mâinile. O trimiseseră pe câmp singură, după lăsarea întunericului, să aducă ea caii. Johanna înainta cu greu prin iarba de aprilie. Striga caii în kiowa, încet, pe ascuns. Mergea împleticit pe pământul denivelat, sub greutatea hamurilor și a găleții de lemn, pline cu porumb, iar părul ei ciufulit, de culoarea caramelei, flutura în șuvițe pe umerii ei. Avea doar zece ani, dar era trimisă prin întuneric, cărând niște hamuri de zece kilograme și o găleată plină cu porumb. Într-un loc pe care nu-l cunoștea.

S-a ridicat în picioare. A strigat la ea.

— Johanna!

Fata s-a întors. S-a oprit, s-a uitat la căruță, la Pasha și la căpitan, care stătea pe capră. Iarba înaltă foșnea în jurul rochiei ei, aceeași rochie; nici măcar nu-i oferiseră fetei o baie și o rochie de schimb.

— Kep-dun! s-a auzit strigătul înăbușit.

S-a întors spre el, s-a oprit, apoi s-a apropiat, împleticindu-se.

— O, Pasha vlea mâncale! Bine? a întrebat și i-a întins o mână de porumb. Dau lui Pasha, bine?

Era singura stratagemă la care se putea gândi ca să-l facă pe *kontah* să se oprească, să o primească înapoi, să o vrea.

Căpitanul a văzut dungile roșii pe care le avea pe brațe și pe

mâini. Erau de la bici. Furia care l-a cuprins aproape că l-a înlemnit. Aproape că l-a lăsat fără cuvinte.

— Să mergem! a rostit el apoi, calm. E în regulă. Hai să mergem! Lasă găleata aia nenorocită!

A înfășurat hățurile de stâlpul de la capră și a coborât. Ea a lăsat găleata și a venit în fugă spre el. S-a prins cu mâinile de scândura de sus a gardului și a sărit pe drum. Fusta i s-a ridicat ca un evantai zburător când a aterizat în picioare.

— *Kontah*. Bunicule. Melg cu tine, a zis ea și a început să plângă. Melg cu tine.

— Da, a spus căpitanul.

A cuprins-o pe după umeri, apoi i-a luat hățurile și le-a azvârlit în praful drumului. A întors numaidecât căruța cu *Apele tămăduitoare* spre nord.

— Dacă ne stă cineva în cale, îl facem praf cu monede de zece cenți.

22

Căpitanul și Johanna au pornit din nou spre nord, din San Antonio, către Wichita Falls, Bowie și Fort Belknap. Uneori au mers în convoi alături de căruțele de marfă sau cu armata. El era omul care citea ziarele, iar ea era micuța captivă pe care o salvase și care, se spunea, intrase pe furiș, ca indienii, peste un animal depravat pe nume Almay, pe când acesta dormea în cotețul lui porcesc și, înainte s-o poată opri căpitanul, îl bătuse cu o pungă de bani, până când îl omorâse. Dar uită-te acum la ea, ce frumos s-a curățat, folosește săpunul, poartă încălțări, îi ține banii căpitanului. Puteau fi văzuți iarna, pe la hanuri, mâncând la o masă din spate, ea aplecată peste cartea ei, scriind litere cu un creion de tâmplărie pe dosul unui afiș de-ale căpitanului, în timp ce el îi ghida cu răbdare mâna; ,,«A» e de la apă, înțelegi, draga mea, iar «B» e de la băiat.” Când trecuseră prin Dallas, căpitanul a aflat că doamna Gannet se luase cu un bărbat mult mai tânăr decât el, un bărbat care avea doar șaizeci și doi de ani, purta ochelari cu lentile groase și avea cel puțin o sută zece centimetri în talie, dar locuia în Dallas și avea să rămână acolo, nu să plece hai-hui.

Colonelul Ranald Mackenzie[107] stârpise ultimele bande de comanși și de Kiowa în canionul Palo Duro, și astfel războaiele indiene se încheiaseră. Căpitanul și Johanna înaintau acum într-un ritm moderat prin întinderile schimbătoare ale Texasului, adunau centime, se fereau de necazuri, iar căpitanul citea, cu vocea lui clară, despre lumea cea nouă care apăruse în timp ce

americanii se luptaseră în războiul lor civil, despre vapoare cu aburi și asteroizi și despre o mașinărie care se numea mașină de dactilografiat, despre noile cravate cu nod. Fărădelegile erau întotdeauna apreciate; ticăloși fără rușine, intervenție divină. Își reparase banda metalică de la roată și uneori, când studia articolele din ziar, Johanna venea și stătea lângă el, lua ceasul de unde îl lăsa el, pe coada căruței, și spunea: „Kep-dun, timpul."

„Da, draga mea", îi răspundea el și își strângea articolele însemnate pentru lectură.

Apoi au fost în ținutul bumbacului, la Marshall, și în jos, la Nacogdoches. În orașul acela, oamenii au venit să audă și veștile din *El Clarion,* ziarul spaniol, oameni îmbrăcați în costume negre și elegante, cu pălării în stilul vechi, spaniol, *rancheros,* care țineau cu dinții de pământurile lor în ciuda tuturor, în ciuda acelor *anglos. Își* ridicau pălăria în fața fetei și îi spuneau *La Cautiva*[108].

De acolo, au ajuns în estul Texasului, unde foștii sclavi își vedeau, în sfârșit, de viața lor. Johanna și căpitanul au plecat spre sud, de-a lungul coastei, până în golf, să vadă marea sărată cu valurile pline de nisip și „galerele portugheze"[109] care, aduse de ape pe plajă, zăceau acum ca niște verze de celuloid. La fiecare lectură, ea stătea serioasă în fața cutiei de vopsea, adunând banii. Treptat, a învățat limba engleză, o vorbea cumva sacadat și avea mereu dificultăți cu litera „r". Căpitanul scrisese cuvinte din limba kiowa, cu dorința de a face un dicționar, dar nu știa cum să indice puzderia de tonuri specifice, așa că a abandonat ideea.

Viața aceea mereu pe drumuri era pe gustul ei. Privea lumea care trecea pe lângă ei din siguranța locului ascuns de plafonul

căruței și de prelatele laterale, alt oraș, alți oameni, la fiecare cincizeci de kilometri. Izvoare cristaline la umbra stejarilor din ținuturile de coastă, uneori întinderi fără strop de apă în vestul Texasului, de la Kerville și până la Llano, iar de acolo la Concho și Fort McKavett, la Wichita Falls și la Spanish Fort, să-i vadă pe Simon și Doris și pe cei doi copii ai lor.

Nu a învățat niciodată valoarea acelor lucruri prețuite de albi. Cea mai mare mândrie pentru un Kiowa era să se descurce fără ele, să se folosească de ceea ce avea la îndemână; erau aproape fuduli fiindcă puteau rezista fără apă, fără mâncare și fără adăpost. Viața nu era sigură, și nimic nu putea s-o facă sigură, nici rochiile la modă, nici conturile din bancă. Elementul de bază al vieții era curajul. Gesturile și expresiile ei nu erau ale albilor, iar căpitanul știa că nu aveau să fie vreodată. Se uita atent când o interesa ceva, întrebările ei erau directe și de multe ori stânjenitoare. Toate animalele erau de mâncare, nu de joacă. A durat mult timp până când a considerat monedele un mijloc legal de plată, nu muniție.

Fiind zilnic alături de ea, s-a trezit și căpitanul că nu mai prețuia lucrurile care păreau atât de importante în lumea albilor. S-a trezit că îi plăceau mai mult poveștile cu locuri îndepărtate și oameni bizari. Cerea la magazinele în care se vindeau ziare să i le comande din Anglia, Canada, Australia și Rhodesia.

A început să le citească oamenilor despre locuri îndepărtate și despre condiții neobișnuite de vreme. Despre eschimoșii cu blănurile lor de focă, despre explorările lui sir John Franklin[110], despre naufragii pe insule pustii, despre oamenii cu mădulare lungi din brusa australiană, care erau negri precum mahonul, dar aveau părul blond și făceau o muzică stranie, despre care

autorul articolului spunea că era de nedescris și pe care căpitanul jinduia s-o audă.

A citit despre descoperirea cascadei Victoria și despre faptul, real sau nu, că a fost văzut vasul-fantomă „Olandezul Zburător", despre cum un martor a povestit că zărise un om pe puntea acelei corăbii, care trimitea mesaje stingând și aprinzând lumina, interesându-se despre persoane de mult dispărute. Ascultând aceste povești, texanii amuțeau o vreme și se aplecau mai în față ca să asculte. Ploaia cădea, sau zăpada, luna arunca o lumină rece și felinarele se stingeau, dar ei nu observau. La fiecare popas, timp de vreo oră, căpitanul Kidd oprea timpul în loc.

Căpitanul nu a înțeles niciodată ce anume provocase schimbarea aceasta totală la o fetiță dintr-o familie germană, adoptată și transformată într-o Kiowa. În numai patru ani, își uitase complet limba maternă și părinții, rudele, religia, alfabetul. Uitase cum se folosesc cuțitul și furculița și uitase cum să cânte în gama europeană. Și, după ce s-a întors printre semenii săi, tot nu și-a adus aminte nimic. În sufletul ei, a rămas o Kiowa până la sfârșitul zilelor.

După trei ani, fetele, ginerele lui și cei doi nepoți s-au întors la San Antonio, au intrat în posesia casei Betancort, de acum nelocuită, și au început procesul lung și aproape lipsit de speranță de redobândire a pământurilor spaniole. Emory s-a împrumutat ca să cumpere o presă nouă, a preluat magazinul de pânzeturi de la Leon Moke și l-a transformat în imprimerie. Olympia a tot oftat și s-a plimbat aiurea prin încăperile vechiului *palacio*[111] Betancort, până când, în cele din urmă, s-a recăsătorit, ceea ce a fost o ușurare pentru toți ai casei. Elizabeth își creștea

băieții și avea un birou în colțul lungului *comedor*[112], plin de hărți și de registre funciare îngălbenite.

Când s-au întors, căpitanul Kidd a renunțat, în sfârșit, la drumurile pe care le făcea prin Texas. Fata îl transformase într-un hoinar, dar toate au un sfârșit. San Antonio se dezvoltase acum și multe dintre casele spaniole vechi și frumoase erau dărâmate. Oamenii erau spoliați de pământuri într-un mod care lui îi frângea inima. Căpitanul Kidd și Johanna au venit să locuiască împreună cu Elizabeth, Emory și copiii lor, nepoții lui, el, ca să îmbătrânească, ea, ca să privească spre un viitor necunoscut. Îi dădea sfaturi lui Emory la atelierul de imprimerie, unde ginerele său lucra cu mult devotament, încântat de noua lui presă cu cilindru, Babcock, iar căpitanul stătea la un birou plin cu bare de corpuri de litere și inspecta fiecare coală tipărită. De dragul lui, Johanna încerca să se prefacă a fi ca alte fete. Se ducea cu ele în drumețiile pe care le făceau la râu ori la lecțiile lor de dans și suporta rușinea de a călări cu ambele picioare pe o parte a șeii. Se uita cu profundă invidie la femeile și la fetele mexicane pe jumătate dezbrăcate, care spălau rufe în Alazan Creek sau San Pedro Springs. Se stropeau, își scuturau părul și se bălăceau în apă, cu rochiile ridicate până la brâu. Ea stătea țeapănă în șa, cu pălăria ei elegantă pe cap, se uita la ele și pleca acasă, după care încerca să pară veselă la cină, mânuind cu atenție cuțitul, furculița și lingurița de cafea. Căpitanul ofta adânc, cu mâinile pe genunchi, și se uita la tarta lui. Ce era mai rău se întâmplase. Nu știa ce să facă.

Într-o zi, John Calley, din Durand, a venit călare în oraș și i-a făcut o vizită căpitanului. Amintirea bătrânului domn plin de demnitate, care impunea tăcere și rațiune în hala negustorească

din Durand nu dispăruse. A așteptat cu pălăria umbrindu-i fața pe strada fierbinte, numită Soledad, în fața ușilor duble de la casa Betancort. Apoi, mica ușă fixată în ușa cea mare s-a deschis. o servitoare mărunțică s-a uitat să vadă cine era, iar în spatele ei se afla o fată zveltă de vreo cincisprezece ani, cu părul blond împletit în cozi groase, strânse în jurul capului ca o coroană. Avea ochii albaștri și o puzderie de pistrui pe nas. Era îmbrăcată cu o rochie gri-închis, cu modele galbene și falduri bogate. Unghiile erau roz-sidefii, impecabil de curate.

— *Y qué? Hágame el favor de decirme lo que quieres, señor*[113]*,* l-a întrebat menajera, pe un ton răstit și bănuitor.

— Da? a vorbit și fata. Cauți pe cineva?

O clipă, bărbatul nu și-a găsit cuvintele. În cele din urmă a întrebat:

— Ești cumva Johanna, fata captivă pe care căpitanul o ducea înapoi la rude?

— Da, sunt Johanna Kidd.

A schițat un zâmbet firav și rezervat pentru acest străin cu cizme înalte de călătorie și cu haina ponosită de pe braț.

Galley și-a scos pălăria. Nu-și putea lua ochii de la ea. Fata asta era copila aceea murdară de zece ani, care privea ca un animal sălbatic peste scândurile căruței, cu părul strâns în cozi neîngrijite. Își amintea cum îi zburase din mână bucățica de caramelă.

— A, da, ei, bine, am trecut pe aici să-mi prezint omagiile căpitanului. Am, ăăă, s-a întâmplat să fiu în San Antonio, să cumpăr, ăăă, niște vite, a rostit, apoi a făcut o pauză. Da, vite, a continuat.

— Sigul, a zis ea și s-a dat înapoi, făcând un gest spre interior,

cu mâna ridicată. Acum e în culte. Intlă, te log.

El s-a oprit cu cizma în aer. A

— Îți amintești cumva de mine?

Fata l-a privit atent. El a așteptat, murdar de pe drum și fermecat, în holul răcoros, cu podea mozaicată, cât timp ea l-a cercetat cu ochii ei albaștri.

— Îmi pale lău, a răspuns, mă tem că nu. Pe aici.

Placheurile cizmelor lui păcăneau pe plăcile de mozaic, în vreme ce o urma în curtea luminoasă, unde l-a văzut pe căpitan citind dintr-o carte groasă, legată în piele. După ce el și căpitanul au stat de vorbă în umbra răcoroasă a mimozelor, l-a întrebat dacă putea să-l mai viziteze, și așa a și făcut. Și când a venit, i-a adus căpitanului mai multe ziare și un aranjament mic și migălos de trandafiri uscați, care s-a gândit că avea să îi placă domnișoarei Kidd.

— Johanna, a spus ea, e foalte bine să-mi spui așa.

Galley s-a așezat la micul pian pe care îl avea Elizabeth și a cântat *Come to the Bower*[114] și *The Yellow Rose of Texas*[115], fără să ridice ochii din claviatură; a așteptat să vadă dacă Johanna vine lângă el și după un timp ea s-a apropiat și a stat în picioare alături. Galley s-a tras într-o parte pe bancă și, după o mică ezitare, ea s-a așezat, cu delicatul aranjament în poală, și i-a zâmbit pentru prima oară. A învățat-o cântecele, notă cu notă.

A fost pentru el o după-amiază lungă și magică: strigătele lăptarului care trecea pe stradă cu calul lui liniștit, cenușiu, *„Leche! Leche bronca!”*[116], cineva care o striga pe Timotea la ușile masive de la *Palacio* Veramendi, tulpinile de trompete cățărătoare, cu florile lor roșu-aprins revărsate peste obloanele trase, care făceau un teatru de umbre în vântul care se stârnea

dinspre râul din spatele casei. Calley a cântat, cu vocea lui răgușită și falsă „Ea se plimbă pe malul râului în seara liniștită de vară…”, apoi a uitat versurile, dar era sigur că era ceva cu stele sclipitoare. După o vreme s-a oprit și a rămas așa, privind-o pe ea.

Căpitanul stătea lângă una dintre ferestrele înalte, care porneau din podea și se înălțau până la aproape trei metri, și se uita la lăptarul care trecea călare pe lângă vechile case spaniole care se demolau, pe lângă noile clădiri de cărămidă din Plaza de las Islas, și se ducea în după-amiaza fierbinte, se ducea în istorie.

Când Calley a trebuit să plece, în cele din urmă, la apus, ea a stat la ușă ținându-i pălăria în mâini ca pe o prăjitură mare din fetru.

I-a dat-o cu grijă.

— Poftim pălălia! Ne-am bucula foalte mult dacă ai vlea să vii la cină.

John Calley s-a decis să rămână în sudul Texasului și să adune vite sălbatice de pe lângă Frio, în zona de tufăriș din sudul orașului San Antonio, din cunoscuta regiune Nueces. Motivul pentru care puțini oameni se ocupau cu asta era că în zona aceea nu exista nicio lege, nu era un loc pentru cei slabi de înger, dar dacă cineva reușea să fie vigilent și să supraviețuiască destul acolo, putea să adune vite sălbatice și să facă o mică avere. Depindea de cât de bine știai să tragi și de cât de adânc dormeai. El a angajat oameni precum Ben Kinchlove, care era dur ca piatra, vorbea atât engleza, cât și spaniola și se pricepea să mânuiască și vitele, și revolverul. A însemnat cu fierul roșu toate vitele adunate, s-a dus în Nord și, după două incursiuni, John Calley era un om înstărit.

El și Johanna s-au căsătorit în casa Betancort, după vechea tradiție a sudiștilor, potrivit căreia nunta se face în casa miresei, în ianuarie. Johanna și căpitanul stăteau pe patul din camera ei, la etaj, și așteptau să fie chemați. Jos, Calley aștepta într-un costum țeapăn negru și apretat, cu cravată vărgată, împreună cu preotul episcopal de la St. Joseph. Fetei îi tremurau mâinile.

Stătea lângă căpitan, de parcă ar fi căutat protecție în fața viitorului necunoscut; mirosea a flori de verbină, din cele care cresc pe malul pârâului Calamares, a apă de portocale și a apret, de la rochie.

— *Kontah,* a spus ea.

Îi tremura vocea. Lacrimile nescurse îi umpleau ochii.

— E în regulă, Johanna.

— N-am mai fost căsătolită până acum.

— Nu se poate! Serios?

— Te log, kep-dun, a rostit, apoi și-a pipăit cu mâna tremurătoare împletitura sofisticată a părului și vălul tras peste șiragul de mărgele. Nu mai glumi. Leșin. Nici John n-a mai fost căsătolit.

Fața ei rotundă era roșie, iar pistruii ieșeau în evidență precum piersicile care cresc pe dealuri.

— Dumnezeule, sperăm să nu fi fost!

— *Kontah,* ce tlebuie să nu faci în căsătolie?

— Ei, bine. Unu, nu scalpezi pe nimeni. Doi, nu mănânci cu mâna. Nu omori găinile vecinilor.

A încercat să-și păstreze un ton degajat. Simțea cum gâtul parcă i se îngusta și tușea răgușit, încercând să-și dreagă glasul.

— Poruncile pozitive o să le descoperiți singuri, a continuat. o să fie bine, o să fie bine.

A scos vechiul lui ceas din buzunar, l-a desfăcut și i l-a arătat Johannei.

Ea s-a șters la ochi, s-a uitat la el și a spus:

— E unșpe'. E timpul, *kontah*.

Elizabeth a strigat la ei de jos, apoi a fugit pe scări, ținându-și poalele rochiei. A băgat capul pe ușă, zâmbind.

— Johanna! Ești gata?

Fata s-a întors și l-a luat pe căpitan de gât.

— O să venim des în vizită. Tu ești apa mea tămăduitoare, i-a spus și apoi a început să plângă.

— Da, a zis el, închizând ochii și rugându-se să nu izbucnească în plâns. Și tu ești scumpa mea războinică. Nu trebuie să plângi, a rugat-o și i-a pus ceasul în palmă. Mi-ar plăcea să-l ai. Timpul pare că a zburat foarte repede în acești ultimi ani. Atâția ani mi-am făcut griji pentru tine, dar m-am și bucurat de compania ta. Și acum a venit vremea să te conduc la altar.

După ce s-a căsătorit cu John Calley, la următorul drum făcut de el l-a însoțit, tocmai până în Sedalia, Missouri, cu o trăsură ușoară, cu patru roți. Era o viață care îi plăcea. Și așa, Johanna și John Calley au colindat împreună Texasul până în secolul următor. Și au trăit să vadă un aeroplan aterizând la Uvalde. S-au ținut de mână lângă cei doi copii mari pe care îi aveau, au privit cum avionul se izbea de pământul Texasului și cum pilotul se îndepărta de epavă, de parcă s-ar fi prăbușit într-adins.

Căpitanul a ajuns la o vârstă venerabilă și a lucrat iar la dicționarul kiowa până când a început să nu mai vadă bine. De multe ori își amintea țipătul ei de la marele râu Brazos, din

timpul Marii Trageri cu Centime. Fusese un strigăt de luptă, avea doar zece ani, dar era decisă să lupte.

Britt Johnson, Paint Crawford și Dennis Cureton au fost uciși de comanși în 1871, când transportau marfă în apropiere de Graham, în nordul Texasului. Au fost prinși pe un drum deschis, între Graham și Indian Mound Mountain. Au fost îngropați acolo unde au fost doborâți, iar pietrele lor de mormânt se văd și în ziua de azi.

Simon și Doris au crescut șase copii ale căror nume încep toate cu litera „D". Toți au devenit muzicieni, iar familia a călătorit în nordul Texasului mulți ani, cântând melodiile irlandezilor și baladele cowboy-lor la baluri ținute în hambare și la bâlciuri. Frații Horrell au continuat distracția criminală în centrul Texasului și în New Mexico, până când câțiva dintre ei au fost uciși în Marea Răfuială de la Lampasas, din 1871, și au apărut, în sfârșit, în ziarele din est.

Catedrala San Fernando a căpătat o nouă fațadă, cu două turnuri, dar vechiul sanctuar și cupola de deasupra altarului, construite în 1733, au rămas neschimbate. Mormintele din *camposanto*[117] au fost mutate la sud de râul San Antonio, însă multi dintre primii coloniști spanioli fuseseră îngropați sub podeaua catedralei, așa că acolo odihnesc oasele familiei Betancort, poate că în sfârșit mulțumiți în această Lume Nouă, cu clopotele din San Fernando însoțind cântările de slavă și rugăciunile. Oasele războinicilor Kiowa nu s-au odihnit în pământ, ci în povestea vieții lor, spusă și iar spusă - curajul și îndrăzneala lor, moartea lui Britt Johnson și a oamenilor lui, și Cicada, fetița luată de la Kiowa de agentul pentru indieni, fetița cu ochi albaștri pe care o avea Trei Pete.

În testament, căpitanul a cerut să fie îngropat cu insigna de alergător. O păstrase din 1814. A zis că avea un mesaj de predat, cu conținut necunoscut.

Nota autorului

Oricine este interesat de psihologia copiilor răpiți și adoptați de triburile nativ-americanilor de la frontieră ar trebui să parcurgă cartea lui Scott Zesch, *The Captured*. Este excelentă. Autorul prezintă documente referitoare la copiii captivi de la granița Texasului, printre care a fost și stră-stră-unchiul lui, iar pentru fiecare caz se vorbește despre suferințele îndurate de acești copii, moartea și spaima, înainte să fie adoptați sau revendicați de trib. Nu s-a făcut o cercetare amănunțită referitoare la strategiile psihologice adoptate de acești copii pentru a supraviețui, dar ar fi binevenit un astfel de studiu. Din câte se pare, ei deveneau indieni în toate privințele și rareori se readaptau atunci când se întorceau în familia non-nativă. Întotdeauna își doreau să revină la familia adoptivă, chiar și când stătuseră mai puțin de un an acolo. Lucrul acesta a fost valabil pentru toți copiii, englezi, anglo-germani sau mexicani. Cred că cel mai bine exprimă acest lucru cuvintele personajului meu, Doris Dillon. Vă las să le descoperiți în această poveste.

Mulțumiri

Ca întotdeauna, vreau să îmi exprim imensa recunoștință față de agentul meu, Liz Darhansoff, și față de editorul meu, Jennifer Brehl, care mi-au acordat sprijin neîntârziat și generos pentru această poveste.

Mulțumiri lui June și Wayne Chism, pentru povestea strămoșului lui Wayne, Caesar Adolphus Kydd, cel care a citit cu adevărat știrile din ziare în micile orașe din nordul Texasului, prin anii 1870, și care mi-a fost sursă de inspirație pentru personajul căpitanului, atât în *The Color of Lightning,* cât și în această carte.

[1] *Boston Morning Journal,* cunoscut și drept *The Boston Journal* sau *The Boston Daily Journal,* a fost o publicație cotidiană care a apărut între 1833 și 1917, moment în care a fuzionat cu *Boston Herald* (n. red.).

[2] Amendamentul al XV-lea al Constituției Statelor Unite ale Americii prevede că: „Dreptul de vot al cetățenilor Statelor Unite nu poate fi refuzat sau restrâns de către Statele Unite sau de către vreunul dintre state pe motiv de rasă, culoare sau condiție anterioară de servitute" (n. red.).

[3] Statele Confederate ale Americii, uniune independentă de state federale (Mississippi, Carolina de Sud, Florida, Alabama, Georgia, Louisiana, Texas, Virginia, Arkansas, Tennessee și Carolina de Nord) autoproclamată, care a existat între anii 1861 și 1865. Confederația celor unsprezece state, care susținea menținerea sclaviei, a participat la Războiul de secesiune împotriva statelor din Nord, abolиționiste, timp de patru ani (n. red.).

[4] *The New-York Tribune* a fost un ziar american popular, înființat în 1841. A fost una dintre primele publicații din Nord care a trimis reporteri, corespondenți și ilustratori la fața locului în timpul Războiului de secesiune. În 1924, ziarul a fuzionat cu *The New York Herald,* formând împreună *New York Herald Tribune,* care a apărut până în 1966 (n. red.).

[5] Ziarul există din 1829 și a devenit popular în timpul Războiului civil american, când ambele părți beligerante îl considerau de referință pentru aflarea știrilor (n. red.).

[6] James Clerk Maxwell (1831-1879), cercetător scoțian renumit în domeniul fizicii matematice, care a demonstrat că magnetismul, electricitatea și lumina sunt manifestări diferite ale acelorași legi fundamentale (n. red.).

[7] Numiți în original *„Indians",* termenul este considerat astăzi ofensator, însă la vremea evocată în roman astfel erau numite toate popoarele americane native, motiv pentru care am optat să păstrăm și în traducere denumirea de „indieni" (n. red.).

[8] Triburile Caddo ocupau ceea ce astăzi este sud-estul Texasului, Louisiana și porțiuni din Arkansas și Oklahoma. În secolul al XIX-lea au fost forțați să se mute în rezervații. În prezent, Caddo Nation („Națiunea Caddo") este o confederație de triburi native americane (n. red.).

[9] Insectă cu ochii gigantici, nedăunătoare mediului, care emite zgomote foarte puternice, de 90 până la 100 de decibeli, comparabile cu sunetul produs de o bormașină (n. red.).

[10] Popor indigen american care a migrat din zona Montana și care trăia în zonele Texas, Oklahoma și New Mexico la momentul sosirii europenilor. Numele de Kiowa a fost folosit la contactul cu invadatorii europeni, membrii rămași ai tribului redenumindu-se în prezent Kaui-gu - însemnând „poporul principal" (n. red.).

[11] Râu din sudul Statelor Unite ale Americii, cunoscut și ca Red River of the South, afluent al râului Atchafalaya, diferit de Red River of the North (n. red.).

[12] Precum în situația denumirii „indieni", și în traducerea sintagmei *„red men"* am optat pentru păstrarea conotației considerate astăzi peiorativă (n. red.).

[13] Parte a Marilor Câmpii (n. red.).

[14] *Tenth U.S. Cavalry* în orig., cunoscută drept *10th Cavalry Regiment,* a fost o unitate de cavalerie formată din afro-americani, unul dintre primele așa-numite regimente „Buffalo Soldier" ale armatei de după Războiul de secesiune (n. red.).

[15] Situat lângă Newcastle, Texas, fortul a fost ridicat în 1851 cu scopul de a proteja granița Texasului de atacurile nativilor americani din tribul Kiowa și ale comanșilor (n. red.).

[16] A cincea carte a Pentateuhului (cele cinci Cărți ale lui Moise) din *Vechiul Testament, Biblia sau Sfânta Scriptură,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005 (n. red.).

[17] Calibrul armelor de vânătoare vechi, cu încărcare frontală, era dat de numărul de bile cu diametrul egal cu țeava puștii care se pot turna

dintr-o livră de plumb (n. red.).

[18] Regiune formată din prerie, savană și pădure, la marginea Marilor Câmpii (n. red.).

[19] Andrew Jackson (1767-1845) a fost al șaptelea președinte al Statelor Unite ale Americii. Înainte de a fi ales, a dobândit faimă ca general în armata SUA și a slujit în ambele camere ale Congresului. El a condus trupele în timpul Războiului Creek, câștigând bătălia de la Horseshoe Bend (n. red.).

[20] *Horseshoe Bend* - „Cotul potcoavei" (n. red.).

[21] Cunoscuți și drept Muskogee sau Muscogee Creek, grup de triburi indigene (n. red.).

[22] Trib nativ a cărui limbă aparține familiei de limbi Muskogee (n. red.).

[23] Facțiune tradiționalistă aparținând grupului Creek (n. red.).

[24] Versuri din balada anglo-saxonă *Lord Randall;* variante similare ale baladei există și în daneză, suedeză, germană, irlandeză, maghiară etc. (n. red.).

[25] Infirmieră", „căprior", „vițel" (engl., în orig.) (n. red.).

[26] Teritoriu organizat și independent care a existat din 1798 până la 10 decembrie 1817, moment în care jumătatea lui vestică a devenit statul Mississippi, iar jumătatea estică, doi ani mai târziu, statul Alabama, ambele parte a SUA (n. red.).

[27] United States Army Provost Marshal General - în armata Statelor Unite ale Americii, mareșalul provost se ocupă cu investigarea personalului militar (n. red.).

[28] Carolina Marsh Tacky este o rasă rară de cai originară din Carolina de Sud (n. red.).

[29] Antonio López de Santa Anna (1794-1876) a fost general și președinte al Mexicului. La 6 martie 1836, în bătălia de la Alamo, forțele aflate sub comanda sa au ucis în jur de cinci sute de texani, printre care

și pe comandantul William B. Travis. Mânați de dorința de răzbunare, texanii au reușit apoi să învingă armata mexicană în bătălia de la San Jacinto, la 21 aprilie 1836, punând astfel capăt Revoluției Texane (n. red.).

[30] John Tyler (1790-1862) a fost cel de-al zecelea președinte al SUA (n. red.).

[31] „Piața principală" (n. red.).

[32] Războiul mexicano-american, cunoscut în America drept „Războiul mexican", iar în Mexic numit *„Intervención Estadounidense en México"* („invazia Statelor Unite în Mexic"), a fost un conflict armat între SUA și Mexic, care a avut loc între 1846 și 1848 în urma anexării în 1845 a Texasului de către Statele Unite ale Americii (n. red.).

[33] Zachary Taylor (1784-1850) a fost cel de-al doisprezecelea președinte al SUA. A fost cunoscut și pentru cariera sa militară remarcabilă, conducând trupele americane în Războiul mexicano-american și obținând victorii importante (n. red.).

[34] Texas Ranger Division, cunoscută și ca *„Los Diablos Tejanos"* („Diavolii texani"), reprezintă o agenție de investigații de stat, cu jurisdicția în statul Texas. De-a lungul anilor, Texas Rangers au investigat fărădelegi, de la crime la corupție politică, au acționat în cazul revoltelor civile, au protejat guvernatorii Texasului, au prins fugarii, au funcționat ca forță paramilitară, au oprit tentative de asasinare a doi președinți și au lucrat la unele dintre cele mai cunoscute cazuri din țară, precum cele al lui Bonnie și Clyde sau al hoțului de bănci Sam Bass (n. red.).

[35] José Mariano Martin Buenaventura Ignacio Nepomuceno García de Arista Nuez (1802-1855), veteran al războaielor mexicane, a fost președintele Mexicului între 1851 și 1853. A condus trupele mexicane în Războiul mexicano-american (n. red.).

[36] „Alerta de santinele" (sp., în orig.) (n. red.).

[37] Bătălia Tampico s-a purtat la 15 noiembrie 1835; a făcut parte din revolta împotriva generalului Santa Ana (n. red.).

[38] Termenul de *rinche* era folosit pentru oricare reprezentat al Texas

Rangers, dar nu numai - putea fi vorba despre orice american călare, înarmat, care urmărea să omoare mexicani (n. red.).

[39] După numele inventatorului lor, Claude-Étienne Minié, gloanțele de acest fel reprezintă muniție folosită pentru armele cu încărcare pe gura țevii (n. red.).

[40] Tip de cravată foarte rigidă din secolul al XVIII-lea (n. red.).

[41] La popoarele native, figură mitologică reprezentată în două moduri: în prima versiune este o bătrână care hrănește un trib înfometat producând porumb prin frecarea propriului trup, ceea ce îi va dezgusta pe oameni când vor descoperi modul în care le oferea hrană și îi va face să o considere vrăjitoare, motiv pentru care o vor ucide, iar din corpul ei va ieși porumb. În a doua variantă este o femeie tânără și frumoasă care se căsătorește cu un bărbat al cărui trib suferea de foame; ea le va oferi porumb produs tot printr-un chip care îi va dezgusta, jignind-o, iar ea va fugi. Soțul ei o va urma și tânăra îi va oferi astfel secretul cultivării porumbului (n. red.).

[42] Cotidian din Chicago care funcționează încă din anul 1847 (n. red.).

[43] La puștile cu încărcare pe față, numerotarea alicelor arată distanța la care se poate trage cu arma, în funcție de vânatul țintit (n. red.).

[44] „Loja masonică” (n. red.).

[45] *Tai-me* era o statuetă de piatră îmbrăcată în blană de hermină și pene, folosită în timpul Dansului Soarelui la poporul Kiowa (n. red.).

[46] Cel mai important ceremonial religios la popoarele native americane, în care erau implicate sacrificii și autosacrificii, pentru care triburile se pregăteau tot anul (n. red.).

[47] Creaturi mitologice irlandeze (n. red.).

[48] Este vorba despre Marea Foamete Irlandeză (1845-1849), o perioadă de foamete, epidemii și emigrații, care a reprezentat un moment de cotitură în istoria Irlandei (n. red.)

[49] Heinrich Schliemann (1822-1890) a fost arheologul german care a

identificat urmele legendarei cetăți grecești antice Troia din Asia Mică, azi în Turcia (n. red.).

[50] Supliment distribuit gratuit împreună cu *The Times of India,* ziar care există încă din 1838 (n. red.).

[51] Cunoscut astăzi ca *The Telegraph,* ziarul britanic a fost înființat în 1855 cu numele de *The Daily Telegraph & Courier* (n. red.).

[52] *Tipi, tepee* sau *teepee,* fel de cort indigen, caracteristic triburilor din Marile Câmpii și din Preriile Canadiene ale Americii de Nord, făcut din piei de animale (n. red.).

[53] *Travois* în original, de la termenul francez-canadian *travail,* desemna un fel de targă trasă de cai sau de câini folosită de popoarele indigene pentru a căra (n. red.).

[54] „Mort" (germ., în orig.) (n. red.).

[55] În dialogul original, este vorba despre lipsa literei „r" în ortografierea în limba engleză a cuvântului „cal" - *horse* (n. red.).

[56] „Stabilimentul de știri și de tipărire al lui Thurber" (n. red.).

[57] Asemănător unei șarete pentru o persoană, cu o capotă care se închide sau deschide; era folosit de persoanele cu dizabilități (n. red.).

[58] Ziar britanic înființat la Londra în 1785 sub titulatura *The Daily Universal Register,* dar cu distribuție națională, numele lui este, de fapt, *The Times,* fiind primul care a purtat acest nume. Pornind de la denumirea lui, au apărut și celelalte ziare din lume, precum *The Times of India* sau *The New York Times. În* țările unde alte publicații din seria „The Times" sunt populare, ediția britanică este cunoscută drept *The London Times* sau *The Times of London* (n. red.).

[59] Agenția de presă americană, una dintre cele mai mari din lume, a fost fondată în 1848 (n. red.).

[60] Joseph Eggleston Johnston (1807-1891) a fost ofițer american; în timpul campaniei din Atlanta (Războiul de secesiune), trupele aflate sub comanda sa au fost înfrânte de armata unionistă (n. red.).

[61] William Tecumseh Sherman (1820-1891) a fost ofițer, om de afaceri, profesor și scriitor american. A fost general în armata unionistă în timpul Războiului de secesiune (1861-1865), fiind apreciat ca un comandant și strateg militar remarcabil, dar a fost și criticat pentru tacticile sale de luptă dure, precum pârjolirea ținuturilor (n. red.).

[62] Nathan Bedford Forrest (1821-1877) a fost general american; s-a făcut remarcat ca un bun tactician în timpul Războiului de secesiune, însă a fost cunoscut și drept lider al grupului Ku Klux Klan, care susține supremația albă, și ca figură controversată în istoria rasială a Sudului, în special pentru implicarea sa esențială în masacrarea a peste trei sute de soldați negri unioniști la Fort Pillow (n. red.).

[63] Familiar numită Mission Concepción, astăzi punct turistic în San Antonio, Texas, a fost o misiune autorizată de guvernul spaniol împotriva amenințării invaziei franceze (n. red.).

[64] *Jesus, Keep Me Near the Cross,* cunoscut și ca *Near the Cross* sau *In the Cross,* este un imn creștin scris de poeta și compozitoarea Fanny Crosby și publicat în 1869 (n. red.).

[65] *It Is Well with My Soul* este un faimos imn creștin pe versuri de Horatio Spafford, compus de Philip Bliss; publicat inițial în *Gospel Songs No. 2,* a influențat compozițiile genului ulterioare (n. red.).

[66] *Black Is the Color (of My True Love's Hair)* este un cântec popular din secolul al XIX-lea, apărut în Statele Unite mai întâi în zona Munților Apalași, dar cu origini din Scoția (n. red.).

[67] Edmund Jackson Davis (1827-1883), avocat, militar și politician american. A fost general în armata unionistă în timpul Războiului de secesiune și guvernator al statului Texas între 1870 și 1874 (n. red.).

[68] Andrew Jackson Hamilton (1815-1875), avocat și politician american, numit de președintele Andrew Johnson guvernator militar (1862-1865) și guvernator civil al statului Texas (1865-1866) (n. red.).

[69] Unul dintre efectele pe care le-a avut Marea Foamete Irlandeză a fost fenomenul emigrației. Principalele destinații au fost: New York, Boston, Philadelphia etc. (n. red.).

[70] Winfield Scott Hancock (1824-1886), ofițer american, candidatul Partidului Democrat la alegerile prezidențiale din 1880. A servit patru decenii în armată, luptând în Războiul americano-mexican și în Războiul de secesiune (n. red.).

[71] în America de Nord, această constelație este numită popular Marele polonic („Big Dipper"), de aici referirea la coada polonicului (n. red.).

[72] Popor din regiunea Marelui Bazin; statul american Utah a fost denumit de la tribul Ute (n. red.).

[73] Cerchezii reprezintă populația cea mai veche din Caucaz; ei trăiesc azi preponderent în Rusia (Republica Karaciai-Cerchezia) și în Turcia (n. red.).

[74] Numită și pușcă cu zăvor, este apreciată pentru precizie (n. red.).

[75] Astăzi devenit cotidianul de tip tabloid *New York Post,* a fost înființat în 1801 de Alexander Hamilton sub numele de *New York Evening Post* (n. red.).

[76] Gazetă care a funcționat în perioada 1861-1874 (n. red.).

[77] *Harper's Weekly, A Journal of Civilization* a fost o revistă publicată de Harper & Brothers din 1857 până 1916, care acoperea subiecte politice interne și externe, ficțiune - fiind prima publicație în care a apărut o poveste din seria „Sherlock Holmes", eseuri, umor etc. și care a relatat știri importante din Războiul de secesiune (n. red.).

[78] *Blackwood's Magazine* a fost o revistă britanică publicată între 1817 și 1980, fondată de editorul William Blackwood, în paginile căreia au apărut nenumărați scriitori marcanți (n. red.).

[79] Revistă englezească hebdomadară publicată de Charles Dickens în anii 1850 (n. red.).

[80] *Peace Policy* a fost înaintată de președintele Ulysses S. Grant și a vizat înlăturarea agenților nativ-americani desemnați să supravegheze rezervațiile indiene, întrucât erau considerați corupți; în locul lor au fost aduși misionari creștini (n. red.).

[81] Membri ai unei secte religioase protestante pacifiste și austere, întemeiată în secolul al XVII-lea și răspândită în Anglia și în SUA, astăzi aproape jumătate din numărul lor găsindu-se în Africa. Quakerii nu purtau arme, nu beau alcool și refuzau să meargă la război (n. red.).

[82] Hotentoții, popor din familia de limbă boșimană, răspândit odinioară în estul și în sudul Africii, iar azi în câteva regiuni din Republica Africa de Sud; conotația pe care denumirea a căpătat-o încă din secolul al XVIII-lea a fost de sălbăticie și primitivism, comparabil cu „barbar" sau „canibal" (n. red.).

[83] Elizabeth Rosanna Gilbert, contesă de Landsfeld (1821-1861), cunoscută sub numele de Lola Montez, a fost o actriță irlandeză care a devenit cunoscută drept dansatoare exotică, curtezană și metresă a regelui Ludovic I al Bavariei; între 1851 și 1853 a făcut un turneu în Statele Unite, petrecându-și de asemenea ultimii ani din viață în America (n. red.).

[84] Tip de toc, disponibil și astăzi, care ascunde arma de mici dimensiuni, permițându-i deținătorului să o poarte chiar și în locurile unde nu este permis (n. red.).

[85] Conac din Philadelphia, Fairmount Park, construit de Henry Pratt în perioada 1799-1800; casa poartă numele citricelor cultivate de negustor pe proprietate (n. red.).

[86] Publicație care a apărut în perioada 1869-1871 (n. red.).

[87] Această lege prevedea existența unei imprimerii publice și a unui ziar oficial, iar ziarele regionale urmau să tipărească diversele notificări oficiale. Astfel, se crea o tipografie „oficială" de stat, supusă controlului și influenței guvernamentale (n. red.).

[88] Rege babilonian, care a trăit între 1810 și 1750 î.Hr. și care a realizat primul cod de legi, cunoscut drept Codul lui Hammurabi, unde sunt reunite articole care țin de dreptul civil, penal și comercial (n. red.).

[89] John Wilkes Booth (1838-1865) a fost un actor de teatru american, care l-a asasinat pe președintele Abraham Lincoln la Teatrul Ford, în Washington, pe data de 14 aprilie 1865 (n. red.).

[90] *Hard Times Come Again No More,* cunoscut și ca *Hard Times,* este un cântec de salon din 1854, popular în epocă, în care avantajații destinului sunt rugați să nu uite de cei mai puțin norocoși (n. red.).

[91] Referire la versul *„Awake, awake, ye drowsy sleeper"* din balada folclorică americană, cu rădăcini britanice, *Silver Dagger* (n. red.).

[92] Calul Steel Dust a fost una dintre primele progenituri ale rasei American Quarter Horse (n. red.).

[93] Se construiește deasupra unui izvor, pentru a păstra proaspete alimentele (carne, fructe, produse lactate) (n. red.).

[94] Clădirea din Fredericksburg a fost ridicată în 1847 de primii coloniști germani sosiți în Texas, fiind prima construcție publică a orașului, astăzi monument protejat istoric; a slujit drept primărie, biserică pentru toate denominațiile, școală și fort (n. red.).

[95] „Biserica oamenilor" (n. red.).

[96] „Atenție!" (n. red.).

[97] Alphonse Louis Nicolas Borrelly (1842-1926), astronom francez (n. red.).

[98] William Parsons, al Ill-lea conte de Rosse, (1800-1867) a fost un astronom irlandez care a construit în 1845 un telescop gigant cu un diametru de 182 de centimetri (cunoscut drept „telescopul Leviathan"), cel mai mare din lume la acea dată (n. red.).

[99] La 30 martie 1870, Congresul Statelor Unite a readmis Texasul în Uniune, deși statul nu întrunea toate obligațiile legale (n. red.).

[100] Nume comun pentru mai multe specii de arbori scunzi, aparținând genului Prosopis, specific zonelor deșertice din nordul Mexicului (n. red.).

[101] *Les Missionnaires Oblats de Marie Immaculée,* ordin monahal catolic fondat în 1816 de preotul francez Saint Eugène de Mazenod (n. red.).

[102] „Afară" (în germ., în orig.) (n. red.).

[103] „Cu frișcă pe deasupra” (în germ., în orig.) (n. red.).

[104] Fotografie obținută cu un model de aparat fotografic vechi (n. red.).

[105] Cotidian din Memphis, Tennessee, care a apărut în perioada 1847-1886 (n. red.).

[106] *Council Bluffs Evening Bugle,* cunoscut și sub numele de *Daily Bugle* sau *Evening Bugle,* în perioada 1868-1870 (n. red.).

[107] Ranald S. Mackenzie (1840-1889) a fost ofițer în armata SUA și general în armata Uniunii în timpul Războiului american civil; a fost unul dintre principalii conducători ai campaniilor militare împotriva triburilor de nativi (n. red.).

[108] „Captiva” (în spaniolă, în orig.) (n. red.).

[109] Denumire dată de marinari în secolul al XVIII-lea celei mai periculoase meduze din lume, ale cărei tentacule pot provoca oamenilor paralizie sau stop cardiac (n. red.).

[110] Sir John Franklin (1786-1847) a fost contraamiral în cadrul Marinei Regale Britanice, explorator al zonei arctice (n. red.).

[111] „Palat” (în spaniolă, în orig.) (n. red.).

[112] „Sală de mese” (în spaniolă, în orig.) (n. red.).

[113] „Da? Vă rog să îmi spuneți ce doriți, domnule” (în spaniolă, în orig.) (n. red.).

[114] „Vino sub umbrar”, cântec al poetului irlandez Thomas Moore, posibil pe o melodie și mai veche; melodia a fost cântată de armata lui Sam Houston la bătălia de la San Jacinto în 1836 (n. red.).

[115] „Trandafirul galben din Texas”, cântec folcloric american din anii 1850; versiuni ale piesei au fost înregistrate și de Elvis și Willie Nelson (n. red.).

[116] „Lapte! Lapte proaspăt!” (în spaniolă, în orig.) (n. red.).

[117] „Cimitir” (în it., în orig.) (n. red.).